ÖZGÜRLÜK

HAFTALIK SİYASİ GAZETE 20 TL 2 Haziran 1980 1

Son bir ay içinde 140 devrimci ve ilerici katledildi



İŞKENCE DOSYASI

- Tutuklanan ya da gözaltına alınan insanlara işkence yapılması korkunç boyutlara ulaşıyor. Son zamanlarda sık sık gazetelerde işkence haberleri yer alıyor; işkencede öldürülen körpecik gençlerin resimleri yayınlanıyor. Ve bunlardan kat fazlasını çevremizde duyuyorgörüyor ve yaşıyoruz.
- Azgınca sürdürülen ve giderek artırılan bu insanlıkdışı uygulamalara ve cinayetlere artık dur demeliyiz.

Yazısı 16. sayfada

* Mayıs ayı içinde faşist cinayet örgütleri tarafından katledilen devrimci ve emekçilerin sayısı 140'ı buldu. Bunların büyük bir kısmı sivil ve yarı-resmi örgütler tarafından sokak ortalarında, evlerinde kurşuna dizildi. "Dur" ihtarına uymadığı için öldürüldüğü açıklanan insan sayısı ise 14'ü buldu.

* MHP, MİT ve Kontrgerilla son aylarda özellikle Trabzon ve Kayseri illerinde faşist katliamları yoğunlaştırdı. Trabzon'da son bir ay içinde 14 kişi katledildi. Sivil faşistler KTÜ'ye bomba yerleştirerek onlarca öğrenciyi topluca katletme girişiminde bulundular. Kayseri'de sivil faşistlerin yürüttüğü saldırılar sırasında beş ay içinde 45 devrimci ve ilerici katledildi. Bine yakın kişi de yaralandı.

* Egemen sınıflar faşist terör ve katliamlarla kitleleri sindirmeyi amaçlamaktadır.

* CHP reformistlerinin elebaşıları, bazı CHP il başkanlarının öldürülmesi olaylarında verdikleri demeçlerde bile "sol" ve "sağ" terörden bahsederek faşist cinayet odaklarını gizlemeye, onları aklamaya özen gösteriyorlar.

Yazısı 4. sayfada

Eşel-Mobil sistemi ve getirdikleri

Yazısı 6. sayfada



Faşist diktatörlük Kvangju kentini "kurtardı" ama...

KAZANAN GÜNEY KORE HALKI OLACAKTIR

30 yıldır faşist diktatörlüğün azgın baskı ve terörü altında yaşayan Güney Kore halkı geçtiğimiz hafta içinde zulme ve sömürüye karşı bir kez daha ayağa kalktı. Sıkıyönetimin kaldırılması ve faşist terör ve zulme son verilmesi talebiyle sokaklara dökülen yüzbinlerce Güney Koreli işçi, genç, her meslekten emekçiler faşist diktatörlüğe karşı başkaldırdılar. Ayaklanan halk kitleleri Kvangju kentini ele geçirerek silah depolarına el koydu. Faşist diktatörlüğün asker ve polisleri şehri terk etmek zorunda kaldılar.

Ancak Güney Kore egemen sınıfları başka yerlerden takviye alarak Kvangju'yu geri aldılar. Ve onlar bunu bütün dünyaya "Kvangju'yu kurtardık" diye duyurdular. Ama ne var ki, bütün gelişmeler Güney Kore'de faşist diktatörlüğün günlerinin sayılı olduğunu gösteriyor. Diktatörlük bugün Kvangju'yu geri almıştır. Ama Güney Kore halkı tüm Güney Kore'yi kurtarmak için hazırlanmakta, yenilgilerden dersler çıkararak, yenilgileri zafere dönüştürmek için mücadele etmektedir.

Yazısı 12—13. Sayfada

29-30 Nisan eylemleri ve 1 MAYIS KUTLAMALARI

BİR 1 MAYISI DAHA GERİDE BIRAKTIK. DOLUDİZGİN BİR GERİCİ KAMPANYANIN, TEHDİT VE SALDIRININ, TERÖR VE ŞANTAJIN SÜRDÜRÜLDÜĞÜ KOŞULLARDA KUTLANDI BU 1MAYIS DA. ONLARCA İLDE GÖSTERİLER YASAKLANDI. İZİN VERİLEN İLLERDE DE EMEKÇİLERİN VE İŞÇİLERİN YAPILAN TOPLANTILARA KATILMAMASI İÇİN HER TÜRLÜ YOLA BAŞVURULDU.

Yazısı 8—9. sayfada



ÜSS 13 Haziran'da Yapılıyor



Bu yıl bir kez daha yüzbinlerce öğrenci Üniversitelerarası Seçme Sınavına girecek. Ve bunların onda dokuzundan daha fazlası elenecek.

430 BİN GENÇ SOKAĞA ATILACAK

- Yüksek öğrenime "kapağı atmakla" sorunlarımız bitiyor mu?
- Gençliğin haklı tepkisi giderek daha da büyüyor
- Rakamlarla gerçekler

Yazısı 10—11. sayfada

YILLARA GÖRE GREV ERTELEME VE UZATMA KARARLARI

YILLAR	Erteleme Kararları	Uzatma Kararları	TOPLAM
1964	5	1	6
1965	4	2	6
1966	7	2	9
1967	2	1	3
1968	—	—	—
1969	5	4	9
1970	6	1	7
1971	8	4	12
1972	2	1	3
1973	5	3	8
1974	2	2	4
1975	4	3	7
1976	12	5	17
1977	12	10	22
1978	9	7	16
1979	19	12	31
TOPLAM	102	58	160

İşçi haklarına saldırı

AP hükümeti işçi kıdem tazminatlarını ve diğer emekçilerin ikramiyelerini vergilendirmeyi amaçlıyor. Maliye Bakanlığı geçtiğimiz hafta bu konuda bir genelge yayınladı. Ayrıca işten çıkma veya çıkarılma sonunda yapılan ödemelerin vergi kapsamına alınacağı açıklandı.

Hükümet bu yolla, işçilerin sırtından komprador burjuvaziye yeni fonlar aktarmaya ve ücretlerin bir bölümünü daha gasbetmeye çalışmaktadır.

* Sıkıyönetim komutanlıkları 1 Mayıs'tan sonra yayınladıkları bildirilerle Ankara ve İstanbul Belediye İşyerlerindeki grevleri izne bağladıklarını açıkladılar.

* AP hükümeti işbaşına geldiğinden bu yana toplam 13 işçi grevini, "milli güvenlik ve kamu yararı" gerekçesiyle birer-ikişer ay sürelerle erteledi. Sendika ağaları da hükümetin bu uygulamalarına kuzu kuzu uydular.

* Turizm ve Tanıtma Bakanı Barlas Küntay, geçtiğimiz günlerde üst üste verdiği demeçlerde "turizm mevsiminde turizm işyerlerinde grevlerin yasaklanması için yasa tasarısı hazırladıklarını' ve bunu'da kısa bir zamanda parlamentoya sevkedeceklerini açıkladı.

Bakan bu açıklamaları ile hükümetin içinde bulunduğumuz yaz aylarında turizm işyerlerindeki grevlerin durdurulması için önceden kamuoyu yaratmayı amaçlamaktadır.

Sancak Tül'e sendika girdi

Sancak Tül işçileri 2,5 yıldan beri grevde bulunuyordu. İşçiler MHP ile içlidışlı olan patron Murat Bayrak'a karşı 2,5 yıl direndiler.

Sonunda fabrikada sendikalaşma haklarını söke söke aldılar.

Sancak Tül işçilerinin 2,5 yıl süren kararlı ve birleşik direnişi unutulmayacaktır.

Grevler

* TARİŞ Üzüm İşletmelerinde 1200 işçinin işten atılmaları ve baskıları protesto amacıyla başlattığı grev devam ediyor.
* Banker Kastelli'ye ait Gürmal Fabrikasında 116 işçinin başlattığı grev devam ediyor.
* Konya—Seydişehir Belediyesi işçilerinin grevi devam ediyor.
* İstanbul Gazal'da 530 işçinin sürdürdüğü grev 10. ayına girmiş bulunuyor.

* Türkiye Şişe Cam Fabrikalarına bağlı işyerlerinden Cam elyaf ve İzocam'da DİSK'e bağlı Hürcam—İş ve TÜRK—İŞ'e bağlı Kristal—İş üyesi 4000 işçi greve başladı. Grev nedeniyle düz cam üretimi tamamen durdu. Cam işkolunda ilk kez işçiler toplu bir biçimde greve gitmektedirler. Grevin diğer önemli bir yanı da, işçilerin farklı sendika üyesi olmalarını bir yana iterek ve sendika ağalarını zorlayarak birlikte hakları için direnişe geçmeleridir.
* MESS işyerlerinde grev devam ediyor. MESS patronlarının bütün tehdit ve baskılarına karşın 58 işyerinde 22 bin işçi grevi sürdürüyor.

* Tekstil işkolunda 43 işyerinde 26 Şubat günü işçilerin başlattığı grev devam ediyor. 90 gündür devam etmekte olan grev 17 bin işçiyi kapsamaktadır. Tekstil grevinin önümüzdeki günlerde 30 bin işçiyi kapsayacak şekilde yaygınlaşması beklenmektedir.

İstanbul'da kurulu İleri Deri Fabrikası işçilerinin 1 Mayıs'ı kutlamaları üzerine patron 6 işçiyi işten attı. Bunun üzerine direnişe geçen deri işçileri, arkadaşlarının işe alınmasını istediler. Patron işçilerin direnişe geçmesi üzerine sıkıyönetime ihbarda bulunarak polis ve asker çağırdı. Fabrikaya gelen sıkıyönetim kuvvetleri, işçileri toplu olarak gözaltına aldılar. Ancak işçiler daha sonra serbest bırakıldı.

İşçiler, işten atılanların geri alınmasını isteyerek 11 Mayıs günü yeniden direnişe geçtiler. Makinaları çalıştıran işçiler baskıya karşın üretim yapmadılar. Bunun üzerine patron, 5 işçiyi işe almayı kabul etti. İşçiler, taleplerini kabul ettirdikten ve arkadaşlarının işi alınmasını sağladıktan sonra işbaşı yaptılar.

YORUM

Sendika ağaları, grevlerin birer siyasi okul olduğu gerçeğini küllendirmeye ve işçilerin dayanışmalarını engellemeye çalışıyorlar. Tek tek grevlerin birleşmesi ve genel greve doğru yükselmesini engellemek için ellerinden geleni yapıyorlar. DİSK'in ve TÜRK—İŞ'in sendika ağaları, bir yandan grevleri ekonomik taleplerle sınırlı tutmaya çalışırken, öte yandan işçilerin grevin önemini görmesini, grevin işçi sınıfı açısından bir siyasi okul olduğunu kavramasını, demagojik propagandalarıyla önlemeye çalışmaktadırlar. İşçileri grev yerinde tutmayan sendika ağaları, işçilerin birliğinin pekişmesini, dayanışmasını, işçilerin birbirine olan güveninin pekişmesini istememektedirler. İşçilerin sınıf bilinçlerini geliştirmesi, devrimci bir platformda uzlaşmaz bir mücadele yürütülmedikçe hiçbir hakkın kazanılamayacağını kavraması sendika ağalarının işine gelmemektedir. Çünkü, sınıf bilinçli işçilerin mücadelesi komprador-feodal düzenin bir parçası olan sendika ağalığını da hedeflemektedir. Sendika ağaları işçilerin mücadelesinin önündeki bir engel ve burjuvazinin çıkarlarına hizmet eden burjuva ajanlarıdır. Grevlerin içinde işçilerin bu gerçekleri kavraması, sendika ağalarının işine gelmemektedir. Onlar için "sınıf mücadeleleri" kendileri ile patronlar arasında cereyan etmektedir. Onun için, sendika ağaları yapabildikleri kadarıyla işçileri bölüp parçalamaya, biraraya gelmelerini önlemeye, grev yerinde dayanışma ve birliklerini pekiştirmesini engellemeye çalışıyorlar. Bugün devam etmekte olan grevler karşısında sendika ağalarının tavrı işte budur.





2 Nisan 1980 günü öldürülen Hıdır Demir daha önce Tunceli'de düzenlenen bir kitle gösterisinde. (işaretli olan)

Apocu faşistler Tunceli'de bir devrimciyi daha öldürdüler

Apocular diye bilinen faşist provokasyon çetesine mensup katiller 2 Nisan günü Tunceli'nin Dağ Mahallesi yöresinde kurdukları bir pusuda Hıdır Demir adlı devrimciyi kurşunlayarak katlettiler. Çevre halkı tarafından muhbir olduğu belirtilen Musa Eroğlu adlı kişinin evinde üslenen Apocular Hıdır Demir'i otomatik tüfeklerle taradılar. Cesedi almaya giden kadınların üzerine de ateş açan Apocular, polisin de yardımı ile kaçtılar.

Hıdır Demir'in cenazesi 3 Nisan günü kaldırıldı. Gazetemize bir açıklama yapan Tuncelili devrimciler, cenaze törenine kalabalık bir köylü kitlesinin ve devrimcilerin katıldığını belirttiler. Açıklamaya göre cenaze töreninde yapılan konuşmalarda Hıdır Demir'in "faşist diktatörlüğe karşı mücadele ederken ve şerefli bir görevi yerine getirirken Apocu provokasyon çetesi tarafından katledildiği, Apocuların MİT tarafından devrimci halk hareketine ve proleter devrimcilere karşı kullanılan bir faşist-feodal çete olduğu" belirtildi ve halka Apoculara karşı mücadele etme çağrısı yapıldı.

Yine 13 Nisan günü 2 bin devrimci ve emekçinin Hıdır Demir'in mezarı başında toplanarak onu bir kez daha andığı belirtildi.

Apocular Hıdır Demir'in öldürülmesinden bir süre önce de 24 Mart günü Tunceli Nazimiye ilçesine bağlı Kıl köyü yakınında bir pusu kurarak yoldan geçmekte olan Veli Gültekin adlı devrimciyi öldürdüler.

Veli Gültekin için devrimciler ve köylü emekçiler, 25 Mart günü bir cenaze töreni düzenlediler. 17 Nisan günü bir kez daha Veli'nin mezarında toplanan devrimciler ve emekçiler Apocu provokasyon çetesini lanetlediler. Polis ve jandarma yolları keserek töreni engellemeye çalıştı. Törene katılmak isteyenlerden 350 kişinin kimliklerini zorla gasbetti; ancak bütün engellemelere karşın 1000'e yakın devrimci ve emekçi Veli Gültekin'in mezarında toplanarak faşist katliamları ve Apocu cinayet çetesini lanetledi.

Apocular kimdir?

Apocular adlı provokasyon çetesi 1975'te Abdullah Öcalan, Ali Haydar Kaytan, Kemal Pir, Şahin Dönmez ve diğer birkaç ajan provokatör tarafından kuruldu. Apocular ilk günlerde "sömürgeciliğe karşı mücadele ediyoruz" diyerek Kürt gençlerini kazanmaya çalıştılar. Diğer devrimci hareketleri "yok edilmesi gereken engeller" olarak ilan ettiler. Kendileri dışındaki herkesi, kendi karşıdevrimci yüzünü gizlemek amacıyla "ulusal hain" ilan ettiler. Provokasyonu ve cinayetleri bir çizgi olarak benimsediler.

Kitle eylemlerine, demokratik kitle örgütlerine, devrimcilere, yoksul köylülere saldırıya geçerek onlarca devrimci ve emekçiyi öldürdüler. Tunceli'de Hüseyin Sancar, Sultan Arguç, Kars'ta Aslan Göncil, Diyarbakır'da Kazım Güner, Gaziantep'de Ali Mengüç, Hayri Aslan, Fevzi Boygeyik, Muhmut Uçar, Mustafa Özcan ile Urfa bölgesinde onlarca yoksul köylü Apocular tarafından katledildi. Apocular "davadan dönen"leri de öldürme kararı aldılar ve bunu uyguladılar.

Apocular toprak ağalarının silahlı mangaları görevini üstlenmişlerdir ve bu doğrultuda faaliyet göstermektedirler. Doğu'da meydana gelen aşiret ve toprak ağaları arasındaki çatışmalarda, Kırvarlar, İzollar, Paydaşlar gibi toprak ağalarının hizmetinde yoksul köylülere saldıran bu silahlı cinayet çetelerini halk "Doğunun Türkeşçileri" olarak adlandırmaktadır.

Apocu faşist-feodal çete provokasyonlarını ve cinayetlerini bugün de sürdürmektedir.

Tekel kârları büyüyor

Tekelci şirketlerin kârlarının 1980 yılının ilk aylarından itibaren yükselme gösterdiği belirtilmektedir. 1979 yılı içinde, küçük şirketlerin iflas etmesinin, küçük işyerlerinin kapanmasının tersine tekel kârları artış gösterdi. Komprador tekelci burjuvazi milyonlarına milyon kattı. Stoklar 20,6 milyar liraya yükseldi. Yalnızca Koç Holding'in 1979 yılı kârı kendi açıklamalarına göre 876 milyon lira oldu. Bu rakam gerçek rakam olmayıp, gerçek rakamlar bunun kat kat üstündedir. Komprador tekelcilerin 1979 yılı vergilerinde % 50 artış olduğunu açıklamaları boşuna değildir. Gazetelerde yer alan Koç ve Sabancı'nın 7'şer milyar liranın üstünde vergi verdikleri biçimindeki rakamlar boşuna değildir.

1980 yılı Mayıs ayı içinde büyük şirketlerin sermaye artırımlarında büyük bir yükselmenin görülmesi, tekelci şirketlerin kârlarının ne oranda artış gösterdiğinin kanıtıdır. Mayıs'ın ilk haftasının sonuna kadar geçen süre içinde bu şirketlerde 16.4 milyar lira sermaye artışı sağlandı.

Küçük işletmelerin iflası hızlanıyor

Gazeteler sık sık küçük işletmelerin iflas ettiğini, küçük işletme sahiplerinin işyerlerini kapattığını yazıyor. 1979 yılı içinde 13 bin bakkal ve bayii dükkanı kapanmıştı. Küçük işletmelerin iflası 1980 yılının ilk aylarında daha da hızlandı. Mayıs ayının ilk günlerine kadar geçen süre içinde fesih ya da tasfiye edilen küçük şirket sayısı 430'dur. Bu sayı giderek büyümektedir.

TIP-Hukuk Kurultayı'nda işkence konusu ele alındı

Türk Tabipler Birliği ve Türkiye Barolar Birliği'nin ortaklaşa düzenledikleri 25—27 Mayıs 1980 tarihleri arasında yapılan Tıp—Hukuk Kurultayı'nda son gün-

lerde iyice artan işkence olayları çeşitli yönleriyle ele alındı.

Türk Tabipler Birliği Merkez Konseyi Başkanı Dr. Erdal Atabek yaptığı açış konuşmasında şunları söylemiştir:

''Ama, hangi demokrasiden, hangi özgürlükten bahsediyoruz? Demokrasi de özgürlükler de yaşayan insan içindir. Oysa, ülkemizde bugün yaşamak, yaşayabilmek bir sorundur. Hiç kimsenin, hiçbir yerde can güvenliği kalmamıştır. Bu kurultayı düzenleyen Türkiye Baralor Birliği de Türk Tabipler Birliği de yaralıdır, acılar içindedir. Üyelerimiz öldürülmektedir. Avukatlar, hekimler öldürülmektedir. İşçiler, öğretmenler, aydınlar, bilim adamları öldürülmektedir. Kadınlar, çocuklar öldürülmektedir. Hastaneler kurşunlanmaktadır. Evlerin kapıları cehennem kapıları olmuştur. Sokaklar cinayet çıkmazları olmuştur.

''Dünya emperyalist sisteminin en geri, en kanlı, en şoven biçimi olan faşizm toplumda artık sürdürülemez duruma gelen sömürü düzenini zorbalıkla, kanla ayakta tutma çabasındadır.''

Daha sonra işkence konusu üzerinde özel olarak duran Dr. Atabek, ''Bugün, adaletin de sağlığın da ortaklaşa karşısına çıkması zorunlu bir konu işkencedir. Tarihin karanlıklara gömülmesi gereken işkence; tersine, bilimsel ve teknik gelişmelerle de desteklenerek bedensel, psikolojik incelikler kazanmış olarak sürdürülmektedir. İşkencelerin üstü örtülmemelidir. İşkence, hiçbir işkencecinin yanına bırakılmamalıdır. Bunu sağlayacak olan da toplumun örgütlü güçleridir'' demiştir.

Kurultay süresince çeşitli konuşmacılar gözaltı süresinin bugünkü durumuyla işkence süresi olduğunu ve bu dönemde yurttaşların insanlıkdışı işkencelerle istenilen suçları kabul etmeye zorlandıklarını belirtmişlerdir.

İstanbul Barosu Başkanı Apaydın açıklamasında, ''anti-demokratik baskılar ve gözaltına alınan kişilere uygulanan işkence olayları son günlerde kaygı verici boyutlara ulaşmıştır'' demiştir.

Gözaltı uygulamalarına da değinen Apaydın, ''kimin, ne zaman, nereye götürüleceği idarenin insafına bırakılmıştır. Her operasyon sırasında yüzlerce insan toplanıp gözaltına alınmaktadır. Kitlesel gözaltı hayatımızın bir parçası olmuştur. Şu an, bu sayı binleri aşmaktadır'' demiştir.

Apaydın işkenceler konusunda da şunları açıklamıştır: ''Ayrıca gözaltındaki sorgulamalar kamu vicdanını derinden yaralamaktadır. Baromuza yapılan başvurular dehşet verici örneklerle doludur. Bazı meslekdaşlarımızın saptadığı bulgular ve gazetelere kadar yansıyan açıklamalar gözaltı sorgulamasının işkence üzerine kurulduğunu gösteriyor. Bu konuda her gün yeni şikayetler alıyoruz. Dilekçeler, raporlar, resimler sunuluyor. Anlatımlara göre, sanıklar çırılçıplak soyuluyor, taş zemine yatırılıp üzerlerine su sıkılıyor, sonra cinsel organlarına, çenelerine, yahut kulak memelerine elektrik veriliyor. Çoğunun vücudunda sigara söndürülüyor. Bazılarının makatlarına cop sokuluyor. Falaka, dayak kimlik tespiti gibi, sorgulamanın ayrılmaz bir parçası oldu. Bu işlemler, sanık ''hazırlanmış bir ifadeyi'' imzalayana kadar sürdürülüyor. Daha sonra basına yansıyan işkence sonucu ölüm olaylarına değinen İstanbul Barosu Başkanı Apaydın, ''Bütün bir toplumu bu konuda duyarlı olmaya çağırıyoruz'' demiştir.

DİKEN

İçişleri Bakan vekili Orhan Eren, Gün Sazak'ın öldürülmesinden sonra ''CHP' liler bugünlerde fazsokağa çıkmasınlar'' buyurmuş''. Vekaleti sırasında her gün bir cevher yumurtlayan Eren'e soruyoruz: ''Acaba NORMAL CHP'liler buna dahil mi?''

''İşkence olayları kaygı verici boyutlara ulaşmıştır''

İstanbul Barosu Başkanı Avukat Orhan Apaydın geçtiğimiz günlerde basına yaptığı bir açıklama ile son günlerde iyice yaygınlaşan işkence olayları, yaygın gözaltına alma olayları, cezaevlerinde tutuklu ve hükümlülere uygulanan baskılar ve savunma hakkının kısıtlanması konuları üzerine görüşlerini açıklamıştır.

Almanya'da ''Erdal Eren'in hayatını kurtarma'' komitesi kuruldu

19 Mart 1980 günü Ankara Sıkıyönetim Mahkemesi tarafından ölüm cezasıyla cezalandırılan ve halen dava dosyası Askeri Yargıtay'da bulunan Erdal Eren'in idamını engellemek amacıyla Almanya'da bir komite kuruldu. ''Erdal Eren'in Yaşamını Kurtarma'' Komitesi adını taşıyan 14 kişilik komite içinde yazarlar, gazeteciler, profesörler, sendika temsilcileri, hukuk adamları ve gençlik önderleri bulunmaktadır.

''Eren'in Yaşamını Kurtarma'' Komitesi geçtiğimiz günlerde yayınladığı bir bildiriyle olayı Alman ve Avrupa kamuoyuna duyurmuştur. Komitenin yayınladığı bildiri çok sayıda aydın, gazeteci, işçi ve avukat tarafından imzalanmakta ve bu bildiriler Türkiye'ye, Başbakanlığa, Meclis ve Senato Başkanları, Cumhurbaşkanlığına ve Yargıtay'a gönderilmektedir.

''E. Eren'in Yaşamını Kurtarma'' Komitesi ile ilişkiye geçilecek adres olarak şu adres verilmiştir:

Cafer Cebe,
Eller Str. 20,
4800 Bielefeld 1
Batı Almanya



Erdal Eren idama mahkum edildiği duruşmada...

Erdal Eren davası

19 Mart 1980 günü Ankara Sıkıyönetim Mahkemesi tarafından idam cezasıyla cezalandırılan Erdal Eren, faaliyeti sıkıyönetim komutanlığı tarafından yasaklanan Yurtsever Devrimci Gençlik Dernekleri Federasyonunun üyesidir.

Lise öğrencisi olan Erdal Eren, 2 Şubat günü Ankara'da çıkan bir silahlı çatışma sırasında bir askeri öldürmekle suçlanmış ve yalnızca üç duruşma süren yargılamadan sonra idam cezasıyla cezalandırılmıştır. Eren, 2 Şubat günü MHP'li bir polis tarafından öldürülen Sinan Sümer'in ölümünü protesto eden 2 bin kişilik bir gösteri sırasında yakalanmıştı.

Yine bir YDGF üyesi olan Sinan Sümer, 30 Ocak gecesi duvara yazı yazarken polisin ihtarsız açtığı ateş sonucu ağır şekilde yaralanmış ve polis tarafından uzun bir süre hastaneye götürülmediği için kan kaybı sonucu ölmüştü.

Ankara Sıkıyönetim Mahkemesinde görülen dava ''büyük bir hızla'' sürmüş ve Eren davası hukuk tarihimizde seyrek görülen bir sürede, yalnızca bir buçuk ay içinde sonuçlandırılmıştır. Bu süreye polis ve savcılık soruşturmaları dahildir.

Sıkıyönetim Mahkemesinde görülen dava sırasında Eren iki duruşmaya avukatsız olarak girmiştir. Daha sonra ise Eren'in avukatının soruşturmanın genişletilmesi, tanık ifadelerinde ve savcılığın mahkemeye sunduğu kanıtlar arasındaki çelişkilerin açıklanması ile ilgili talepleri Askeri Mahkeme tarafından reddedilmişti.

Eren davasının sonuçlanmasından hemen sonra hükümet çevrelerinden ''İdam cezalarının derhal uygulanması'', Yargıtay'da ve Meclislerde bekleyen dosyaların sonuçlandırılması'' isteği sık sık yinelenir olmuştur.

Başyazı

Çıkarken

ÖZGÜRLÜK gazetesi elinizdeki birinci sayısı ile haftalık olarak yayın hayatına giriyor.

ÖZGÜRLÜK, emperyalist akbabaların soygun ve talanının arttığı, ülkemizin ABD emperyalizminin savaş arabasına daha çok bağlandığı, komprador burjuvazinin ve toprak ağalarının işçiler ve emekçiler üzerindeki ekonomik ve siyasi saldırılarının yoğunlaştığı, zam ve zulüm tedbirlerinin birbirini izlediği, işçi ve emekçilerin alımgücünün sürekli düşürüldüğü, faşist diktatörlüğün baskı ve vahşetinin giderek arttığı, ''dur'' ihtarları ile, ''arama'' kararları ile işçilerin, emekçilerin, devrimci ve demokratların sokak ortalarında kurşuna dizildiği; Yeni Baskı Tedbirleri ile, Anayasa değişikliği, Sendikalar Yasası değişikliği hazırlıkları ile Eşel–Mobil Yasa Tasarısı ile vb. vb. faşist diktatörlüğün ''sağlamlaştırılmaya'', her türden devrimci ve demokrat sesin susturulmaya çalışıldığı bir ortamda yayın hayatına başlıyor.

Komprador burjuvazi ve toprak ağaları bütün bu ve benzeri uygulama ve hazırlıklarla baskı ve sömürüyü artırmak; devrimci demokrasi mücadelesini ezmek; ülkeyi, dizginlenmemiş bir siyasal gericiliğin kol gezdiği dikensiz bir gül bahçesine çevirmeyi amaçlamaktadırlar.

Ama bu madalyonun bir yüzüdür. Madalyonun öbür yüzünde ise işçi ve emekçi kitlelerin giderek yaygınlaşan mücadelesi vardır. Direnişler, grevler, gösteriler bugün dünden daha yaygındır ve giderek de ülkenin dört bir köşesinde yeni güçler mücadeleye katılmaktadır. Bütün baskı ve vahşete karşın, devrimci-demokrasi mücadelesi durdurulamamakta ve ezilememektedir. Reformizmin kustuğu zehirler, revizyonizmin teslimiyet çağrıları ve küçük burjuva akımların yılgınlık edebiyatı grev, direniş ve gösterileri engellemeye bütünüyle yetmemektedir. Bunun için de egemen sınıflar planlarını ''rahat'' bir şekilde uygulayamamaktadırlar.

Egemen sınıfların bütün planlarını bozmak, silahı geri çevirmek için, bugün yapılması gereken, revizyonizmin ve reformizmin sahte hayallerine ve teslimiyet çağrılarına koltuk değnekliği yapmak değil, anti-faşist demokrasi mücadelesi içinde yer almak, onu geliştirmektir.

Devrimci basının, demokrat yayın organlarının işlevi de bu yönde olmalıdır. Ortalıkta ''devrimci'' görünümde, ''solcu'' pozlarda birkaç yayın organının dolaştığı; gerici propaganda ile kitlelerin aldatılmaya, gerçeklerin bütünüyle gizlenmeye çalışıldığı bugünkü ortamda devrimci basın organlarının bu yöndeki işlevi her zamankinden daha da önem kazanmıştır.

Emperyalistlerin, sosyal-emperyalistlerin bütün politikasını her alanda deşifre etmek, karşı-devrimin uygulamalarını ve politikasını teşhir etmek, revizyonizmin ve reformizmin ipliğini pazara çıkarmak, her alanda yaygınlaşan ve giderek yeni biçimler alan kitlelerin devrimci demokrasi mücadelesini elinden geldiğince bütün yönleri ile yansıtmak, bütün halkın birliğini ve anti-faşist akımların güç ve eylem birliğini savunmak, halka gerçekleri açıklamak, devrimci siyaseti ve devrimci taktikleri mümkün olduğunca en geniş kitlelere ve devrimcilere yaymak –İşte ÖZGÜRLÜK bugünkü koşullarda yayın politikasını ve görevlerini işte bu şekilde tespit ediyor.

Bu temelde de ÖZGÜRLÜK gazetesinin sayfaları bütün devrimcilere, yurtseverlere ve demokratlara açıktır. Gazetemiz devrimcilerin, yurtsever-demokrat yazar ve sanatçıların çeşitli konulara ilişkin yazılarını yayınlamaya, onlara sayfalarında yer vermeye özen gösterecektir. ÖZGÜRLÜK, bütün halkın, işçi ve emekçilerin, halk gençliğinin, devrimci ve demokratların sesi ve sözü olacaktır.

Yayın hayatına başlarken ÖZGÜRLÜK gazetesi çıkaranları ve yazarları olarak önümüzdeki zorlukların ve görevimizin ağırlığının bilincindeyiz. Kağıt sıkıntısından mali olanakların sınırlılığına kadar önümüzde birçok olumsuzluk vardır. Her şeyden önce de siyasal baskılar, her devrimci sesin susturulmaya çalışılması çabası, tehdit ve yasaklama kararları bugün devrimci ve demokrat basının üzerinde demoklesin kılıcı gibi sallanmaktadır.

ÖZGÜRLÜK bütün bunları bilerek ve baskıları göğüslemek azmi ile yayın hayatına başlamaktadır. Bu konuda en büyük dayanağımız işçiler, emekçiler ve devrimciler olacaktır.

Ve ÖZGÜRLÜK, halkımızın giderek yaygınlaşan devrimci-demokrasi mücadelesinin bir parçası olacaktır. Halk var oldukça, halkın demokrasi mücadelesi var oldukça özgürlük alevleri, [illegible] söndürülemeyecektir.

Bu, bugünün de, tarihin de [illegible] bir gerçektir.

Faşizmin terörüne yeni bir bahane

* Egemen sınıflar ve onların iktidarı, öldürme olayını, halk üzerinde faşizmin baskı ve terörünün artırılmasının bahanesi yaptılar.
* Sivil faşist çeteler, ülkenin dört bir tarafında terör estirmeye başladılar.
* Gün Sazak'ın ölümü karşı-devrimci siyasi mihrakların, siyasi istikrar için yeniden "birlik" çağrılarını hızlandırmalarına vesile oldu.

Toprak ağası, müteahhit ve faşist MHP'nin Genel Başkan Yardımcısı Gün Sazak geçtiğimiz hafta içinde öldürüldü. Günlük gazeteler öldürme olayını "hiçbir örgütün üstlenmediğini" açıkladılar. Faşist MHP'nin Genel Başkan Yardımcısı faşizmin belli hesapları için mi "harcandı", yoksa başka "örgütler" tarafından mı öldürüldü, bu satırlar yazılırken bunlar bilinmiyordu. Daha doğrusu açıklığa kavuşmamıştı. Ama bilinen bir şey varsa, o da, faşizmin bu öldürme olayını bahane yaparak demagojisini yoğunlaştırdırması, ülke çapında baskı ve terörünü artırmasıdır. Öldürme olayının hemen arkasından gazete sayfaları, dergi köşeleri, radyo mikrofonları ve TV ekranları faşist demagoji ve tehditlerle dolup taşmaya başladı. Yarı-askeri faşist bir parti olan ve kan çukurunda yüzen MHP, kendini "masum" göstermek için, Gün Sazak'ın ölümünü alabildiğine kullandı. Kendine kitle tabanı yaratmak için her türlü demagojik manevraya başvurdu. Sivil faşist çeteler, ülkenin dört bir köşesinde terör estirmeye başladılar. Bazı yerlerde devrimci ve ilericiler, bu çeteler tarafından kurşuna dizildi. Evlere baskın düzenlediler, ilericilerin dükkanlarını yakıp, yıktılar.

Türkeş, artık iyice demode olmuş yalanlara sarılmakta o kadar ileri gitti ki, öldürme olayının manevi sorumluluğunu, egemen sınıflara hizmetten başka hiçbir kusurları olmayan CHP yöneticilerine ve Ecevit'e "yükledi". CHP reeformistleri ise, egemen sınıfların siyasal klikleri arasındaki çatışmayı azaltmak ve halka karşı "güçlü bir hükümet" kurulmasını sağlamak için AP ve MSP faşistlerine "geniş tabanlı hükümet" çağrısı yapmaya hız verdiler ve yeni bir hükümet formülünün açık çığırtkanlığını yapmaya başladılar. CHP'nin bu çağrısı ve MHP'nin "birlik" ve "sabır" demagojileri, CHP reformistleri ile AP faşistleri arasındaki buzların çözülmesi için ilk adımların atılmaya başladığı bir döneme denk geldi. Kısacası, Gün Sazak'ın ölümü karşıdevrimci siyasi mihrakların, siyasi istikrar için yeniden "birlik" çağrılarını hızlandırmalarına vesile oldu.

Daha da önemlisi birçok il ve ilçede "olaylar çıkacak" gerekçesiyle okullar tatil edilmiş, bazı yerlerde sokağa çıkma yasağı konmuştur. İşçi ve emekçi mahallelerinde aramalar yapılmıştır.

Böylece egemen sınıflar ve onların iktidarı, öldürme olayını, halk üzerinde faşizmin baskı ve terörünün artırılmasının bahanesi yapmışlardır.

Hükümetin en önemli yatırımı yeni cezaevleri

Geçtiğimiz günlerde bir açıklama yapan Adalet Bakanı Ömer Ucuzal "cezaevlerindeki tutuklu sayısının 60 bini bulduğunu, 11 inşaatı biten cezaevinin önümüzdeki günlerde hizmete gireceğini böylelikle 4500 kişilik bir kapasite daha oluşacağını" açıkladı.

Özellikle sıkıyönetimin ilanından sonra onbinlerce insanın gözaltına alındığı bir gerçek. Cezaevlerinin "yetmezliğinden" kaynaklanarak insanların stadyum odalarına, kapalı spor salonlarına doldurulduklarıda biliniyor. Kaldı ki tutuklamalar, bakanın söylediğinden çok daha fazladır. Tutuklama ve gözaltına almaların her gün biraz daha kitlevi bir karakter kazandırıldığı ülkemizde değil 11 yeni cezaevi açarak 4500 kişiye yer bulmaya çalışmak, 111 yeni cezaevi daha açılsa yetmeyecektir.

Çünkü Tariş'te olduğu gibi bir ilanla kış ortalarında 11 bin işçi sokağa atılır ve işçiler üretim birimlerine sahip çıkar, "iş" derse suçtur, at içeri.

Yüzyıllardır feodal zorbalık altında, bir tas su, bir lokma ekmekle çoluk çocuk yaşama savaşı veren yoksul köylü "toprak" diye ayağa kalkarsa suçtur; at içeri,

Her gün biraz daha yoksulluğa ve sefalete itilen öğretmenler ve memurlar, "Grevli toplusözleşmeli sendika hakkı", "insanca yaşamak istiyoruz" der, boykota giderse suçtur; at içeri,

Öğrenci gençlik, "Yükseköğrenim hakkı, akademik haklar, özerk üniversite", emekçi gençlik "çıkarlar üzerindeki sömürü ve baskıya son, angaryaya son" derse suçtur; at içeriye,

İş toprak Hürriyet, Faşist cinayet odakları dağıtılsın, her alanda örgütlenme özgürlüğü, söz ve basın hürriyeti vb. vb. denilirse suçtur; at içeriye.

Demirel "ülkemizde hak aramanın bütün yolları vardır ama meşru zeminde kalarak." diyor.

Kaldı ki, nerde baskı ve zulüm var, insanca haklar milyonlar için zincire vurulmuş ve hürriyet yoksa, orada mutlaka sosyal patlamalar olmuştur ve olacaktır. İran Şahı'nın da küflü hücreleri, zindanları vardı. Bugün başını sokacak delik arıyor. VE İran halk hareketi o küflü duvarları paramparça etti.

SON BİR AY İÇİNDE VE İLERİCİ

○ Son bir ay içinde "dur" uyarısına uymadığı, forum düzenlediği, bildiri dağıttığı gerekçesi ile kurşuna dizilen devrimci ve emekçi sayısı : 14

○ Sivil ve yarı-resmi faşist cinayet örgütleri tarafından son bir ay içinde 125 devrimci ve ilerici katledildi. Bu cinayetlerin büyük bir kısmı evlerin basılması, yolcu taşıyan araçların taranması ile ve işyerlerinin basılarak taranması ile gerçekleştirildi.

○ Faşist çeteler, İstanbul'da 1951 tevkifatı sırasında polise karşı gösterdiği örnek tavrı ile tanınan Sevinç Özgüner'i, evini basarak katlettiler.

○ Sivil ve yarı-resmi cinayet örgütleri sadece devrimci, ilerici ve emekçileri katletmekle kalmamakta, aynı zamanda silahın namlusunu reformistlere de çevirmektedirler. Geçtiğimiz son bir ay içinde CHP Adana ve Kayseri il başkanları ile daha birçok ilde CHP il yöneticilerinden bir kısmı değişik zamanlarda öldürüldü.



Kahramanmaraş katliamının 1. yıldönümünde tüm yurt çapında yaygın protesto eylemleri düzenlendi.

MARAŞ KATLİAMI DAVASI

Maraş katliamı davası yeniden başladı.

1978 yılı Aralık ayında, MHP'li, ÜGD'li, MİT'li faşist cinayet çetelerinin Maraş'ı kana bulaması, 116 emekçi ve devrimciyi katletmesi ve 1000'e yakın evi ve işyerini yakıp yıkması ile sonuçlanan davanın duruşmasına yeniden başlandı. Bilindiği gibi daha önce katliamı gerçekleştirenlerin elebaşılarından olduğu söylenen ÜGD'li Mehmet Leblebici ve Yunus İlhan başta olmak üzere birçok MHP'li faşist katil serbest bırakılmıştı. Duruşmalar sırasında MHP'li katiller, sıkıyönetim yetkililerinin gözü önünde CHP'li avukatlara saldırmış ve duruşmalarda tanıklık yapan emekçileri tehdit etmişlerdi.

Maraş katliamının elebaşılarından olup serbest bırakılanlar şimdi, diğer faşist katillerle birlikte yeni katliamları gerçekleştirmekte ve işçi, emekçi ve devrimcileri kurşuna dizerek, işkence ederek öldürmekte ve elini kolunu sallaya sallaya dolaşmaktadır. Maraş katliamının planlayıcısı olduğu ortaya çıkmış olan MHP her gün yeni cinayetler işlemekte, anti-faşistleri, devrimci ve demokratları katletmektedir. Yüzlerce öldürme olayının altından MHP'li faşistler çıkmaktadır. Onlarca cinayetin sorumluları MHP binalarında, lokallerinde, ülkücü derneklerde, MİSK gibi faşist sendikaların binalarında yakalanmaktadır.

Bütün bunlar ortadayken MHP "demokrasinin vazgeçilmez bir unsuru" olarak faaliyetini sürdürmektedir. MHP'li cinayet çeteleri katliamlarını ve saldırılarını sistemli bir biçimde sürdürmektedir. Kayseri'de olduğu gibi bazı yerlerde MHP'liler polisle birlikte evleri basmakta ve emekçileri işkenceye çekmektedirler. Binlerce öldürme olayının ve Kahramanmaraş katliamı gibi katliamların sorumlusu olan MHP'i "demokrasinin vazgeçilmez unsuru" sayanlar, onun işlediği cinayetlerin "demokrasinin" gereği olduğunu söylüyorlar herhalde.

Maraş katliamının dava duruşmasının yeniden başlaması halkımızın MHP'li faşistlere olan nefretini tazelemiştir. Halkımızın eli MHP'li katillerin yakasındadır. Halkımız Maraş katliamının sorumlularından mutlaka hesap soracaktır.

TRABZON VE KAYSERİ: FAŞİST HAREKETİN TERÖRÜNÜ YOĞUNLAŞTIRDIĞI

Trabzon ve Kayseri illerindeki son birkaç ay içinde yaşanan olaylar bu iki ilin MHP tarafından terör merkezleri olarak seçildiğini gösteriyor. MHP ve yan örgütleri emekçilere, devrimci ve demokratlara, demokratik kitle örgütlerine yönelik olarak yürüttükleri saldırı kampanyası ile bu iki ilin halkını yıldırmayı ve Tranzon ve Kayseri'yi bütünüyle kontrol altına almayı hedefliyorlar.

TRABZON'DA ADIM ADIM İLERLEYEN FAŞİST TERÖR

MHP özellikle geçen yıl sonunda AP azınlık iktidarının kurulmasından sonra Trabzon'da saldırıyı adım adım attırmış, yılbaşından sonra da bu ili tam bir terör merkezi haline getirmiştir.

MHP, 8 Mart günü Trabzon'da düzenlediği bir mitingden günlerce önce şehirde terör havası estirmeye başlamış, sivil faşist çeteler 7 Mart günü iki emekçiyi öldürmüşler, dört kişiyi de ağır bir şekilde yaralamışlardı.

Bu olaydan kısa bir süre sonra KTÜ Mimarlık Fakültesi öğrencisi iki kişiyi şehrin ortasında kurşunlayan komandolar bu öğrencilerden birinin ölümüne neden olmuşlardı.

MHP ve ÜYD'liler bu süre içinde Trabzon TÖB-DER ve Karadeniz DEV-GENÇ binalarını basmışlar ve bombalalamışlardır. Dev-Genç binasına yapılan baskın sırasında üç devrimci genç faşistler tarafından katledilmişti.

Trabzon'da MHP eliyle sürdürülen terör kampanyası 23 Mayıs günü uzun süreden beri kapalı bulunan Karadeniz Teknik Üniversitesinin açılışından kısa bir süre sonra üniversite kantinine bir bomba konması ile sürdürülmek istenmiştir. Ancak çok sayıda öğrencinin ölümüne neden olabilecek bomba üniversite kantinine yerleştirilmek istenirken patlamış ve bombanın elinde patlaması sonucu bir süre önce kapanan ÜGD'nin ikinci başkanı ve ÜYD kurucu üyesi Ekrem Çomaş olay yerinde ölü olarak bulunmuştur.

KTÜ kantinine bomba koyarak bir kitle katliamı planlayan komandolar bu planın başarısızlığa uğraması üzerine yeni girişimlerde bulunmuşlardır. KTÜ'de bomba patlamasından hemen sonra, 25 Mayıs günü bu kez Fatih Eğitim Enstitüsü öğrencilerinin üzerine ateş açılmış ve iki öğrencinin ölümüne, 12 öğrencinin de yaralanmasına neden olunmuştur. Bu olay sırasında Eğitim Enstitüsü öğrencilerinin bir polis otosu tarafından takip edildiği, ancak olay sırasında ekip otusunun ortadan kaybolarak katillerin kaçmasına göz yumulduğu belirtilmiştir.

Gün Sazak'ın ölümünü bahane eden MHP ve ÜYD'liler şehirde yeniden terör yaratmışlardır. Bütün bu olayların gelişimi sırasında Vali ve polisin saldırganları yakalamak, saldırıları önlemek bir yana bunları açıkça koruyan tutum takındıkları görüldü.

MHP KAYSERİ'Yİ TÜMÜYLE KONTROL ALTINA ALMAK İSTİYOR

MHP'nin terör ve saldırı hedeflerinden biri de Kayseri'dir. Son birkaç ay içinde bu ilde 45 devrimci ve ilerici öldürülmüş, binlerce kişi yaralanmıştır.

Kayseri'de her gün on-onbeş ev faşistler tarafından basılmakta, insanlar sokak ortasında, evlerinde, işyerlerinde kurşunlanmaktadır. Yüzlerce kişi evlerinden, mahallelerinden göçe zorlanmaktadır.

140 DEVRİMCİ KATLEDİLDİ

Faşizm halk üzerindeki ve işçi ve emekçiler üzerindeki baskı, yıldırma faaliyetini sürdürüyor. İşçi ve emekçiler katlediliyor. "Dur" uyarısına uymadığı, forum yaptığı ve bildiri dağıttığı için birçok insan sokak ortasında kurşuna dizildi. MHP gibi, ÜGD gibi, MİT ve Kontr-gerilla gibi sivil ve yarı-resmi faşist cinayet örgütleri, ülkenin dört bir köşesinde ev basarak, araçlara saldırarak, işyerlerini basarak devrimcileri, ilericileri ve emekçileri kurşuna dizdiler.

1 Mayıs günü İstanbul Osmaniye'de "dur" uyarısına uymayan Mürşit Özşahin ve Ahmet Talat Ereğilmez ile, sokakta top oynayan 14 yaşındaki Hasan Eyüboğlu vurularak öldürüldüler.

Antalya'da 10 yaşındaki Arif koparan, Ankara'da Sami Bayraktar ve Menekşe Erbay adlı kadın açılan ateş sonucu öldürüldüler.

Kayseri'de Davut Akkaya ve Hayrabet Honca polis tarafından öldürüldüler.

7 Mayıs günü İstanbul Kadıköy'de Haydarpaşa Teknik Yüksek Öğretmen Okulu öğrencilerinin 6 Mayıs 1972'de idam edilen Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan'ı anma toplantısı yapmaları üzerine jandarmanın açtığı ateş sonucu Serap Şimşek adlı bir kız öğrenci vurularak öldürüldü.

13 Mayıs günü Elazığ—Karakoçan'da "dur" uyarısına uymayan Orhan Bakır vurularak öldürüldü.

13 Mayıs günü Gaziantep Kilis'te "dur" uyarısına uymayan Mehmet Gökdeniz yine 19 Mayıs günü Mehmet Karagülle adlı CHP'li bir esnaf, açılan ateş sonucu öldüler.

26 Mayıs günü İstanbul Çemberlitaş'ta jandarmanın "dur" uyarısına uymayan Ali Öztürk, çıkan çatışmada öldürüldü. Çatışmada camiden çıkan Mehmet Bozdağ adlı kişi de öldürüldü.

Ankara'da Mayıs ayının ilk günlerinde bir evi basan faşistler "kapıyı açın, biz polisiz" diyerek içerdeki üç kardeşi alıp tenha bir yerde kurşuna dizdiler. Antalya'da avukat Mükerrem Erdoğan'ın eşi evinde kurşuna dizilerek öldürüldü. 8 Mayıs günü Trabzon'da kitapçılık yapan Mustafa Demiralp adlı devrimci kurşunlanarak öldürüldü. Trabzon'da valinin ve emniyetin desteğinde solcu avına girişilmiş bulunuluyor. MHP'li katiller üst üste cinayet işliyor. 24 Mayıs günü Trabzon ÜGD ikinci başkanı ve ÜYD kurucularından Ekrem Çamaş ve arkadaşları Karadeniz Teknik Üniversitesini kundakladılar. Elinde bomba patlayan Ekrem Çamaş adlı faşist patlama sırasında öldü. Ardından 25 Mayıs günü, polisin desteği ve gözü önünde Eğitim Enstitüsü öğrencilerini taşıyan araç kurşunlandı. MHP'li çeteler 2 kişiyi öldürdüler. 14 kişi de yaralandı. Yine 10 Mayıs günü Hüseyin Dost ve Baki Erdik adlı öğretmenler evleri basılarak öldürüldüler. 9 Mayıs günü Ankara'da bir eve baskın düzenleyen faşistler, Zeki Albayrak, Nihat Albayrak ve Bilgin Albayrak'ı kurşuna dizdiler. 11 Mayıs günü Ankara Akdere'de faşistler, Müslim Balıktaş ve 8 yaşındaki oğlu Pehlevi Balıktaş'ı kurşunlayarak öldürdüler. 13 Mayıs günü İstanbul Mecidiyeköy'de bir evi basan faşistler, evdekileri kurşuna dizdiler. Olay sırasında Murteza Özkan, İlker Özkan ve Saadettin Türker öldüler. Kamil Özkan ise ağır yaralandı.

Faşist cinayet çeteleri İstanbul Mecidiyeköy'de 1951 tevkifatı sırasında polise karşı gösterdiği örnek tavrı ile tanınan Sevinç Özgüner'i katlettiler. Gece Özgünerlerin oturduğu dairenin kapısını kırarak eve giren faşist caniler, Özgünlerleri ateşe tuttular. Sevinç Özgüner katledildi. Vecdi Özgüner de yaralandı.

MHP, MİT ve Kontr-gerilla gibi örgütler sadece devrimci, ilerici ve emekçileri katletmekle kalmamakta, silahların namlularını geçmişe göre daha yaygın bir şekilde reformistlerin üzerine de çevirmektedir. Geçtiğimiz ay içinde CHP'nin Adana ve Kayseri il başkanları faşist çeteler tarafından öldürüldü. Trabzon'da CHP'li avukat Temel Aydınoğlu, Uşak CHP İl sekreteri ve daha pek çok yerde CHP il ve ilçe yöneticileri öldürüldü. Bu cinayet ve katliamlarla geniş emekçi kitlelerin sindirilmesi, faşizme taraftar olmayan herkesin, "cezalandırılacağı" imajı yaratılmaya çalışıldı.

İKİ MERKEZ

MHP'li faşistlerin terörünün yanı sıra yüzlerce insan polis karakollarından işkenceye tabi tutulmakta, katiller sokak ortasında ellerini kollarını sallayarak dolaşırken emekçilerin, ilerici ve devrimcilerin evleri ve işyerleri polis tarafından basılmaktadır.

Kayseri'de okullara yönelik terörde de hızlı bir artış vardır. MHP bütün okulları faşist birer kamp haline getirmeyi planlamaktadır. Birçok okulu kontrolu altına alan MHP buraya CHP'li olarak tanınan insanların çocuklarını bile sokmamaktadır.

MHP ve yan örgütlerinin Kayseri ve Trabzon'da sürdürdüğü terör kampanyası doğrudan doğruya bu illeri tümüyle kontrol altına alma hedefine bağlıdır. Faşistler bu illeri hiçbir devrimci, ilerici sesin çıkamadığı yerler haline getirmeye çalışmaktadırlar. MHP'nin amacı bu iki ili Erzurum ve Yozgat gibi birer saldırı merkezi haline getirmek, buradan civar illere sıçramak ve halkı sindirmek için terörü yaygınlaştırmaktır. Sıkıyönetimin ilan edilmediği birkaç büyük ilden ikisi olan Trabzon ve Kayseri'de halk hareketini durdurma, terör, korku ve paniği yaygınlaştırma görevini MHP üzerine almış bulunmaktadır.

KATLİAMLAR, HÜKÜMET VE CHP

"Trabzon'da öldürülen Temel Aydınoğlu, CHP dışındaki soldandır. Adana ve Kayseri il başkanlarınız da, CHP dışındaki solun temsilcileridir. Dikkat ediyorsanız normal CHP'lileri zaten öldürülmüyorlar".

Yukarıdaki sözler İçişleri Bakan Vekili (fiili içişleri bakanı) ve Devlet Bakanlarından Orhan Eren'e aittir. O. Eren bu sözleri, CHP il başkanlarının öldürülmesi üzerine kendisi ile konuşan CHP milletvekillerinden bir gruba söylemiştir. Eren'in bu sözlerinin yankıları, geçtiğimiz ay içinde basın-yayın organlarını bir hayli meşgul etti. Kimi bu sözlerin yanlış yorumlanmaması gerektiğini söyleyerek Bakanın nezdinde hükümeti "temize çıkarmaya" çalışırken, kimi Bakanın "anormalliği" üzerinde durdu, kimi gazete ve dergiler için ise bu sözler mizah konusu oldu.

Öldürülen CHP il başkanları ve yöneticileri, "CHP dışındaki sol"dan mıdır, yoksa, "CHP içindeki sol" dan mıdır, bunun üzerinde durmuyoruz; ama en başta şunu söyleyelim ki, burada ne bakanın sözlerinde bir "anormallik" vardır, ne de bakanın kendisi "anormal" dir. Ortada bir anormallik varsa o da, normal bir olayı anormal olarak değerlendirmeye çalışanlardır ve gerçeklere gözlerini kapamayı marifet haline getirenlerdedir. Çünkü bakan burada bir vesile ile gerçeği itiraf etmektedir; daha doğrusu bilerek veya bilmeyerek gerçeği itiraf etmek zorunda kalmaktadır. Fiili durumu dile getirmiştir. Gerçekten bugün faşizmin cinayet ve katliamları tam da bakanın dediği gibi cerayan etmektedir. Sivil ve yarı-resmi çeteler birçok yerde devrimcileri, emekçileri, ilericileri kurşuna dizmekte, cinayet üstüne cinayet işlemektedirler. "Dur" ihtarına uymadığı için, forum yaptığı için, bildiri dağıttığı için onlarca insan sokak ortasında kurşuna dizilmektedir. Birçok insan hakkında çarşaf çarşaf arama ve vurma kararları yayınlanmaktadır. Üniversite, fakülte duvarlarına şimdi de arananlar, "suçlular" listeleri asılmaktadır.

Faşizmin saldırı ve katliamları günden güne artmakta ve her geçen gün birçok insan faşizmin namlularının hedefi haline gelmektedir. Egemen sınıfların faşist bir partisi olarak faaliyet gösteren MHP'li faşist çetelerin işledikleri cinayetler de bunun içindedir. 1970 yılı içinde faşizmin kurşunlarına hedef olan, ölen ve yaralanan insan sayısı artık dört rakamlı sayılarla ifade edilmektedir. Günde ortalama 10'dan fazla insan öldürülmektedir.

İşte bugün fiilen içişleri bakanı olan O. Eren de bu gerçeği dile getirmekte, faşizmin saldırı ve katliamlarını itiraf etmek zorunda kalmakta ve faşist çeteleri yeni cinayetlere teşvik etmeye çalışmaktadır. Aslında bu gerçekleri dile getiren ve baskı ve katliamların artması için faşist güçlere teşvik mesajları gönderen sadece hükümetin içişleri bakanı değildir. Dün Demirel, "burunlarını sürteceğiz", "başlarını ezeceğiz" derken bunu ifade ediyordu. "Birkaç tanesini sallandırırsan bu iş biter", "istiklal mahkemeleri kurulmalıdır", "partiler birleşmelidir" diyen, sağa-sola tehditler savuran "etkili" kimseler, egemen sınıfların niyetlerine tercüman oluyorlardı. Bugün de onlar, egemen sınıfların sözcüleri ve temsilcileri olarak bu faaliyetlerini sürdürüyorlar. Hatta faşizmin cinayet ve katliamlarını meşrulaştırmak için, ülke çapında dizginlenmemiş bir siyasal gericiliğin tam olarak egemen kılınması için parlamentonun çalıştırılması gerektiğinden, partilerin "teröre karşı" biraraya gelmesinden söz etmektedirler.

Ve kitleler de faşizmin baskı ve saldırılarına, komprador burjuvazi ve toprak ağalarının ekonomik saldırılarına kuzu kuzu boyun eğmemektedir. Egemen sınıflar planlarını istedikleri gibi hayata geçirememektedirler. Baskı ve saldırıların, katliam ve sindirme hareketlerinin artmasına karşın, grevler, direnişler birbirini izlemekte, grev ve direnişlere katılan insanların, emekçilerin sayısı her geçen gün artmaktadır. Öyle ki bu direnişler, 24 Aralık'ta, 1 Mayıs'ta görüldüğü gibi ülkenin dört bir köşesine yayılmaktadır.

İşte bakanın ve bütün gericilerin "anormal" olarak nitelediği bunlardır. 24 Aralık'a 1 Mayıs'a katılan emekçi ve devrimcilerdir, grevdeki işçilerdir, direnişteki emekçilerdir, boykota giden öğrencilerdir. Yani bütün bir Türkiye halkıdır. Bakan, "anormal insanlar öldürülebilir" demekle, direnişteki emekçinin, grevdeki işçinin, boykottaki öğrencinin üzerine ateş açılabileceğini, "dur" ihtarına uymadığı gerekçesi ile insanların sokak ortasında kurşuna dizilebileceğini söylemek istemiştir.

Yalnız bakan bir gerçeği itiraf etmekten kaçınmaktadır: İşçi ve emekçilerin yanında, bazan "normal" CHP liler de öldürülmektedir. Faşist cinayet örgütlerinin bundaki amacı da, sindirme faaliyetini toplumun bütün kesimlerine yaymak, yılgınlık yaratmaktır. Bazen egemen sınıfların katliamları reformist aydınları ve faşizme doğrudan hizmet etmeyi red deden kişileri de hedef almaktadır. Bunun sayısız örnekleri vardır.

Ortada olanlar ve hükümet sözcülerinin itirafları bu kadar açıkken, reformist CHP yöneticileri ve onun Genel Başkanı Ecevit, "sağ-sol çatışması", "sağdan da soldan da gelen teröre karşıyız" diyerek, bir yandan faşizmi aklamaya çalışmaktadır; bir yandan da işçi ve emekçiler üzerinde estirilen faşist terör ve baskıya yeşil ışık yakmaktadır. Yani "normal" politikasını sürdürmektedir. Faşist cinayetleri protesto etmek için greve giden, iş bırakan işçileri, protesto gösterisinde bulunan devrimci ve emekçileri yatıştırmaya, onları faşizmin önünde kuzu kuzu boyun eğmeye çağırmaktadır. CHP reformistleri geçmişteki uygulamalarını daha da ileri götürerek, Kayseri örneğinde olduğu gibi, faşist caniler tarafından katledilen insanların cenaze törenlerinde dahi "başdüşman" olarak devrimcileri, işçi ve emekçileri seçmektedir. Esasında bunda şaşılacak fazla bir şey de yoktur. Çünkü hayatın da doğruladığı gibi, reformizm faşizmin bir alternatifi olarak değil, onun koltuk değneği olarak işlevini sürdürmektedir. Faşist siyasi hareketlerde reformistler, bazı yönetim sorunlarında ne kadar çatışırlarsa çatışsınlar, halka karşı saldırıda, buhranın yükünün halkın sırtına bindirilmesinde birleşmekte ve anlaşmaya çalışmaktadırlar. Ecevit'in AP'ye sürekli "diyalog" çağrıları yöneltmesi bunun görünürdeki örneklerinden biridir.

7 Mayıs'ta Kayseri'de genel direniş

7 Mayıs'ta Kayseri'de CHP il başkanı Kulkuloğlu'nun öldürülmesinin ardından CHP yöneticilerinin grev kırıcı çabalarına karşın büyük bir kitle gösterisi yapılmış ve Kayseri'de birçok işyerinde işçiler iş bırakarak genel direnişe gitmişlerdir.

CHP il başkanı için 8 Mayıs günü düzenlenen cenaze töreni güçlü bir anti-faşist gösteriye dönüşmüş ve on bin kişinin katıldığı gösterinin büyük bir bölümünü işçiler oluşturmuştur.

8 Mayıs günü Belediye işçileri tümüyle işi durdurmuşlardır. Belediye işçilerinin direnişi sonucu şehirde otobüsler çalışmamış, ekmek fabrikasında üretim kesilmiştir. Belediye temizlik işçileri de direnişi desteklemişler ve işe çıkmamışlardır.

Aynı gün belediye işçilerinin ve memurların dışında Sümer ve Çinkur işçileri ve TEK emekçileri işi bırakarak faşist terörü protesto etmişlerdir.

Sivil faşist çeteler tarafından katledilen CHP il başkanı Kulkuloğlu'nun avukat olması nedeniyle şehirdeki tüm avukatlar mahkemeleri dört gün boyunca boykot etmişler, devlet memurlarının büyük bir kısmı işlerine gitmemişler veya işi yavaşlatmışlardır. Çok sayıda öğretmen de aynı gün derslere girmemiştir.

8 Mayıs günü gerçekleşen gösteri sırasında CHP üst yönetiminin bütün engelleme çabalarına karşın devrimci sloganlar haykırılmıştır. Yürüyüş kolu Vali Konağı önüne geldiği sırada mitinge katılan binlerce kişi "faşist vali defol" diye bağırmışlardır.

Kiçikapı Alanında yapılan miting sırasında bir konuşma yapan CHP Genel Sekreteri Mustafa Üstündağ halka teslimiyet aşılamaya, sivil ve resmi güçlerin yürüttüğü terör karşısında boyun eğmeye çağırmış, ancak kitlenin sert tepkisiyle karşılaşmıştır. Üstündağ'ın konuşması sık sık binlerce kişinin hep bir ağızdan haykırdığı "Faşizme Ölüm, Halka Hürriyet", "İşkenceye Son" "İşkencecilerden Hesap Soracağız" sloganları ile kesilmiştir.

18 Mayıs Kayseri mitinginde CHP'li Milletvekili halka ateş açtı

Son aylarda Kayseri'de giderek artan faşist terör, valinin saldırgan komandolara kol-kanat geren tutumu, polis karakollarında yüzlerce emekçiye yapılan işkence karşısında uzun süredir sessiz kalan CHP üst yönetimi nihayet parti tabanının baskısına dayanamayarak 18 Mayıs günü Kayseri'de bir miting düzenledi.

Fuar alanında yapılan mitingde hem Kayseri halkının hem de faşist katliamlar karşısında parti üst yönetimine karşı gelişen tabandaki muhalefetin gözünü boyamak isteyen CHP Genel Merkezi mitingin gerçek bir anti-faşist gösteriye dönüşmesini engellemek amacıyla ellerinden geleni yaptılar.

Mitinge katılmak isteyen çok sayıda devrimci ve devrimci sloganlar haykırarak miting alanına girmek isteyen halk, CHP'li görevlilerin barikatlarıyla karşılaştılar. Ancak halk bu barikatları yararak miting alanına girdi. Devrimci sloganlar atan halkı miting alanından çıkarmak isteyen CHP'li milletvekilleri halkın sert tepkisiyle karşılaştılar. Kürsüden kolluk kuvvetlerine halkı dağıtma emri veren CHP Sinop Milletvekili Tevfik Öven, "yuh" sesleriyle protesto edildi. Halk sık sık "Faşizme Ölüm, Halka Hürriyet", "İşkenceye Son" sloganlarını haykırdı.

Daha sonra kürsüye çıkan ve konuşmaya başlayan Ecevit de devrimci sloganlar atan halkın dağıtılmasını istedi. Bu sırada Sinop Milletvekili Öven halkın üzerine silahıyla dört el ateş etti. Bu olay üzerine CHP üst yönetiminin tutumunu protesto eden çok sayıda kişi, "halka kurşun sıkan, halkçı olamaz" sloganını atarak miting alanını terk etti.

Eşel Mobil sistemi ve getirdikleri

Egemen sınıfların Demirel hükümeti eliyle işçi sınıfına ve tüm emekçi kitlelere karşı giriştiği ve kapsamı giderek genişleyen saldırılar birbirini izliyor. AP hükümeti "anarşi ve enflasyonla mücadele" propagandasının dozunu iyice artırarak, halk kitlelerine yönelik saldırı paketlerini peş peşe meclislerden geçirmekte ve yeni paketler, yeni tasarılar hazırlamaktadır.

Yürütülen çok yanlı saldırıların bir parçası olarak Eşel Mobil Sistemi adıyla anılan ve hükümet tarafından "Ücret ve Ücret Sayılan Ödemelerin Fiyat Artışlarına Uygun Olarak Düzenlenmesine Dair Kanun Tasarısı" olarak adlandırılan bir yasa tasarısı daha hazırlandı. Eşel Mobil Sistemi egemen sınıfların daha önce Toplumsal Anlaşma ile yapmak istediği saldırılar yeni bir isim altında tekrardan gündeme getirilmiş bulunuyor. Söz konusu Yasa Tasarısının gerekçesinde bu yasa tasarısının içeriği açıklanıyor ve bu tasarının "huzuru sağlamak" için hazırlandığı iddia ediliyor. Tasarıya göre ücret ve maaşlar şu şekilde tespit edilecek.

"Genel, katma ve özel bütçeli idareler ile iktisadi kamu kurumları ve diğer kurum ve kuruluşlarca kanun, toplusözleşme veya özel sözleşmelere dayanılarak verilen aylıklar, ücretler ve ücret sayılan diğer ödemeler her yılın 2. ve 8. aylarında Ticaret Bakanlığınca yayınlanan Toptan Eşya Fiyatları Endeksine göre gerçekleşen geçmiş altı aylık fiyat artışları ile Devlet Planlama Teşkilatınca tespit edilen gelecek altı aydaki fiyat artış tahminleri dikkate alınarak hesaplanacak katsayılara göre düzeltilir."

Sömürücü egemen sınıfların ve IMF gibi emperyalist sermaye kuruluşlarının direktifleri doğrultusunda Demirel hükümeti tarafından hazırlanan ve üzerinde hemen her kesimde tartışılan bu yasa tasarısı neler getirmektedir. Kısaca da olsa açmaya çalışalım:

AP hükümeti; hazırladığı yasa tasarısının amacını ücretleri dondurmakla sınırlı göstermeye büyük bir özen gösteriyor. Eşel—Mobil Sistemi üzerinde konuşan revizyonist ve reformistler de sorunun yalnızca bu yönü üzerinde duruyor. Ancak, hükümetin gizlemeye çalıştığı ve egemen sınıfların bu tasarı ile hedeflediği birinci ve esas amaç işçi sınıfını mücadeleden alıkoymak, ve sendikaları birer tabela örgütüne dönüştürmektir. Yine bu tasarı, toplusözleşme sistemini ortadan kaldırarak, işçilerin, patronlarla toplu pazarlığa oturmasını ve insanca yaşayabilecek bir ücret talebi ile mücadele etmelerini engellemeyi hedeflemektedir.

Toplusözleşme Sistemi ortadan kaldırılınca, işçilerin bizzat kendilerinin patronlarla pazarlığa oturmaları da engellenmiş oluyor. İşçiler adına hükümet ve onun oluşturduğu "kurullar" ücretleri tespit edecek, böylece işçilerin "boşuna yorulması"nın önüne geçilmiş olunacak! İşçileri devre dışı tutmanın gerekçesi böyle açıklanıyor. İşçiler devre dışı tutulunca ve toplusözleşmeler ortadan kaldırılınca, işçi sendikalarının faaliyeti de gereksiz oluyor.

EŞEL MOBİL SİSTEMİ İLE ÜCRETLER DONDURULMAK İSTENİYOR

Hazırlanan yasa tasarısında ücretlerin dondurulmak istendiği açık bir biçimde ifade edilmektedir. Ücretler ve maaşlar sözde tespit edilecek fiyat artışlarına göre sabit tutulmak isteniyor. Fiyatları kim tespit edecektir ve kimin yararına tespit edecektir. Bu soru yeterince açıktır. Komprador-feodal sistemin bir kurumu olan Ticaret Bakanlığı, nasıl tespit edecektir. Tasarı, fiyat artışlarının ilk altı ay için Toptan Eşya Fiyatları Endeksine göre tespit edileceği ve yine Devlet Planlama Teşkilatının gelecek altı ay için fiyat artışlarını tahmin ederek ücretlerin tespitine gerekli olan malzemeyi sağlayacağı söyleniyor.

Hükümet, ücretlerin dondurulmak istendiğini bu şekilde gizleyebileceğini sanmaktadır. Bir kez fiyat artışlarını yapacak olan bakanlık, hiçbir zaman perakende fiyatları tespit etmiyor. Çünkü bunu tespit etme olanağını vermiyor komprador-feodal ekonomi. İkinci altı aylık artışların tahmin edileceği ise yine bir aldatmacadır. Egemen sömürücü sınıfların hizmetindeki kurumlar, bakanlıklar, fiyat artışlarını her zaman gerçek rakamların altında tespit edecektir. Emperyalizme bağımlı ekonominin içinde bulunduğu bunalımın derinleşmesine bağlı olarak, fiyat artışları sürekli ve dengesiz bir biçimde artıyor. Bu konuda yapılacak tahminler her zaman için yanıltıcı olacaktır. Ücretlerin bu tahminlere dayanılarak tespit edilmesi pratikte her zaman için ücretlerin fiyatların altında olmasını sağlayacak ve yine ücretli ve maaşlı emekçiler sömürünün yükü altında ezilecektir. Ve esasen işçi sınıfı için önemli olan fiyat artışlarının doğru tespit edilmesi değildir. Önemli olan bu tasarıyla ücretlerin dondurulmak istenmesidir.

Kaldı ki, bu tasarıyla ücret ve maaşların dondurulmak istendiği ve bunun şimdilik 5 yıl için geçerli olacağı üstü örtülü bir biçimde de olsa belirtilmektedir.

TÜSİAD gibi komprador tekelci burjuvazinin kuruluşlarının "ücret ve maaşların fazla oranda arttığı"nı iddia ederek bunun durdurulmasını istemeleri ve yine IMF gibi emperyalist sermaye kuruluşlarının, hükümetin, ücretler ve maaşlar konusunda "dikkatli davranması", "aşırı ücret artışlarına meydan vermemesini" dayatmaları, bu tasarının amacını daha da açık olarak ortaya koymaktadır. Hedef ücret ve maaşların sınırlandırılarak dondurulmasıdır. Hükümetin, işçileri devre dışı tutarak bizzat kendisinin ücretleri tespit etmek istemesinin nedeni de budur.

Bu yasa tasarısıyla aynı zamanda "tek tip toplusözleşme" gündeme getirilmektedir. TÜSİAD sözcüleri sürekli olarak "ücretlerin tek tip toplusözleşme ile belirlenmesini ve sendikal anarşiye son verilmesini" dayatmaktadırlar. Tasarı bu isteğe de cevap vermektedir. Kamu işyerlerinde çalışan 800 bin işçinin ücretinin % 60 gibi gülünç bir rakamla sınırlandırılmasını hedefleyen hükümet, Eşel—Mobil Sisteminin kısa sürede yasallaşamayacağını bildiği için, "Toplusözleşme Koordinasyon Kurulu" adıyla bir kurul oluşturdu. Bu kurulun onayı olmadan toplusözleşmelerin geçerli olamaycağının bir genelge ile açıklanması ve toplusözleşmelerin bu kurul tarafından denetleneceğinin belirtilmesi de tek tip toplusözleşmenin hayata geçirilmesi yolunda atılmış ilk adımdır.

Ecevit Eşel-Mobile karşı mı?

Eşel—Mobil sisteminin hükümet tarafından gündeme getirilmesiyle, cümle reformcular, revizyonistler, gericiler bu tasarıyı savunmaya koyuldu. Burjuva basınında % 100'ü aşan zamlar karşısında, "eşel-mobil yasası çıkarılırsa emekçilerin bu zamların altından kalkabileceği" yollu propagandaya girişildi. TSİP'den MSP'ye, MHP'den CHP'ye bütün gerici, revizyonist, faşist partiler, TÜRK—İŞ ve DİSK ağaları eşel-mobilci kesildiler.

Ancak kısa zamanda bütün eşel-mobilciler bir bir eşel-mobilcilikten vazgeçerek, "eşel mobile karşı çıkmaya" başladılar. En eski eşel-mobilci TSİP ve MSP bile "eşel-mobile karşı çıkmaya" başladı.

Ama bütün bunlar eşel mobile esas olarak karşı çıkmıyorlar. Kimi eşel-mobilini gereği olan düzenli istatistiklerin yapılamayacağı gerekçesiyle, kimi ise, AP hükümeti bu sistemi getirdiği için karşı çıkmaktadır.

Eşel-mobil'in sahte muhaliflerinin en başında ise Ecevit gelmektedir. Kendisi hükümette iken sanki başka bir sistem savunuyormuş gibi, işçilerin memurların karşısına geçip, eşel-mobilin işçi haklarına darbe vurduğunu söyleyebilmektedir. Oysa işçi haklarına açıkça ilk saldırı şerefi denebilir ki, Ecevit'e aittir. 1978 Ecevit'in başbakan olmasına kadar hiçbir hükümet işçilerin çok ücret aldığını, bir "mutlu azınlık" teşkil ettiğini açıkça söyleyememişti. Oysa Ecevit bunu söylemekle de kalmadı, "Toplumsal Anlaşma", "Ekonomik Önlemler Paketi" gibi gerici sınıf işbirlikçisi önlemler ile sendika ağaları ile birlik içinde, bugün eşel mobille amaçlanan, işçi haklarını ortadan kaldırma, toplusözleşmeleri rafa koyma amacına varmak istedi. Ecevit bununla da kalmadı. IMF'nin işçi haklarının kaldırılmasına ilişkin tekliflerini olduğu gibi benimsedi.

Denebilir ki, peki Ecevit bunları neden uygulayamadı? Bunun bir tek cevabı vardır: Uygulayamadı! Çünkü işçi sınıfımız ve emekçi halkımız, ne "Toplumsal Anlaşma" ne de "Ekonomik Önlemler Pakedinin" uygulanmasına izin vermedi. Yoksa Ecevit iyi niyetinden dolayı bunları uygulayamamış değildir.

AP hükümeti eşel-mobil yasa tasarısını çıkarak uygulayabilecek midir? Bunu da bugünkü gelişmelere bakarak hayır diyoruz. Ama bu Ecevit, Türkeş ya da TÜRK İŞ ve DİSK ağaları bu yasa tasarısına karşı çıkıyor göründükleri için uygulanamayacak değildir. Tersine, işçi sınıfımız ve emekçi halkımız bu yasa tasarısına ve genel olarak düzene karşı bir mücadele içinde olduğu için uygulanmayacaktır. Yoksa Ecevit'ten Türk—İş'e Türkeş'ten TİKP'e tüm gericiler, revizyonistler eşel-mobil yasasının sahte muhalifleridir ve onlar işçilerden ve emekçilerden gelecek tepkileri karşılayacaklarını sandıklarında bugün söylediklerini de unutarak o yasa tasarısının nimetlerinden söz etmeye başlayabilirler. Nasıl dün öğerken, bugün yerebiliyorlarsa, bugün yerdiklerini yarın öğmemeleri için hiçbir neden yoktur. Çünkü, Demirel'le Ecevit, Erbakan'la Demirel, Türkeş'le Perinçek arasındaki çatışma devrimle karşı-devrim arasındaki bir çatışma değil, tersine bu düzenin nasıl ayakta tutulacağı konusundaki bir yöntem çatışmasıdır. Ve çoğu zaman düzenlerini tehlikede gördüklerinde bu yöntem farklarını da bir yana koyabilmektedirler. Eşel-mobil sorununda olan da budur. Ücretler şöyle mi ya da böyle mi sınırlansın, kitle mücadelesi şöyle mi ya da böyle bastırılsın. İşte aralarındaki çatışma bundan ibarettir.

Revizyonistler ve sendika ağaları Eşel-Mobil sisteminin destekçisidir

Eşel—Mobil Sistemini, sendika ağaları ve bütün revizyonistler, tüm çığırtkanlıklarının tersine desteklemektedirler. Başlangıçta bu sistemin hararetli savunucuları arasında yer alan TÜRK—İŞ ve DİSK'in sendika ğaları, TİKP revizyonistleri ve TÖB—DER'in başına çöreklenmiş Gazioğlu türünden revizyonistler, işçi ve emekçilerin tepkisi ve Eşel—Mobil sisteminin işçi haklarına saldırıdan başka bir şey olmadığının açık olması karşısında manevra yaparak sözde bu sisteme karşı çıkmaya başladılar.

Ancak revizyonistler ve sendika ağaları, Eşel—Mobil sistemi ile hedeflenen ücretlerin dondurulmasına, işçilerin mücadele dışı tutulmak istenmesine karşı değildirler. Onların karşı olduğu, bu sistemin sendika ağalarının saltanatını da hedeflemesidir. Toplusözleşme sisteminin ortadan kaldırılması durumunda sendika ağaları da koltuklarını kaybetmiş olacaklar. İşte onlar bunu istemiyorlar. Revizyonistlerin bir diğer karşı çıkış nedeni ise, fiyatların iyi tespit edilemeyeceğidir. Eğer burjuva kurumlar, fiyatları doğru tespit etselermiş Eşel—Mobil sistemi iyi bir şey olurmuş!

Bu karşı çıkışların sahteliği ortadadır. Zaten başlangıçta hepsi de bu sistemin iyiliklerini sayıp döküyorlardı. Eğer, AP hükümeti değil de CHP hükümeti bu tasarıyı getirseydi, CHP fiyatları doğru bir biçimde tespit edeceği için bu sistemin uygulanmasının zararı olmayacaktı! İşte revizyonistlerin iddiası ve karşı çıkışlarının esas nedeni budur.

Sendika ağalarının ve revizyonistlerin Eşel—Mobil sistemini savundukları geçmişteki açıklamalarından da açıkça ortadadır. TİKP revizyonistleri hâlâ bu sistemi savunmaya devam ediyorlar. 2 Mayıs tarihli Aydınlık gazetesinde "Hükümet 657 sayılı yasayla mahkum edilmiş memurları enflasyon belasından korumak için 'Eşel—Mobil' yasa tasarısının Meclise sunmalıdır" denilmektedir. Gazioğlu ve DİSK ağalarının bu sistemin uygulanması için geçmişte yürüttükleri propaganda ise hatırlardadır. Türk-İş'in sendika ağaları ise Eşel—Mobil sisteminden hiçbir farkı olmayan Toplumsal Anlaşma'nın altına Ecevit' le birlikte imza atmışlar ve Toplumsal Anlaşma'nın yaygınlaştırılması için çalışmışlardı.

Bütün bunlar revizyonistlerin ve sendika ağalarının bütün demagojik yaygaralarana karşın Eşel—Mobil sistemine karşı olmadıklarını açıkça ortaya koymaktadır.

"Devletçilik" yaygarası

Hava-İş'in sendika ağaları THY işçilerini satmanın gerekçesi olarak hükümetin "THY'yi özel sektöre devretme" niyetini gösterdi. Sendika ağaları "hükümetin THY'yi özel sektöre devretmesini engellemek" için de işçileri "satmak zorunda kaldıklarını" açıkladılar.

Bundan bir süre önce, hükümetin KİT'lerin bir bölümünü "özel sektöre" devredeceği haberleri çıktığında, reformistlerden sendika ağalarına, revizyonistlerden bazı ortayolcu akımlara kadar bütün "devletçi" akımlar, "devletçilik" safında yer alarak işçi ve emekçiler safında hayaller yaymaya, bugünkü komprador-feodal devletçiliği savunmaya girişmişlerdi.

Aynı tartışma, reformist CHP'nin iktidarda olduğu dönemde bir kez daha tekrarlanmıştı.

Aslında sorun yeteri kadar açıktır ve bu konu üzerinde defalarca yazılıp çizilmiştir. Ama, biz gene de kısaca da olsa bir şeyler söyleyelim.

Devletçilik ve özel sektör tartışması her şeyden önce revizyonistlerin sunmaya çalıştıkları gibi, sınıf bakış açısından ve mevcut düzenden uzak bir platformda yürütülemez. Revizyonistlerin, Türkiye gibi, gerek devletin işlettiği ve gerekse özel tekellerin denetimindeki işletmelerin bir bütün olarak, egemen sınıfların, komprador tekelci burjuvazinin çıkarları doğrultusunda işlediğini gizlemek amacıyla yürüttüğü bu propagandanın altında işçi sınıfının bilincini çarpıtma sinsi amacı yatmaktadır.

Türkiye'de komprador-feodal sistem yürürlüktedir. Egemen olanlar, işçi ve emekçileri iliğine dek sömürenler komprador tekelci burjuvazi ve toprak ağalarıdır. Devlet bu sınıfların çıkarlarının güvence altına alınmasını sağlayan bir mekanizmadır. Devlet, bizzat bu sınıfların elindedir ve onlar ellerindeki devlet aygıtı aracılığıyla sömürü ve saldırılarını yürütüyorlar. İster özel, isterse devlet tekelinde olsun bütün tekeller azimi kâr yasasına göre işlemektedir. İşçi sınıfının sömürülmesi açısından bir işletmenin özel sektörün ya da devletin elinde olmasının hiçbir farkı yoktur. Devletçilik, özel sektörcülük ikilemi sahte bir aldatmacadır.

Bugün kapitalist emperyalist ülkelerde devlet tekeli giderek gelişmektedir. Tekelci devlet kapitalizmi bütün kapitalist ülkelerde varlığını giderek duyurmaktadır. Çünkü bu, tekellerin sömürünü daha da sağlama almaktadır. Sömürünün dizginsiz sürdürülmesi ve azami kârın sağlanması için bu yol daha kazançlı olmaktadır.

Kapitalizmin restorasyonu sonucu sosyal-emperyalist bir ülke haline gelen Sovyetler Birliği'nde bugün tekelci devlet kapitalizmi en gelişkin şekliyle yürürlüktedir.

Bütün bunlardan sonra revizyonistlerin, işçilere, komprador kapitalizmini sömürü ve soygun düzeninin yürürlükte olduğu bizimki gibi bir ülkede devletçiliği savunmayı "THY" nın özel sektöre devredilmesini engellemek için taviz verme ve boyun eğmeyi" önermelerinin ne anlama geleceği ortaya çıkar. Onlar, işçi sınıfını, egemen sınıfların kendi iç çatışmalarına alet olmaya çağırmaktadırlar.

Oysa işçi sınıfı için sorun, üzerindeki sömürü ve zulmün son bulmasıdır. Bu sömürü ve soygunun temel kaynağı olan sistemin son bulmasıdır. İşçi sınıfı bunun için mücadele ediyor. Bu olmadan ve işçi sınıfının kendi iktidarı gerçekleşmeden komprador tekelci burjuvazi ve toprak ağalarının, burjuvazinin iktidarı sürdüğü müddetçe, devletçiliğin işçi sınıfına hiçbir yararı yoktur ve işçi sınıfı "devletçiliğin ya da özel sektörcülüğün" yanında saf tutmaz, tutamaz.

Sendika ağaları THY grevini sattılar

İşçi haklarına saldırıda yeni bir adım: THY toplu sözleşmesi

● THY grevi, egemen sınıflar ve hükümet açısından bundan sonraki toplusözleşmeler için bir "örnek"ti. Ya "taviz" vereceklerdi, ya da "zafer" kazanacaklardı.

● Onların yardımına bu konuda sendika ağaları koştu ve karşı-devrim "zafer" kazandı. Sendika ağaları 84 gün sonra işçileri sattılar. İşçilerin kazanılmış hakları dahi geri alındı.

Üç aya yakın bir süredir devam etmekte olan THY grevi sona erdi. Grevin 84. gününde THY işvereni ile TÜRK–İŞ'e bağlı Hava–İş Sendikası arasında işçilerin bugüne kadar kazandığı hakları da bir çırpıda ortadan kaldıran bir toplusözleşme imzalandı.

THY grevi süresince, başta Ulaştırma Bakanı Hüseyin Özalp olmak üzere, hükümet sözcüleri bu grevin ideolojik olduğunu, işçilerin "kabul edilemez" talepler ileri sürdüklerini iddia ettiler. Turizm Bakanı Barlas Küntay, THY grevi nedeniyle "Türk turizminin milyonlarca lira zarar ettiğini" propaganda ederek, işçilere karşı kamuoyu oluşturma kampanyasını hızlandırdı. Bu propagandaya komprador tekelci burjuvazinin önde gelenleri, Koçlar, Sabancılar, Halit Narinler dört elle sarıldılar. Gerici kampanya THY çalışanlarının "milli serveti tahrip ettiği", "Türk ekonomisini batağa sürüklediği" noktasında yoğunlaştı.

THY grevine ve grevci işçelere yönelik saldırı kampanyasına, sendika ağaları, reformistler, korsan sendika (USAŞ) ve dernek (Pilotlar Derneği), DİSK ve TÜRK–İŞ'in sendika ağaları ise işçileri "destekliyoruz" demeçleri ile aldatma yolunu seçtiler. Grevi en ufak bir biçimde de olsa desteklemediler. TÜRK–İŞ'e bağlı Hava–İş Sendikasının sendika ağaları, işçilerin direnme isteklerine karşın hükümetle anlaştılar ve grev kırıldı, toplusözleşme imzalandı. İmzalanan toplusözleşmeyi benimsemeyen işçiler, sendika ağalarının kendilerini sattığını söyleyerek durumu protesto ettiler.

İmzalanan toplusözleşmeye göre, görünüşte işçi ücretlerine % 100'lük bir zam yapılmıştı. Ardından bilet ücretlerine % 100'lük zam yapıldı. Hükümet, işçileri fiyat artışlarının sorumlusu gösterme kampanyasına hız verdi. "İşçi ücretlerinin zamlara sebep olduğu" propagandasına hız verildi. Hükümet sözcüleri "zam yapmayıp da nerden karşılayalım" demagojisini artırdılar.

YENİ TOPLUSÖZLEŞME İLE KAZANILMIŞ HAKLAR DA GERİ ALINDI

THY grevinin sonunda imzalanan toplusözleşme, işçilere gerçek anlamda bir şey kazandırmadı. İşçiler, bu toplusözleşmenin kendi iradelerine karşın sendika ağalarınca imzalandığını ve kendi haklarını gasbettiğini söyleyerek durumu protesto ettiler. Bu toplusözleşmenin işçi haklarının gaspı yolunda atılmış bir adım olduğu açık bir biçimde ortadaydı. Örneğin grevde geçen sürenin ücretlerin ödenmeyeceği toplusözleşme hükümleri arasına girdi. Bakan Hüseyin Özalp, kendisine "siz eski toplusözleşme ile işçilere verilen bazı hakları geri aldınız" diyen bir gazeteciye "evet aldım" diyordu. Bakan işçilerin haklarını gasbettiğini saklamaya bile gerek görmüyordu.

Bakan bir de gaf yaparak, "THY personelinde bir kırgınlık olmadığını, personelin bayram yaptığını, zaten başka türlü düşünce taşıyanın iyi niyetli olamayacağını" söylüyordu. Bu işçilerin gözünün içine baka baka işçilerle alay etmekten başka bir şey değildi. Bakanın böyle fütursuzca davranabilmesine yardımcı olanlar onu bu konuda cesaretlendiriyordu.

Sendika ağaları açıkça grev kırıcılığı yaptıklarını kabul ediyorlardı. Ama onlar bunu "biz THY'nin özel sektöre devredilmesini engellemek için" anlaşma imzaladık biçimindeki demagojilerle açıklıyorlardı. Yine grev kırıcılığı yapan pilotlar, bakana yardımcı oldular.

Bu toplusözleşme ile ücretlerde yapılan % 100'lük artış gerçek anlamda ücretlerde bir düşmeyi ifade ediyordu. Çünkü devalüasyon ve fiyat artışları karşısında bu artış hiçbir anlam ifade etmemektedir. Üstelik fiyat artışları kimi maddelerde % 800'ü geçiyordu. Enflasyon oranı daha bugünden % 50'yi geçmiş bulunuyor. Bu toplusözleşmenin iki yıl için yürürlükte kalacağı düşünüldüğünde, işçi ücretlerinde bir artışın değil düşüşün olduğu daha açık görülür.

THY TOPLUSÖZLEŞMESİ İŞÇİ HAKLARINA SALDIRININ YENİ BİR ÖRNEĞİDİR

Emperyalistlerin ve egemen sınıfların hizmetindeki iktidar, THY'de imzalanan toplusözleşmenin, kamu işyerlerinde çalışan 800 bin işçi için imzalanacak toplusözleşmelere taslak olacağını propaganda etmeye başladı. Bu toplusözleşme ile daha önce imzalanan toplusözleşmelerle içilerin kazandığı haklar geri alındı ve eski toplusözleşmeler geçersiz sayıldı. Bakan bundan sonra da aynı yolun izleneceğini söylemektedir. Sömürücü egemen sınıflar ve her türden sözcüleri, böyle bir toplusözleşmenin örnek alınması gerektiğini propaganda ederek işçi haklarına saldırı için kitleleri kazanmaya çalışmaktadırlar.

Uzun bir süreden beri "tek tip toplusözleşme"nin propagandasını yapan Koçlar, Sabancılar, ücretlerin dondurulması, toplusözleşme sisteminin ortadan kaldırılması çalışmalarının bir parçası olarak yürütülen bu saldırının bir an önce sonuçlandırılmasını istiyorlar. Onlar, işçilerin birliğinin sendika ağaları ve pilotlarca parçalandığı, sınıf bilincinin geri olduğu bir işkolunda imzalanmış olan bu toplusözleşmenin, işçi sınıfının mücadelesinin ezilmesinin bir adımı olarak bütün işkollarında ve işyerlerinde esas alınmasını istemektedirler.

Bu talep, IMF tarafından da sürekli olarak dayatılmaktaydı. İşçi sınıfının canı pahasına bir mücadele sonucu kazandığı hakların bir çırpıda ortadan kaldırılması istenmektedir. Kaldı ki bu hklar zaten can pahasına koparılıp alınmaktadır. Hakları için mücadele eden işçiler kurşunlanarak katledilmektedir. Şimdi, grev ve toplusözleşme hakkının, sendikal örgütlenme hakkının gasbedilmesi için uğraşmaktadırlar. Bunun için sürekli tasarılar hazırlanmaktadır. Bu toplusözleşme bütün bu saldırıların bir parçası olarak sendika ağaları ve hükümet arasında imzalandı.

SENDİKA AĞALARI İŞÇİLERİ BİR KEZ DAHA SATTILAR

THY grevi sırasında gerek TÜRK–İŞ ve ona bağlı Hava–İş, gerekse DİSK'in sendika ağaları, işçilerin mücadelesini desteklemediler. Ancak sendika ağaları sahte mücadeleci pozlar takınmaktan geri durmadılar. İşçileri aldatmak amacıyla bol bol demeç verdiler. İşçilere sizi destekliyoruz dediler. Ancak bu her zamanki gibi, işçi düşmanı yüzlerini gizlemek için başvurdukları bir demagoji idi ve böyle olduğunu işçiler pratik olarak yaşayarak gördüler. "THY işçilerinin yanında olduklarını" söylemeleri, yüzlerini gizlemek amacından kaynaklanıyordu.

Hava–İş'in sendika ağaları ise işçileri gericiliğe peşkeş çektiler. Açıkça işçilerin grevini sattılar. Bunu da "THY'nin özel sektöre devredilmesini önlemek" adına yaptılar. Onlar, gerçekleri gizleyemeyince, işçilerin bugüne kadar kazandığı hakların bu toplusözleşme ile gasbedildiğini kabul etmek zorunda kaldılar. "Biz işçileri ve grevi burjuvaziye peşkeş çektik, ama buna mecburduk, yoksa THY özel sektörün eline geçerdi". Sendika ağalarının söylediği bundan ibaret.

THY Grevinin dersleri

THY işçileri 84 günlük bir mücadeleden sonra sendika ağaları tarafından satıldılar. Hükümet ve sendika ağaları uygulamayı geriye de işleterek, işçilerin geçmişte kazandıkları birtakım hakları da gasbettiler. Türk–İş'in ve DİSK'in sendika ağaları, THY işçilerini burjuvazinin ve onun siyasal mekanizmasının karşısında yalnız ve savunmasız bıraktılar.

Aslında THY grevinden çıkarılacak dersler sadece THY işçilerinin değil, aynı zamanda ve daha da önemli olarak Türkiye işçi sınıfını yakından ilgilendirmektedir. Çünkü faşist iktidar ve egemen sınıflar, THY grevinde bir sınava girdiler. Ya "taviz" verecekler, ya da "zafer" kazanacaklardı. Onların "zafer"ini sendika ağaları kolaylaştırdılar. Çünkü THY grevinin sonucu hükümetin ve egemen sınıfların en azından bugün 800 bin KİT işçisi için gündeme gelmekte olan toplusözleşmelerde takınacağı tutumu belirleyecekti. Hükümet sendika ağalarının da yardımı ile bu "sonucu" elde etti. Şimdi THY "sonucundan" kalkarak, işçi sınıfının bütününe saldırıya geçmek için kamuoyu oluşturmaktadır. İşçi sınıfının kazanılmış haklarının gasbedilmesi, grevlerin bütünüyle yasaklanması, işçi sınıfı üzerindeki sömürünün katmerleştirilmesi amaçlanmakta, bu doğrultuda uygulamalara gidilmektedir.

Egemen sınıflar ve onların siyasal baskı aletleri, THY grevinin sonucundan kalkarak, işçi ve emekçilere "mücadele ile hiçbir hakkın alınamayacağı"nın propagandasını yapmaya çalışmaktadırlar. Onların THY grevi sonucu ile göstermek (!) istedikleri budur. Şimdi bütün burjuva yayın organları bu yönde yaygın bir propaganda yürütmeye girişmiştir. Şu açık bir gerçektir ki, burjuvazinin bugün topyekun saldırıya geçtiği bir dönemde, tek tek işyerlerindeki mücadeleler bu saldırılar karşısında daha zayıf kalır. İşyerlerindeki direnişleri işçi sınıfının diğer kesimleri dayanışma grevleri ile desteklerlerse, sınıfın mücadelesi birleşik olarak burjuvazinin, egemen sınıfların karşısına dikilirse güçlü olur ve başarıya ulaşır. Dünyadaki birçok örnek ve ülkemizdeki birçok deney bunu açık bir biçimde ortaya koymuştur. Aynı zamanda diğer emekçilerle işçi sınıfının mücadelesi birleşirse, mücadele tek bir siyasal önderlik altında egemen sınıfların karşısına dikilirse, işçi ve emekçiler hem kazanılmış haklarını koruyabilirler ve hem de yeni haklar kazanarak ulusal ve sosyal kurtuluş doğrultusunda ileri adımlar atabilirler. İşçi sınıfının ve bütün çalışanların ülke çapındaki genel grev hareketi burjuvaziyi geriletir ve devrimi ilerletir. Egemen sınıfların ve onların siyasi iktidarlarının topyekun saldırısını püskürtmenin yolu da buradan geçer.

THY grevinden çıkarılması gereken birinci sonuç budur.

THY grevinden çıkarılması gereken ikinci sonuç ve ders de, işçilerin sınıf sendikaların bayrağı altında toplanmalarının gerekliliğinin bir kez daha ortaya çıkmasıdır. THY grevinde ve daha birçok direniş ve grevde de görüldüğü gibi, burjuva sendika ağaları işçileri gözlerine baka baka satmakta ve arkasından da gerekçesini bulmaktadırlar. Burjuva sendika ağaları, bir yandan işçilerin mücadelesini sadece ekonomik taeplerle sınırlı tutmaya çalışmakta, sonunda o konuda da işçileri satmakta, bir yandan işçileri siyasetin dışına itmeye çalışmaktadırlar. Burjuva sendika ağalarının siyasal mücadeleyi yürütmeleri bir tarafa, onlar işçileri en basit ekonomik mücadelede dahi satmaktadırlar.

THY grevinin sonucu, defalarca belirtilen bu gerçeği bir kez daha ortaya koymaktan başka bir şey yapmamıştır.

THY grevinden çıkarılması gereken derslerin bir bölümü işte bunlardır.

Fiyat artışlarının ve zamların nedeni işçi ücretleri midir?

Egemen sınıflar ve onların sözcüleri her fırsatta pahalılık ve zamlara işçilerin "fazla ücret talebinde bulunmalarının" neden olduğunu propaganda ediyorlar. THY grevi sonunda imzalanan toplusözleşmenin hemen arkasından bilet ücretlerine yapılan % 100'lük zamların sebebi olarak THY çalışanlarını gösterdiler. Ulaştırma Bakanı yapılan zamı açıklarken, % 100 ücret zammı yapıldığını, bunun başka bir biçimde karşılanamayacağını, bu ücret artışının devlete getirdiği yükü bilet zamları ile karşılamaya çalıştıklarını söyledi.

Bakan, zammın sebebini bulmuştu: işçi ücretleriydi! Gerçekten yapılan zamların sebebi işçilerin "aşırı ücret talebi" midir?

THY'de işçilerin ücret artışının maliyetteki payı % 24'tür. Yani işçi ücretleri ancak % 24 oranında maliyeti etkilemektedir. Oysa biletlere yapılan zam % 100'ün üzerindedir. Demek ki % 75'den daha fazla bir artış, işçilere bağlı olmayan şeylerden kaynaklanmaktadır. Bu kaynak en başta sistemin kendisidir. Devalüasyonun, fiyat artışlarının, zamların kaynağı komprador-feodal düzendir. Zam yapılmasını isteyenler, işçi ve emekçiler değil; emperyalistler, onların mali sermaye kuruluşu IMF ve egemen sınıflardır. TL'nin değerini ikide bir IMF'nin direktifleri doğrultusunda düşürerek, işçi ve emekçilerin alımgücünün düşmesini sağlayan AP hükümetidir.

Kapitalizmin temel yasası kârdır. Kapitalistler için en kutsal şey kârlarıdır. Onlar, azami kâr peşinde koşarlar. Fiyatlar doğrudan tekeller tarafından tespit edilmektedir. Hükümet ise tespit edilen fiyatları uygulamaya sokarak resmileştirmekle görevlidir. İşçi ücretlerinin fiyat artışlarındaki payı, en azami oranda ele alındığında % 10'dur. Oysa fiyat artışları her yıl bir önceki yıla göre en az % 100 oranıda artmaktadır. Bu zamların ve fiyat artışlarının getirdiği yükün altında ezilen ise işçi sınıfı ve emekçi halk kitleleridir. Yaşam emekçilere zehir edilmiştir.

Bütün bunlara karşın, hükümetin ve sömürücü egemen sınıfların, işçi ücretlerini fiyat artışı ve zamların nedeni olarak göstermelerinin amacı da bellidir. Onlar, işçi sınıfının talepleri doğrultusunda yürüttüğü mücadeleyi, diğer emekçilerin mücadelesinden tecrit etmeyi amaçlamaktadırlar. İşçi sınıfını, işçilerin ücret artışı, grev ve sendika hakkı için yürüttüğü mücadelenin diğer emekçilerin mücadelesiyle birleşip güçlenmesini engellemeye çalışmaktadırlar. Diğer emekçileri ve özellikle küçük burjuvaziyi işçi sınıfına karşı kışkırtarak, işçi sınıfını saldırılar karşısında yalnız bırakarak zayıf düşürmek istemektedirler. Bütün kötülüklerin kaynağı olan komprador-feodal düzeni gözlerden gizlemeye ve aklamaya çalışmaktadırlar.

İşte, hükümetin ve egemen sınıfların izlediği politika budur. Kapitalizmi aklamak için, işçi sınıfına karşı kitleleri kışkırtmak. İşçi sınıfını yalnız bırakarak boyun eğmeye zorlamak. Fiyat artışlarının, zamların işçi ücretlerinden kaynaklandığı propagandasını yoğunlaştırarak tekellerin sömürüsünü gizlemeye çalışmak.

Bütün gericilerin çırpınışlarının nedeni budur.

1 Mayıs öncesi ve sonrası

Ülkemiz bir 1 Mayısı daha geride bıraktı.

Bu 1 Mayıs öncesinin en belirgin özelliklerinden birisi, burjuva yayın organlarından, faşist ve reformist mihraklara kadar bütün gericilerin işçilerin ve emekçilerin 1 Mayıs geleneğine karşı ve işçi ve emekçiler üzerinde dizginlenmeniş bir siyasal gericilik uygulamasını yoğunlaştırmak için birleşmiş olmaları idi. Bunun için her türlü yolu ve yöntemi denediler. Demeçlerden bildirilere, tehditlerden yasaklama kararlarına kadar bir çok 'tedbir' radyo mikofonlarını, TV ekranlarını ve gazete sütunlarını doldurdu. 1Mayıs işçi bayramı olduğuna dair yazı yazmaları bile yasaklandı.

Halbuki, ne kadar inkar edilmeye çalışılırsa çalışılsın, gerçeklerin üzeri ne kadar kapatılmaya çalışılırsa çalışılsın 1 Mayıs İşçi Bayramı'dır. İşçi Sınıfının Uluslaraları Birlik, Dayanışma ve Mücadele Günü'dür. Ve İngiltere'den Japonya'ya kadar 1 Mayıs 90 yıldan bu yana bütün dünya işçileri ve emekçileri tarafından İşçi Bayramı olarak alanlarda, yürüyüş kollarında, fabrika ve işyerlerinde kutlanmaktadır. Türkiye işçi sınıfı ve emekçi halkı da özellikle 1976 yılından beri 1 Mayıs'ı her yıl İşçi Bayramı olarak ve kitlesel bir biçimde kutlamaktadır. Hatta işçi sınıfının 1 Mayıs geleneği daha eskilere, ta 1922 yıllarına dayanmaktadır. 1928 yılından sonraki uzun bir dönemi dışında tutarsak, Türkiye işçi sınıfı 1 Mayıs geleneğini dünyadaki sınıf kardeşleri ile birlikte yaşatmışlardır, yaşatmaktadırlar.

Nasıl güneş balçıkla sıvanmaz ise, 1 Mayıs'ı 'bahar bayramı' olarak ilan etmek de onun tarihi ve siyasi önemini unutturamaz. Nitekim de unutturamamıştır. Bu gerçek, her 1 Mayıs'ta olduğu gibi, 1980 1 Mayısında da böyle olmuştur. 1 Mayıs sonrasında çıkan gönlük gazetelerin sayfaları ve gazetemizin bu ilk sayısında yan sütunlarda verdiğimiz haberler bu gerçeği doğrulamktadır.

Fakat burjuvazi 1 Mayısın tarihi ve siyasi geleneğini işçi ve emekçilerin bilincinden kazımak için bu 1 Mayıs'ta yoğun bir propaganda kampanyası yürütmüştür. 1 Mayıs öncesinde başlatılan bu kampanya, 1 Mayıs yaklaştıkça pratik tedbirlerle de tamamlanmaya çalışılmıştır.

* 1 Mayıs öncesinde İstanbul, Ankara, İzmir, Adana, Diyarbakır, Mardin, Siirt, Urfa, Gaziantep Muş, Bingöl, Elazığ, Malatya, Adıyaman, Hatay, Maraş, Bitlik, Erzurum, Kars, Ağrı, Tunceli, Burdur, Afyon, Rize, Trabzon, Eskişehir, Kütahya, Tokat, Van ve Bitlis illerinde 1 Mayıs kutlamaları yasaklandı. Diğer il ve ilçelerde de 1 Mayıs'ın fiilen kutlanamaması için her türlü tedbir alındı.

* 1 Mayıs öncesinde arama, baskın, ve baskılar yoğunlaştırıldı. Birçok kişi gözaltına alındı. 30 Nisan ve 1 Mayıs'ta sadece yirmi şehir merkezinde tutuklanan insan sayısı 3500'e ulaştı. 10'dan fazla kişi aynı günler içinde öldürüldü. Bunun dışında 22 Nisan'da Tarsus'ta, trafik kazalarını protesto eden halkın üzerine ateş açıldı. 10 kişi öldürüldü.

* 30 Nisan'da ve 1 Mayıs'ta büyük şehirlerden küçük yerleşim yerlerine kadar ülkenin birçok bucağında olağanüstü tedbirler alındı. Caddeler, sokaklar, köşebaşları, polis ve askerlerle, tank ve kariyerlerle tutuldu. Caddelere tel örgüler gerildi. Fabrikaların, işyerlerinin, okulların çevresi askeri birliklerce kuşatıldı. Cadde ve sokaklarda yoğun bir şekilde arama ve taramalar yapıldı.

* AP ve MHP gibi faşist partilerin ve hükümet sözcülerinin yürüttüğü girici propagandaya ve tehditlere paralel olarak, reformist CHP'nin Genel Başkanı Ecevit, 1 Mayıs öncesinde yaptığı çeşitli basın toplantılarında, işçilerin her türlü hakka sahip olduğunu, bu hakların kendi iktidarları döneminde işçilere verildiğini, bazı sorumsuzların işçileri maceraya sürükleyerek onları devlet güçleri ile karşı karşıya getirmek istediklerini, yasadışı gösterilerle ve eylemlerle hak alınamayacağının bilinmesi gerektiğini söyleyerek, "1 Mayıs olayları işçi haklarını kısmanın bahanesi olarak kullanılabilir" dedi ve işçi ve emekçileri 1 Mayıs gösterilerine katılmamaya çağırdı. Ecevit, 1 Mayıs sonrasında daha da ileri giderek, CHP'li Belediye Başkanlarına bir "talimat" göndererek, 30 Nisan'da ve 1 Mayıs'ta gösterilere katılan veya direnişe geçen işçilerin cezalandırılmasını, işten atılmasını istedi.

* DİSK'in reformist ve revizyonist sendika ağaları ile revizyonist mihraklar, her 1 Mayıs'ta oynadıkları rolü bu 1 Mayıs'ta da tekrarladılar. DİSK, 30 Nisanda "işçilerin üretimden gelen güçlerini kullanacaklarını" bildirdi. Ama DİSK'in 30 Nisanda fabrikalarda yaptığı tek şey, Baştürk'ün mesajını okumak ve üretimi sürdürmek veya işçileri evlerine göndermek oldu. Maden—İş ise, 29 Nisanda fabrikalara telefon ederek taraftarlarının ertesi gün fabrikaya gelmemelerini söyledi. MESS işyerlerinde grev gözcülerinin sayısı bile azaltıldı. DİSK'in grevdeki işyerleri için ortaya attığı "şeker çay ziyaretleri" bile gerçekleşmedi. Bazı işyerlerinde DİSK'in sendika ağaları bazı işçileri tehdit ederek grevden vazgeçirme politikasına başvurdular. Ortayolcu akımlar ise, pek çok birimde revizyonizmin işlevini yerine getirdiler veya onun görevlerini yapmaya soyundular; revizyonizmin ve reformizmin dolgu maddesi olmaya çalıştılar.



Balıkesir 1 Mayıs

29—30 Nisan Eylemleri

29 — 30 Nisan'da ve 1 Mayıs'ta ülkenin birçok yerinde grev, boykot, gösteri ve direnişlerin yapıldığı, 1 Mayıs sonrasının günlük gazetelerinde yayınlandı. Bazı yerlerdeki eylemler ise yayın organlarında yer almadı.

Elimize ulaşan haberlere dayanarak, 29 — 30 Nisan eylemlerini ve 1 Mayıs kutlamalarını gazetemizin bu ilk sayısında yayınlıyoruz:

UŞAK : 1 Mayıs öncesinde okullarda toplantı ve forumlar yapıldı.

1 Mayıs'taki gösteriye 5000 'in üzerinde kişi katıldı.

BALIKESİR : 29 Nisan'da Koşpınar Köyünde bir gece (250 kişi) ve gündüz de bir gösteri (270) düzenlendi.

1 Mayıs'ta şehir merkezinde düzenlenen gösteriye 1300 kişi katıldı.

MUĞLA : 29—30 Nisan'da tüm okullarda forum ve boykotlar yapıldı. Ayrıca Sabunhane semtinde bir gösteri yapıldı.

1 Mayıs'ta düzenlenen gösteriye de 1000 kişi katıldı.

DENİZLİ : 1 Mayıs'taki gösteriye 1000 kişi katıldı.

ÇANAKKALE : 1 Mayıs'taki gösteriye 1000 kişi katıldı.

Kdz. EREĞLİSİ : 1 Mayıs gösterisine 500 kişi katıldı.

NAZİLLİ : 1 Mayıs'ta 600 kişinin katıldığı bir gösteri yapıldı.

İNEBOLU : 1 Mayıs gösterisine 500 kişi katıldı.

PERŞEMBE : 1 Mayıs öncesinde yapılan 1 Mayıs'a Doğru gecelerine 1500 kişi katıldı.

29—30 Nisan'da okullarda forum ve boykotlar yapıldı.

1 Mayıs'ta 300 kişinin katıldığı bir gösteri düzenlendi.

GÖLKÖY : 30 Nisan'da okullarda forum, boykot ve yürüyüşler düzenlendi.

1 Mayıs'ta düzenlenen gösteriye 150 kişi katıldı.

EYNESİL : 1 Mayıs öncesinde 1 Mayıs'a Doğru Gecesi düzenlendi.

30 Nisan'da okullarda forum, boykot ve sınıf konuşmaları yapıldı.

1 Mayıs'ta düzenlenen gösteriye 350 kişi katıldı.

OVACIK : 1 Mayıs'ta yapılan gösteriye 800 kişi katıldı. Gösteri 1,5 saat sürdü.

MERSİN : DİSK'in düzenlendiği ve 12.000 kişinin katıldığı resmigeçitten ayrı olarak Mersin'de 1 Mayıs'ta düzenlenen gösteriye 750 kişi katıldı. Gösteri 1,5 saat sürdü.

İSKENDERUN : 1 Mayıs öncesinde okullarda forum, boykot, ve gösteriler yapıldı ve 1 Mayısa hazırlık gezileri düzenlendi.

30 Nisan'da ve 1 Mayıs'ta yapılan 8 ayrı gösteriye toplam 500 kişi katıldı.

ÇORUM : 29—30 Nisan'da okullarda forum ve boykotlar yapıldı.

1 Mayıs günü 300 kişinin katıldığı bir gösteri düzenlendi.

SUNGURLU : 1 Mayıs günü bir mahallede toplantı yapıldı, toplantıdan sonra mahallede ateş yakıldı. Toplantıya 500 kişi katıldı.

AMASYA : 1 Mayıs'ta bir mahallede düzenlenen gösteriye 200 kişi katıldı.

Konya EREĞLİ : 1 Mayıs'ta bir gösteri düzenlendi. Gösteriye 300 kişi katıldı.

İZMİR : 29—30 Nisan'da hemen tüm yüksekokullarda ve ortaokullarda forum ve boykotlar yapıldı. Bazı okullarda boyktlar iki gün sürdü.

1 Mayıs'ta Yeşildere semtinde bir gösteri için bin kişinin toplandığı, fakat gösterinin gerçekleşmediği bildirildi.

ESKİŞEHİR : 29 Nisan'da 150 kişilik bir gösteri düzenlendi. 30 Nisan'da bir kısım öğretmenler boykota gittiler. Gene 30 Nisan'da birçok orta dereceli ve yüksekokulda forum, boykot ve protesto gösterileri yapıldı.

1 Mayıs'ta sekiz yüz kişi gösteri yapmak için toplandığı, fakat gösterinin gerçekleşemediği açıklandı.

GİRESUN : 30 Nisan'da liselerde forum ve boykotlar yapıldı. Okullardaki eylemler kitle gösterileri ile birleştirildi.

ELAZIĞ : 1 Mayıs'ta yapılan ve yarım saat süren gösteriye 100 kişi katıldı.

KİĞI : 1 Mayıs'ta Kiğı'nın Yayladere nahiyesinde 250 kişinin katıldığı bir gösteri düzenlendi. Göstericiler ile jandarma arasında çatışma çıktı.

VARTO: 30 Nisan'da esnaflar yarım günlük kepenk kapatma, şoförler ise kontak kapama eylemine geçtiler. Bir kısım öğretmenler ile lise ve sanat okulları öğrencileri boykota gittiler.

1 Mayıs'ta şehir merkezinde yapılan gösteriye 100 kişi katıldı.

ERGANİ : 1 Mayıs'ta merkeze bağlı bir köyde toplantı düzenlendi.

DİCLE : 1 Mayıs'ta merkeze bağlı bir köyde toplantı yapıldı.

İZMİT : Yarımca'da 30 Nisanda 50 kişilik bir gösteri düzenlendi.

Derince'de 30 Nisan'da okullarda forum ve boykotlar yapıldı. 1 Mayıs'ta da şehir dışında toplanan 250 kişi şehir merkezine doğru bir yürüyüş düzenledi.

FINDIKLI : 29—30 Nisan'da okullarda forum ve boykotlar yapıldı. 30 Nisan'da 100 kişilik bir gösteri düzenlendi. 1 Mayıs'ta esnaflar kepenk indirdi ve 300 kişinin katıldığı bir gösteri düzenlendi.

PAZAR : 30 Nisan'da lisede forum yapıldı. 1 Mayıs'ta 50 kişinin katıldığı bir gösteri düzenlendi.

ARHAVİ : 30 Nisan'da lisede forum yapıldı.

MURGUL : 30 Nisan'da 1500 işçi işi bıraktı. Okullarda forum yapıldı.

KAYSERİ : 29 Nisan'da 100 kişilik bir gösteri düzenlendi. Gösteri üç yüz metre sürdü. 30 Nisan'da da Amele Pazarında 250 kişinin katıldığı bir gösteri düzenlendi. Gösteriden sonra jandarma ile devrimciler arasında silahlı çatışma çıktı. Çatışma iki saatten fazla sürdü.

SARIZ : Kırkısrak Köyünde 1 Mayıs'ta 350 kişilik bir gösteri düzenlendi. Gösteriye köy halkının yanında çevre köylerden gelenler de katıldı.

ARAÇ : 1 Mayıs'ta düzenlenen gösteriye 200 kişi katıldı.

CEYHAN : 1 Mayıs'ta düzen lenen gösteriye 100 kişi katıldı.

SİLİFKE : 1 Mayıs'ta bir gösteri düzenlendi. Gösteriye 60 kişi katıldı.

GÖRELE : 1 Mayıs öncesinde düzenlenen geceye 400 kişi katıldı. 30 Nisan'da okullarda forum ve boykotlar yapıldı. 1 Mayıs'ta 45 kişinin katıldığı bir gösteri düzenlendi. 2 Mayıs'ta da okullarda forumlar yapıldı ve derslere girilmedi.

SÜRMENE : 1 Mayıs'ta 40 kişinin katıldığı bir gösteri düzenlendi.

MECİTÖZÜ : 30 Nisan'da lise öğrencileri dersleri boykot ederek, Doğu Mahallesine kadar yürüdüler ve burada bir gösteri yaptılar.

MANİSA: 30 Nisan'da Spor Akademisinde boykot yapıldı. 1 Mayıs'ta da bir mahallede toplantı yapıldı.

ORDU : 1 Mayıs'ta düzenlenen geceye 450 kişi katıldı. Polis geceyi bastı.

LÜLEBURGAZ : 1 Mayıs günü 35 kişinin katıldığı bir gösteri düzenlendi.

DÖRTYOL : Erzin'de 1 Mayıs günü iki ayrı yerde 50 kişinin katıldığı bir gösteri yapıldı. 2 Mayıs'ta da 40 kişilik bir gösteri daha yapıldı.





Ankara 29 Nisan ODTÜ



Sarız Kırkısrak 1 Mayıs gösterisi

ve 1 Mayıs kutlamaları

Ankara — Bademlidere 1 Mayıs öncesi Kırkkonaklar gezisi

ANTAKYA : 1 Mayıs'ta ve 1 Mayıs öncesinde birçok mahallede toplantılar yapıldı.

NAZIMİYE : 29—30 Nisan'da esnaflar büyük ölçüde kepenk kapama eylemine geçti. Lisede ve ortaokulda bir kısım öğrencilerin katılması ile forum ve boykotlar yapıldı.

MAZGİRT : 29—30 Nisan'da esnafların bir bölümü kepenk kapadı. Öğretmenlerin bir bölümü genel direniş eylemine katıldı. Okullarda boykotlar yapıldı.

HOZAT: 29—30 Nisan'da okullarda forum ve boykotlar yapıldı. Öğretmenlerin bir bölümü genel direnişe katıldı.

URFA : 1 Mayıs'ta öğrenciler sloğanlar atarak şehir içinde yürüyüş yaptılar.

BİRECİK : 1 Mayıs'ta Mezra köyünde 300 kişinin katıldığı bir gösteri düzenlendi.

HALFETİ : 1 Mayıs'ta bazı köylerde toplantılar yapıldı.

KARS : 30 Nisan'da liselerde boykotlar yapıldı.

ARDAHAN : 30 Nisan'da bütün okullarda forum ve boykotlar yapıldı. Okullardan boşalan 2500 öğrenci sloganlar atarak şehir merkezinde yürüyüş yaptı. 1 Mayıs'ta şehir merkezinde 30'ar kişilik iki gösteri yapıldı. Ayrıca 1 Mayıs'ta Kirman köyünde 200 emekçinin katıldığı bir gösteri düzenlendi.

SUSUZ : 30 Nisan'da liselerde boykot ve forumlar yapıldı. Ayrıca 100 kişinin katıldığı bir gösteri yürüyüşü düzenlendi.

HANAK : 30 Nisan'da lisede forum ve boykot yapıldı.

1 Mayıs'ta iki merkezi köyde gösteriler yapıldı. Gösterilerin birine 150, diğerine 300 kişi katıldı.

SARIKAMIŞ : 1 Mayıs'ta 70 kişinin katıldığı bir gösteri düzenlendi.

DİVRİĞİ: 1 Mayıs'ta yapılan gösteriye 2000 kişi katıldı.

SİVAS : 1 Mayıs'ta bir mahallede 70 kişilik bir kadın grubu toplantı yapdı. Ayrıca Sağlık Kolejinde 200 öğrencinin katıldığı bir toplantı düzenlendi.

GÜMÜŞHACIKÖY: 1 Mayıs'ta 3 ayrı yerde toplam 150 kişinin katıldığı gösteriler yapıldı.

TURHAL : 1 Mayıs'ta merkeze bağlı Serginler köyünde 1000 kişinin katıldığı bir miting ve yürüyüş yapıldı. Gösteriye Turhal'ın merkezinden ve çevre köylerden gelenler de katıldı.

SİNOP : 29—30 Nisan tarihlerinde okullarda forum ve toplantılar yapıldı. Belediye işçileri ve Ekmek fabrikası işçileri greve gitti. Esnafların bir bölümü kepenk kapattı.

AYANCIK : 1 Mayıs'ta düzenlenen gösteriye 650 kişi katıldı.

SAMSUN : 29—30 Nisan'da Eğitim Enstitüsü öğrencileri boykata gittiler. Devlet Hastanesinde yemek boykotu yapıldı. Bazı işyerlerinde de işçiler belirli süreler için greve gittiler.

1 Mayıs'ta Kız Sağlık Koleji öğrencileri okul bahçesinde toplanarak halay çektiler ve marşlar söylediler.

ALAÇAM : 1 Mayıs'ta 30 kişinin katıldığı bir kır toplantısı yapıldı.

NİĞDE :

28, 29 ve 30 Nisan'da üç lisede öğrenciler boykota gittiler.

1 Mayıs'ta Pazaryerinde 100 kişinin katıldığı bir gösteri yapıldı.

Niğde'ye bağlı Saratlı köyünde 300 kişinin katıldığı bir gösteri yapıldı. Taş Ocaklarında da 25 işçi işi bıraktı ve işyerinde bir toplantı yaptılar.

Balcı'da da 1 Mayıs'ta üç kahvede toplantı yapıldı.



Balıkesir — 1 Mayıs



Sarız — Kırkısrak 1 Mayıs gösterisi

Adana

Adana'da 30 Nisan'da tüm okullarda boykotlar yapıldı ve yürüyüşler düzenlendi. 30 Nisan'da Akkapı'daki gösteriye 100, Meydan semtindeki gösteriye 250, Dervişler ve Sarçam semtlerindeki gösterilere de 50—60 kişilik gruplar katıldı. Paktaş Fabrikasında, MTA'da, Poli Deterjan'da, Ekmek Fabrikasında, Çukobirlik Yağ Fabrikasında işçiler 30 Nisan'da iş bıraktılar. Diğer birçok fabrikada da yemek boykotları yapıldı.

Adana'da 1 Mayıs'ta da çeşitli yerlerde işçi ve emekçilerin katıldığı gösteriler düzenlendi. Meydan semtinde yapılan gösteriye 1000 kişi katıldı. Göstericiler beş yüz metre yürüdüler. Yavuzlar semtindeki gösteriye 500, Akkapı'daki gösteriye de 200 kişi katıldı.

Ankara

1 Mayıs kutlamaları ve onun öncesinde 29—30 Nisan eylemleri en çarpıcı bir biçimde Ankara'da hayata geçti. Ankaradaki kitle eylemleri yaygınlık ve derinlik bakımından 24 Aralık Genel Eylemlerinin önüne geçti.

29 Nisan'da Ankara'nın tüm yüksekokullarının ve orta dereceli okullarının % 80'inde boykot yapıldı. Bazı liselerde çatışma çıkmıştır. Tuzluçayır Lisesindeki çatışmada bir emekçi kadın ölmüştür. Şehrin çeşitli semtlerinde toplam 1000 kişinin katıldığı gösteriler yapıldı. Belediye işçileri ve diğer bir kısım işyerlerinde çalışan işçiler iş durdurmuşlardır. Birçok semtte esnaflar kepenk kapatarak genel direnişe katıldılar. 30 Nisan'da bu eylemler sürdü ve yeni alanlarda işçilerin, emekçilerin ve memurların eyleme geçtiği görüldü. Ayrıca gene 30 Nisan'da toplam 1200'den fazla kişinin katıldığı semt gösterileri düzenlendi.

1 Mayıs'ta da şehrin birçok yerinde semt gösterileri yapıldı. Bu gösterilere toplam 1500 kişi katıldı.

1 Mayıs'ta Altındağ'da merkezi gösteri için bin beşyüz kişinin toplandığı, fakat gösterinin yapılamadığı bildirildi.

Tunceli

Tunceli'de 29—30 Nisan'da okullarda boykotlar yapıldı. Ziraat Lisesinde işçiler 1,5 gün işi bıraktılar. Topraksu, DSİ ve YSE de işçiler direnişe geçti. Esnaf kepenkleri indirdi.

1 Mayıs'ta Tunceli merkezinde 2 bin kişinin katılması ile 1 Mayıs kutlandı. İki saat süren gösteride, çatışma çıktı ve bir kişi öldürüldü.

Tunceli dışında Pertek, Mazgirt ve Hozat ilçelerinde de 1 Mayıs'ta çeşitli gösteriler düzenlendi.

İstanbul

İstanbul'da 30 Nisan'da çeşitli yerlerde iş bırakma, boykot ve forumlar yapıldı. 1 Mayıs'ta bu eylemlerin bir kısmı yer yer sürdü. Bazı yerlerde de gösteriler yapıldı.

30 Nisan'da Kazlıçeşme Deri Fabrikalarında çalışan 2500 işçi direnişe geçti. Belediye'nin Şişli, Levent, Altıntepe ve Avcılar işyerlerinde işçiler işi bıraktı, yedi yüz otobüs belli bir süre sefere çıkmadı. Ceylan Konfeksiyon, Presiz Fabrikası, Unkapı Blokları, Kocamustafapaşa Demirciler Sitesi, Şirinevler'deki bir konfeksiyon atölyesinde, İnceler Boya Fabrikası işçileri 30 Nisan'da direnişe geçti. Şişli PTT çalışanları işi yavaşlattı. Avcılar TANSA çalışanları işi durdurdu. Ayrıca Çelik Döküm'de, İmsan'da, Fimsan'da ve Sağlam Akümülatörde bir grup işçi 30 Nisan'da direnişe geçti. Coca Cola Fabrikası işçileri de 30 Nisan'da bütün gün işi durdurdular.

Bunların dışında 30 Nisan'da yüksek okulların ve orta dereceli okulların hemen hemen bütününde forum, boykot, sınıf konuşmaları veya yemekhane toplantıları yapıldı. İTÜ Maden Fakültesinde öğrenciler bir toplantı düzenledikten sonra, Beşiktaş'a doğru yürüyüşe geçtiler. Gösteriye ateş açıldı ve on kişi gözaltına alındı.

Ayrıca birçok fabrika ve işyerinde grev ve iş bırakma eylemleri gerçekleşti.

30 Nisan'da Tepebağ'da 100, Küçükköy'de 200, Sanayi Mahallesinde 100 gösteriler yapıldı.

1 Mayıs'ta Sanayi Mahallesinde 350, Sarıyer Dağ Mahallesinde 200, Gedikpaşa'da 150, Şirinevler Pazarında ve Haznedar Pazarında 80 ve 1 Mayıs Mahallesinde 70 gösteriler yapıldı. Ayrıca Küçükköy'de 100 kişinin katıldığı bir toplantı düzenlendi.



İSTANBUL— 1 Mayıs'ta her sokak başında askeri barikatlara rastlanıyordu.

Üniversitelerarası Seçme Sınavı 13 haziran'da yapılıyor

430 bin genç sokağa atılacak

1980 Üniversitelerarası Seçme Sınavı 13 Haziran Cuma günü yapılacak. Bu yıl yapılacak olan sınava 467 bin öğrenci girecek. Bundan yalnızca 40 bini her hangi bir yükseköğrenim kurumuna girebilecek. Geriye kalan 430 bin öğrenci ise elenecek. Sınav aracılığıyla elenecek olan yarım milyona yakın gencin 11 yıl süreli bir eğitimden geçmiş olmalarına rağmen hiçbir hayat garantileri yoktur. 11 yıl gibi uzun bir süre okumuş olmalarına rağmen ellerinde hiçbir beceri, meslek yoktur. Kafaları ise hayatta işlerine yaramayacak olan soyut ezberlerle doldurulmuştur. Kendilerine herhangi bir olanak da sağlanmamıştır. Bu durumda yüzbinlerce gencin karşı karşıya olduğu şey işsizliktir. Daha fazla açlık, yoksulluk, ve sefaletle karşı karşıya kalmaktır. Böylece yüzbinlerce gencin hayatları biraz daha karartılmış, yolları biraz daha tıkanmış olmaktadır.

BİR ANDA ORTAYA ÇIKAN BİR SONUÇ MU?

Yüzbinlerce genç yükseköğrenim yapmak isterlerken karşılarında bir anda bir ÜSS engeli çıkmakta ve bir anda öğrencilerin % 90'ından fazlasını sokağa atmaktadır. Ayrıca bu sınav büyük eşitsizlikleri bağrında barındırmaktadır. Bu bir anda, ÜSS ile mi ortaya çıkmaktadır? Öğrenciler "tembel" "haylaz" olduklarından ya da yükseköğrenim yapacak yetenek ve zekaya sahip olmadıklarından dolayı mı elenmektedirler? Yıllardır tekrarlanan sınavların sonuçları, ortaya çıkan rakamlar bunun böyle olmadığını göstermektedir. Gerçekler, sınavın sonucunun başından belli olduğunu göstermektedir. O zaman sınavın, bu gerçekleri gizlemenin, başarısızlığı öğrencilerin suçuymuş gibi gösterme çabasının ve yüzbinlerce gencin elenmesinin bir aracı olduğu ortaya çıkmaktadır.

Sınavın sonuçları, bir anda ortaya çıkan bir sonuç değil, bütün bir eğitim sisteminin ve sosyo-ekonomik koşulların hazırladığı, belirlediği bir sonuçtur. ÜSS eğitim sisteminin bütün kötülüklerini ve çelişkilerini, çözümsüzlüklerini bağrında taşıyan ve keskin bir şekilde ortaya vuran bir parçasıdır.

Eğitim, başından sonuna kadar eleyicidir. Ezbere dayanan, hayattan kopuk, öğrencilerin yeteneklerini geliştirmeyen, onlara bir şey kazandırmayan, üstelik onların yetenek ve becerilerini baskı altında tutan bir eğitimin eleyici olması zaten zorunlu bir sonuçtur. Ayrıca eğitimin baştan sona paralı olması, okul giderlerinin de hayat pahalılığına paralel olarak yükselmesi ve bunun karşısında emekçilerin yaşam düzeylerinin sürekli olarak düşmesi de öğrencilerin başarısız olmasına yol açmakta, hatta okulu terk etmeye zorlamaktadır. Bu durum da eleyiciliği artıran önemli bir etkendir. Bu yüzden ilkokulu bitirenlerin ancak üçte biri ortaokulu bitirebilmektedir. Bu aşamada öğrencilerin 2/3'ü elenmektedir. Geriye kalanların yarısı da liseyi bitirene kadar elenmektedir. Bütün bu aşamalardan elenmeyerek geçebilenlerin ise % 90'dan fazlası bir anda ÜSS aracılığıyla elenmektedir. Eğitim sisteminin genel bir niteliği olan eleyicilik en yüksek oranına burada ulaşmaktadır.

Eğitim sistemi bir bütün olarak eşitsizlik ve dengesizlikler içerisindedir. ÜSS de aynı şekilde büyük eşitsizlikler taşımaktadır. ÜSS'de açığa çıkan eşitsizlikler toplumun içinde bulunduğu durumun, komprador-feodal düzenin ve faşist-feodal eğitim sisteminin zorunlu bir sonucudur da. Bu nedenle ÜSS eğitim sistemindeki eşitsizlik ve dengesizliklerin de en keskin örneklerini veriyor. Özel okullardan, kolejlerden mezun olanlar büyük başarı sağlarken ve istedikleri yere girebilirlerken, labaratuvarsız, öğretmensiz öğrenim yapan normal liselerden mezun olanların çoğunluğu eleniyorlar. Diğer liselerin gördüğü derslerin çoğunu görmedikleri halde onlarla aynı sınava sokulan meslek lisesi öğrencilerinin başarılı olma olanakları çok daha kısıtlıdır. Üstelik bir de bunların girebileceği okullar da sınırlandırılmış, bazı okullara girme hakları yok edilmiştir. Doğu ve Anadolu'dan gençlerin başarı oranı da çok düşüktür. Bu durumun ekonomik, sosyal geriliğin yanında siyasal nedenleri de vardır.

DURUM GİDEREK DAHA DA KÖTÜLEŞİYOR

Bütün bu kötülükler ve çelişkiler yıldan yıla daha da derinleşmektedir. Eleyicilik her yıl artıyor. Girebilenlerin oranı sürekli düşerken üniversiteye giremeyenlerin sayısı yarım milyona yaklaşmıştır. Bu duruma paralel olarak ÜSS'nin taşıdığı eşitsizlikler de iyice derinleşmektedir. Dersanelere gidemeyenlerin, Kürt gençlerinin, kolejlerden, özel okullardan mezun olmayanların üniversiteye girebilme olanakları her yıl biraz daha azalmaktadır.

Egemen sınıfların buldukları çözümler durumu daha da kötüleştirmeye hizmet etmiştir. Şimdi de ÜSYM Başkanının açıkladığı gibi öğrencilerden yükseköğrenim yapmaktan vazgeçmesini istiyorlar. Üniversite önündeki yığılmanın, ancak böylece kalkacağını söylüyorlar.

Eğitim sistemi komprador-feodal düzenin ve egemen sınıfların hizmetindedir. Bunlar ayakta durduğu sürece durumun giderek daha da kötüleşmesi kaçınılmazdır. Bu sorunun kökten çözümü ancak Ulusal Demokratik Halkçı bir eğitim sisteminin kurulmasıyla mümkündür. Devrimci Demokratik Türkiye'nin yaratılmasıyla ve sosyalizmin zaferiyle mümkündür. ÜSS'nin kaldırılması, isteyen herkese yükseköğrenim hakkı ve olanağının sağlanmasını isteyen gençlik, bu bilinçle davranmalıdır.

ÜSS bataklığında boy veren zehirli ot: ÜNİVERSİTEYE HAZIRLIK DERSANELERİ

Çürümekte olan şeyler yeni pislikler üretir. Örneğin bataklık yalnızca çevreye pis kokular yaymakla, içine düşenleri boğmakla kalmaz. O, aynı zamanda sivrisinekleri de doğrurur. Yılanlara yuva olur. Çeşit çeşit zehirli otları, bitkileri besler.

Çürümekte olan bir sistem olan ÜSS de böyledir. Sürekli olarak daha da kangrenleşmekte ve buna paralel olarak yeni kötülükler de doğurmaktadır. Bunlar sistemin çelişkilerini, çözümsüzlüklerini daha da derinleştirmekte ve gençliğin sırtına yeni yükler, acılarına yeni acılar eklemektedir.

ÜSS sisteminin doğurup beslediği zararlı otlardan başta geleni Üniversite Hazırlık Dersaneleri ve Hazırlama Kitapları adı altındaki soygun sistemidir. Bu sistem yıldan yıla daha da gelişmekte, yayılmaktadır. Bu sistem artık, ÜSS sisteminin aylırmaz bir parçası haline gelmiştir. Öyle ki, son yıllarda eleyiciliğin korkunç boyutlara ulaşmasıyla birlikte artık dersaneler üniversiteye gitmeyen üniversiteye giremez" düşüncesi daha çok yerleşmektedir. Çünkü artık normal bir lise eğitimiyle yarım milyon kişi içinde ilk 30—40 bine girebilmek olanağı iyice daralmıştır. Bu yüzden dersaneler ve hazırlık kitaplarının geçerliliği yıldan yıla daha da artmaktadır.

Bu öğrencilerin sırtından milyonlarca lira tutarında bir soygun ve sömürü demektir. Öğrenciler ve aileleri dişinden tırnağından artırdıkları paraları buralara harcıyorlar. Bu öğrencilerin ve ailelerinin sefaletini daha da artırıyor. Öte yandan yeni yeni milyonerler yaratıyor. Böylesi bir eğitim tüccarlığının ve soygunun bulunduğu ülke herhange çok azdır.

Ayrıca dersaneler ÜSS sisteminin taşıdığı eşitsizlikleri daha da derinleştirmektedir. Bu kurslara katılmaya gücü yetmeyenlerin girme olanakları iyice azalmaktadır. Ayrıca bu dersaneler sınav sorularını önceden satın alabilmekte ve satabilmektedir. Geçmişte bunun açığa çıkarıldığı bir sınav iptal edilerek yenilenmek zorunda kalınmıştı.

Gençlik bu soyguna, eğitim tüccarlığına son verilmesini, bu dersanelerin kaldırılmasını istemektedir.

Egemen sınıfların çözüm yöntemleri

Şimdiye dek neler yaptılar?

- Gençlik, yükseköğrenim hakkı istiyor. Bunun önündeki engellerin kaldırılması için mücadele ediyor. Bu durum egemen sınıfların, yöneticilerin her yıl daha da artan bir şekilde başlarını ağrıtıyor.

- Egemen sınıflar kendilerine "çözüm" yöntemleri buluyorlar, hayata geçiriyorlar. Fakat elbette bu çözüm yöntemleri kesinkes egemen sınıfların çıkarlarına hizmet ediyor.

Gençlik, yükseköğrenim hakkı ve olanağı istiyor. Bu olanağın isteyen herkesin sahip olmasını istiyor. Bunun önündeki engellerin kaldırılmasını istiyor. Gençliğin bu isteği her yıl daha da büyüyor. Bu talep için mücadelesi daha bir yükseliyor. Gençliğin bu haklı isteği ve mücadelesi emekçi halkın geniş desteğini kazanıyor. Bu durum eğemen sınıfların, yöneticilerin her yıl daha da artan bir şekilde başlarını ağrıtıyor. Ve tabii ki, onlar da bu dert karşısında ellerini bağlayıp oturmuyorlar. Kendilerince "çözüm" yöntemleri buluyorlar, hayata geçiriyorlar. Fakat, elbette bu çözüm yöntemleri kesin kes egemen sınıfların çıkarlarına hizmet ediyor. Hiçbir zaman gençliğin bu sorunu biraz olsun çözmeye yönelmiyor. Hiçbir zaman böyle bir amaç taşımıyor. Onların tek amacı egemen sınıfların kârlarına dokunmamak ve kârlarına yenilerini eklemek oluyor. Gençliğin hayatını karartan, ona bir şey kazandırmayan, onu işsizliğe, açlığa mahkum eden bu düzeni ve onun bir parçası olan mevcut eğitim sistemini yaştamka ve daha da pekiştirmek oluyor. Egemen sınıfların bulduğu "çözümler" ya da çeşitli sahte uygulamalarla gençliğin avutulması, oyalanması böylece bu talebin küllendirilmesi amacını güdüyor. Bu durumun kaçınılmaz sonucu olarak, onların buldukları "çözüm" yöntemleri, gençliğin sorunlarını çözmüyor. Tersine daha da artırıyor, daha da ağırlaştırıyor. Gençliğin hayatının, geleceğinin biraz daha kararmasına ve acılarının daha da artmasına yol açayor.

İşte egemen sınıfların gençliğin yükseköğrenim talebi karşısında şimdiye dek yaptıkları :

ÜSS : İlk önceleri her üniversite ayrı sınav yapıyordu. Üniversiteye girmek isteyenlerin elenmesi işlemi böylece gerçekleştiriliyordu. Yükseköğrenim yapmak isteyenlerin sayısındaki hızlı artış üzerine, 1962—63 öğrenim yılından itibaren, ayrı ayrı yapılmakta olan bu sınavların yerine merkezi olarak yapılan tek bir merkezi sınav geçirildi. Böylece üniversiteye girişteki eleme merkezi bir sisteme kavuşturulmşu oldu. Daha sonra bu sistem, merkezi sınava girenlerin, aynı zamanda yükseköğrenim kurumlarına da merkezi olarak yerleştirilmesi de eklenerek geliştirildi. Bu yeniliğin öğrencilere getirdiği, girebilecekleri okulların 18 gibi belirli bir sayıyla sınırlandırılması, 18 okulun dışındaki okullara girebilme hakkının otomatikman daha sınava girmeden ortadan kaldırılması oldu. Öğrencilerin payına düşen bir diğer yenilik de, isteklerine ya da yeteneklerine uymasa bile, puanı ancak onu tuttuğu için ve elektronik beyinden şansına orası çıktığı için öğrencilerin istemediği okullara girmek zorunda bırakılmaları oldu. Bu durum yükseköğrenimdeki ve daha sonraki hayatta başarısızlıkların önemli bir nedenini oluşturmaktadır. Önümüzdeki yıldan başlayarak bu sınav ikiye çıkarılmaktadır. Bu uygulama da mevcut eleyici ayrıcalıklı sistemin bütün kötülüklerinin daha da derinleştirilmesinden başka bir şey getirmeyecektir.

AKADEMİLER : Gençliğin yükseköğrenim talebinin yükselmesi üzerine bulunan yöntemlerin birisi de başta "akademi" adı altında olmak üzere yaygın bir şekilde açılan "akademi", "yüksekokul", "ön lisans" "iki yıllık enstitü ve yüksekokullar" gibi okullardır. Bu sözde "yüksek" okulların öğretim üyesi yoktur, "uçan profesörler" aracılığıyla durum idare edilmeye çalışılmaktadır. Okul binaları, labaratuvarları, ders araçları, öğrencileri için yurtları vb. yoktur. Bu işlem sonunda o kadar ileriye götürüldü ki, İktisadi Ticari İlimler Akademilerine bağlı Tıp Fakülteleri (!) ne kadar vardı. Bunun sonucu gazetelere eleman arama ilanları veren kurumların ilanlarına "isteklilerin akademi mezunu olmamaları" şeklinde yeni koşullar eklemeye başlamaları oldu.

TEKNİK YÜKSEKOKULLAR: Bu uygulama akademilerdeki uygulamanın daha da geliştirilmiş şeklidir. Biraz büyücek olan hemen her ilçeye bir "teknik yüksekokul" açılarak böylece sözde onbinlerce gence "yükseköğrenim" olanağı sağlanmıştır. Fakat bir müdür, bir mühür" anlayışıyla açılan bu "yüksekokulların" öğretim üyesi yoktur, derslere ilçedeki lise ve ortaokulların öğretmenleri girmektedir. Okullarda okutulacak ders programları tam olarak belirlenmemiştir, ne okutulacağı öğretileceği pek belli değildir, ders kitapları da yoktur. Okul binası, labaratuvar, araç-gereç yoktur.

Ayrıca bu okullardan mezun olanların ne iş yapacağı, hangi kurumlarda çalışabileceği belli değildir, bunu uygulamayı getirenler bile bilmemektedir. Bu okullardan mezun olanlar, birer "kıdemli lise mezunu" olarak sokaklarda gezmektedirler.

MEKTUPLA ÖĞRENİM : Artan yükseköğrenim talebi karşısında bulunan "çağdaş" yöntemlerden birisi de budur. Buna göre, ders notları belirli aralarla posta aracılığıyla öğrenciye gönderilmektedir. Genellikle çok geç gönderilen bu ders notları, çoğu kere de postada kaybolmaktadır, ya da gönderilmesi unutulmaktadır. Öğrenci eğer eline geçebildiyse bu notları uygulamasız, deneysiz, labaratuvarsız olarak ezberlemektedir. Daha sonra bu öğrenciler yaz aylarında ezberledikleri bu konular üzerinde 1—2 ay süren kısa süreli uygulama kurslarına ve sınavlara tabi tutulmaktadır. Bu "çağdaş" yöntemin sonuçları kısa sürede alınmış ve birkaç yıllık bir süre içinde iler tutar yanı kalmamıştır. Şimdi yöneticiler de öğrenciler de ne yapacağını şaşırmış durumdadır. Mezun olan öğrenciler nasıl iş bulacaklarını şaşırmışlardır. Mezun olanların çoğu ya sokakta gezmekte, ya da başka bir işte çalışmaktadırlar. Yöneticiler ise mezun olanların iş isteklerini nasıl savuşturabileceklerini şaşırmış durumdalar. Uygulamanın sonucu, onbinlerce gencin "yükseköğrenim yapmak" adı altında avutulması, oyalanması, yıllarının boşa harcanması ve hiçbir bilgi ve beceri kazandırılmayarak sonunda sokağa atılması, hayatlarının karartılması olmuştur.

YAY—KUR : Mektupla öğrenim uygulamasının daha geleştirilmiş şeklidir. Mektupla öğretimin televizyonlusudur.

Yükseköğrenime "kapağı atmak" la sorunlarımız bitiyor mu?

Yaşanan gerçekler bize üniversiteye girebilmenin kurtuluş olmadığını, sorunların böylece son bulmadığını gösteriyor. Belki bir engeli aşmış oluyoruz, ama aşmamızla birlikte yeni bir sorunlar deryasına düşmemiz de bir oluyor.



1978'de yurtsever devrimci gençliğin düzenlediği kampanya sırasında Adana'da yapılan miting.

Diyelim ki, şu veya bu şekilde ÜSS elemesinden geçtik ve bir yüksekokula girebildik. O zaman kurtulmuş olacak mıyız? Sorunlarımız böylece son bulmuş, çözümlenmiş olacak mı? Bizi ondan sonraki öğrenim hayatımızda ve daha sonrasında "rahat ve mutlu yarınlar" mı bekliyor? Artık sonumuz aydınlık, yolumuz düz müdür?

Bu sorulara hiçbirimiz "evet" diye cevap veremiyoruz. Üstelik kara kara düşünmeye başlıyoruz hemen. Haksız da değiliz. Yaşanan gerçekler bize üniversiteye girebilmenin kurtuluş olmadığını, sorunların böylece son bulmadığını gösteriyor. Belki bir engeli aşmış oluyoruz, ama aşmamızla birlikte yeni bir sorunlar deryasına düşmemiz de bir oluyor.

Şöyle bir bakalım seçme sınavını geçersek bizleri nelerin beklediğine.

Öncelikle daha üniversitenin kapısından başlayarak ta anfilerin içine kadar okullarımızın artık öğrenci ve öğretim üyelerinden bile önde gelen "asli" unsurları haline gelen polis-jandarma bizi bekliyor. Zaten ayaklar altında olan üniversitelerin özerklik ve demokratikliği bugün tamamen yok edilmiştir. Üniversitelerin yönetiminde öğrenciler eskiden de söz sahibi değillerdi; fakat şimdi rektörlerin de sözü geçmemektedir. Öğrencilerin en küçük hak ve özgürlükleri bile yok edilmiştir. Islık çalmak, yüksek sesle konuşmak, okulun bazı yerlerine girip çıkmak, topluca bulunmak bile yasaktır. Üniversiteler adeta birer toplama kampı, öğrenciler ise esirlerdir. En küçük bir kıpırdanışta, cop, dipçik süngü, kurşunlama, topluca gözaltına alınma, işkenceye çekilme, tutuklanma demoklesin kılıcı gibi tepemizde beklemektedir. Bu zulüm ve baskıya disiplin yönetmelikleri aracılıyla uygulanan baskı ve kısıtlamalar tamamlanmaktadır. Öğrenciler bütün özgürlükleri yok eden disiplin yönetmelikleri aracılığıyla okullardan atılmaktadırlar. Ayrıca faşist milislerin saldırı katliatamları da baskıların bir parçasıdır. Resmi güçlerin açtığı yollardan ilerleyerek saldırılar tezgahlayan bu cinayet yuvaları her yıl yüzlerce kardeşimizi katlediyor, yaralıyor.

BİZİ BEKLEYEN BİR DİĞER CANAVAR : YOKSULLUK VE SEFALET

Eğitim sistemimiz baştan sona paralıdır ve eğitim giderleri yükseköğrenimde en yüksek düzeyine ulaşır. Öğrencilere, bir öğün yiyeceklerine bile yetmeyecek 1500 liralık göstermelik krediden başka bir yardım yapılmamaktadır. O da konulan çeşitli kısıtlama ve yasaklar yüzünden ihtiyacı olan öğrencilerin çoğuna verilmemektedir. Öte yandan ders araç ve gereçlerinin, kitapların fiyatları ateş pahasıdır. Ulaşıma, beslenmeye para yetirmek olanaksız hale gelmiştir. Zaten yetersiz olan yurtlara konulan çeşitli kısıtlamalarla ve iki günde bir basarak yurtta kalanları topluca tutuklamak şeklinde uygulanan baskılarla öğrencilerin yurtlarda barınması engellenmeye çalışılmaktadır. Ev kiralarının yanına yaklaşmak olanaksızdır. Üstelik çoğu yerde bekara ev verilmemektedir. Bu durumda öğrenciler en kötü koşullar altında açlık, yoksulluk, sefalet içinde yaşıyorlar, barınıyorlar. Üstelik hayat pahalılığı günden güne daha da korkunç boyutlara çıkmaktadır. Bu durum öğrencilerin başarısızlığığının başlıca nedenlerinden birisini oluşturuyor. Birçok öğrenci eğitim giderleri karşılayamadığı için okulları terk etmek zorunda kalmaktadır.

ELEYİCİ EĞİTİM SİSTEMİ

Eğitimin eliyiciliği de öğrencilerin başbelalarından birisidir. Eğitimin ezbere dayanması ve eleyici olması yüzünden öğrencilerin çoğunluğu başarısız olmaktadır. Bu yüzden öğrencilerin öğrenim süresi uzamakta, bu da öğrencilerin sosyal, ekonomik, psikolojik sorunlarına yenilerini eklemektedir. Eğitimin eleyici olması yüzünden çok sayıda öğrenci okulu bitiremeden okuldan atılmaktadır. Ayrıca ÜSS'nin sonucu olarak öğrencilerin çoğunluğu istemediği dalda okumak zorunda bırakıldığından öğrencilerin başarısızlığı artmakta, gençler kendi yeteneklerine yabancılaştırılmakta, yetenekleri baskı altına alınmaktadır. Bu durum öğrencilerin başarısızlığını artırmaktadır.

Gençliğin haklı tepkisi giderek daha da büyüyor

Gençilğin isteyen herkese yükseköğrenim yapma hakkı ve olanağının sağlanması talebi son yıllarda ortaya çıkmış bir şey değildir. Gençlik onyıllardır bu talebine sahip çıkıyor ve önündeki engellere karşı mücadele ediyor. Seçme sınavlarına, eleyiciliğe, eşitsizliğe , bir bütün olarak eğitim sistemine karşı çıkıyor; bu uğurda mücadele veriyor. Gençliğin bu talebi uğruna verdiği mücadelenin geçmişi oldukça eskilere dayanmaktadır.

Gençliğin bu uğurda verdiği mücadele özellikle 1960'lardan itibaren sürekli olarak yükselmiştir. Gençlik başta Ankara, İstanbul ve İzmir olmak üzere ülkenin birçok yerinde çeşitli eylemler düzenlemiştir, protestolarda bulunmuştur.

Örneğin 1960 yılının Ekim ayı Akademi giriş sınavının kaldırılması isteğiyle Ticaret Lisesi öğrencilerinin gösteri, yürüyüşü ve boykotlarına sahne oldu. 1961 yılında, üniversiteye giremeyen öğrenciler açılış töreni sırasında protesto gösterisi yaptılar; açlık grevi yaptılar, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesini işgal ettiler. Bir grup genç de İstanbul'dan Ankara'ya yürüdü. 1962 yılında üniversiteye giremeyen 500 kadar lise mezunu İstanbul Üniversitesi rektörlüğü önünde gösteriler yaptı. Başbakanlık önünde de büyük bir gösteri düzenlendi. 1963 yılında üniversiteye giremeyen öğrencilerin yapmak istediği yürüyüş için sıkıyönetim komutanı izin vermedi. Benzeri gösteriler, boykotlar, işgaller, açlık grevleri, üniversite bahçesinde çadır kurma eylemleri daha sonraki yıllarda da sürdü. 1976'lardan başlayarak hızlı bir yükselişe giren Liseli Gençlik mücadelesinin hedef aldığı taleplerden en önemlilerinden birisi yine bu talepti.

1978'DEKİ KAMPANYA

Yurtsever Devrimci gençlik, 1978 Haziranında ÜSS'nin kaldırılması ve faşist-feodal eğitimi protesto için ülke çapında bir kamkampanya düzenledi. Kampanya tüm yurtta yaygın ve canlı bir şekilde yürütüldü. Okullarda toplantılar, forumlar, gösteriler düzenlendi. Dağıtılan bildiriler, yapılan toplantılar ve afişler ile emekçi halka ve gençliğe eğitim sisteminin kötülükleri, sonuçları ve herkese yükseköğrenim hakkının nasıl sağlanacağı anlatıldı. . Kampanya gençlik kitlelerinin ve halkın yakın ilgisini ve desteğini kazandı. Kampanya birçok il ve ilçede yapılan onbinlerce kişinin katıldığı gece, miting ve yürüyüşlerle son buldu. Bu kampanyanın bu sorunların kaynağının komprador feodal düzen ve mevcut eğitim sistemi olduğu ve gerçek çözümün nasıl sağlanacağı konusunda geniş gençlik yığınlarının bugün sahip olduğu bilinç düzeyine ulaşmasında önemli bir yeri olmuştur. Kampanya ilk defa bu doğrultuda onbinlerce gencin eğitildiği ve seferber edildiği bir eylem oldu. Sözkonusu kampanya, aynı zamanda gençliğin bu talebi doğrultusunda gerçekleştirilmiş olduğu bu kadar yaygın, ülke çapında ve merkezi olan ilk eylemdi.

Gençliğin bu talebi doğrultusundaki mücadelesi bütün reformist, revizyonist avutma ve oyalama çabalarına ve faşist baskılara rağmen daha bilinçli ve örgütlü olarak daha sonraki yıllarda da sürmüştür ve bugün de sürmektedir. Gençliğin bu çok haklı mücadelesi giderek daha geniş bir gençlik kesimini içine almakta ve emekçi halkın da desteğini kazanmaktadır.

RAKAMLARLA GERÇEKLER

* *Yükseköğrenime girebilme oranı yıldan yıla düşüyor, elenenlerin sayısı hızla artıyor.*

yıllar	ÜSS'ye başvuran	kazanan	elenen	Kazanan oranı (%)
1970	76 500	38 500	38 000	% 50
1974—75	230.000	59.000	171.000	% 25.1
1975—76	280.000	57.000	223.500	% 20.3
1976—77	316.000	70.000 (t)	246.000	% 22.1
1977—78	375.000	37.500	337.500	% 10.0
1978—79	435.000	38.000	397.000	% 9
1979—80	467.000	40.000	427.000	% 9

(yuvarlak rakamlar kullanılmıştır.)

* *Bazı seçkin okullarla, normal liseler ve özellikle de geri kalmış bölgelerin liselerinden mezun olan öğrencilerin ÜSS'de başarı durumları arasında büyük eşitsizlikler vardır.*

1975 ÜSS sonuçlarına göre :

	öğrencilerin üniversiteye girebilme yüzdesi	Puan ortalaması
Robert Kolej	% 97.3	—
Ank.Fen Lisesi	% 95.4	475
Notre Dame De Sion	% 86.3	—
Galatasaray Lisesi	% 86.2	—
İstanbul Erkek Lisesi	% —	409
İzmir Atatürk Lisesi	% 61.2	—
Keban Lisesi	% 4	—
Viranşehir Lisesi	% 1,1	—
Palu Lisesi	% 0	—
Hekimhan Lisesi	% —	264
Hakkari Lisesi	% 0.01	288

* *1975 ÜSS'nda en yüksek puan alan 50 okulun 29'u yabancı dilde öğrenim yapan okul, 36'sı da özel okuldur.*

* *Bölgeler arasında büyük bir eşitsizlik ve dengesizlik vardır. Özellikle Doğu ve Güneydoğu liselerinden mezun olanların ÜSS'ye katılma ve başarı oranı çok düşüktür. Köy — Şehir arasında da bir uçurum vardır.*

TABLO I

	Ülke nüfusunda payı	ÜSS'ye başvuranlarda payı	Kazanan içinde payı
Doğu Anadolu	% 20.5	% 15.4	% 9.3
Marmara	% 9.3	% 20.9	% 29.3
Kırsal alan	% 58	% 30.3	
Kentler	% 42	% 69.7	

TABLO II (1974)

	ÜSS'ye başvuran sayısı	Bir okula girebilenler	Başarı oranı
Marmara (10 il)	35.632	6.988	% 19
Doğu ve Güneydoğu'dan seçilmiş (19 il)	27.797	2190	% 7

* *1974—75 ÜSS'na katılanların % 32'si, kazananların ise % 47,6'sı üç büyük şehirde oturan öğrencilerdir.*

* *Ailenin ekonomik—sosyal durumu ÜSS sonuçları üzerinde doğrudan etkili olmaktadır. Gelir düzeyi düştükçe başarı ihtimali de düşmektedir. Bir çiftçi çocuğunun ÜSS'de başarı umudu 1 ise, işçi çocuğun 2,8, esnaf ve sanatkarın 4,7, memurun 8,4, tüccarın 9,9, sanayici çocuğununki ise 34,3'tür.*

(1975 yılında)

Gelir (TL)	Başvuranlar içinde payı	Kazanan içinde payı
999	% 16.6	% 9.5
1000—1999	% 37.9	% 30.0
2000—2999	% 21.4	% 23.9
3000—3999	% 10.0	% 13.7
4000—4999	% 4.2	% 7,7
5000—5999	% 3,8	% 6,3
6000—	% 3.8	% 6.9

* *Birçok dersi okumamayan meslek lisesi öğrencilerinin de aynı sınava sokulması, meslek lisesi öğrencilerinin başarı olanağını iyice kısıtlıyor. Ayrıca meslek liselerinin girebileceği okul sayısı da kısıtlanmıştır. Bu yıl meslek liselerine ayrılan kontenjan 3594 kişiliktir. 17.432 kişilik de karma kontenjan vardır; fakat puanları yetmeyeceğinden bunun çok azına meslek lisesi mezunları girebilecek.*

1977 ÜSS sonuçlarına göre)

Okul türü	Ağırlıklı toplam puan ortalaması
Fen liseleri ve modern lise mat. kolu	398.061
Modern lise Tabii Bilimler Kolu	376.480
Klasik lise fen kolu	373.740
Endüstri meslek lisesi	334.531
Kız meslek lisesi	326.512
Diğer lise dengi meslek okulları	332.766

* *Üniversiteye girmekle sorunlar bitmiyor. Diğer baskıların yanında, eleyici sistem ve eğitimin paralı olması nedeniyle öğrenimi terk etme tehlikesi kapıda bekliyor. Örneğin İstanbul Üniversitesi'nde 1960—70 yılları arasında Hukuk Fakültesine kaydolanların ancak % 19'u mezun olabilmiş, 1. sınıf öğrencilerinin % 10 dan azı 2. sınıfa geçebiliyor. Edebiyat Fakültesinde ise kaydolanların % 42'si okuldan atılmış, % 42'si çeşitli nedenlerle öğrenimi bırakmak zorunda kalmış. 1960'ta bu fakülteye girenlerin ise ancak % 6'sı mezun olmuş. Aynı şekilde ODTÜ'ye giren öğrencilerin % 60'a yakını bir süre sonra çeşitli nedenlerle okuldan ayrılmaktadır.*

* *Üniversiteyi bitirebilenlerin iş bulma garantisi yok. Üniversite mezunu işsizlerin sayısı giderek artıyor. 1971 yılında kamu kuruluşlarına iş için başvuran yükseköğrenim mezunlarının 2/3'ü geri çevrilmiş. Bugün işsizlik sorunu çok daha korkunç boyutlardadır.*

FAŞİST DİKTATÖRLÜK KVANGJU KENTİNİ KURTARDI AMA..

KAZANAN GÜNEY KORE HALKI OLACAKTIR

Seul'de öğrenci gösterileriyle başlayan, daha sonra tüm ülkeye yayılan gösteriler giderek silahlı çatışmalara dönüştü ve Kvangju kentinin halk tarafından ele geçirilmesi ile doruğa ulaştı.

Kore'de faşist diktatörlüğün uyguladığı ekonomik siyasetlerin halkın yaşam koşullarını giderek kötüleştirmesi, buna paralel olarak siyasi baskının artması kitlelerin hoşnutsuzluğunu artırıyordu. Zaten 1979 Ekiminde Masan ve Pusan da patlak veren öğrenci gösterileri bu hoşnutsuzluğun bir ifadesiydi. Ekim sonunda diktatör Park'ın iktidar kavgasındaki rakibi Kore Merkezi Haberalma Örgütü başkanı Kim Jae Kyu tarafından öldürülmesinden sonra, siyasal durum daha da gerginleşti.

Sivil hükümetin ülkede istikrarı sağlamakta yetersiz olduğunu öne süren faşist ordu, Aralık ayında bir darbeyle yönetimi ele geçirdi ve göstermelik bir hükümet atadı. Bir süre sakinleşmiş gibi görünen siyasal ortam, Mayıs başlarında, sıkıyönetimin kaldırılmasını, devlet başkanının istifa etmesini, hemen seçimlerin yapılmasını talep eden 50.600 üniversitelinin Seul merkezine doğru yürüyüşe geçmesiyle yeniden gerginleşti. Dört gün süren gösteriler sırasında biri polis 2 kişi öldü, yüzlerce kişi yaralandı,400 kişi tutuklandı.



Kore'de Kvangju kentinde denetimi ele geçiren halk bir hafta boyunca askeri birliklere karşı direndi.

Seul'deki gösterilerin Kvangju, Masan, Chonju, Suvon ve İnchon kentlerine sıçraması karşısında, hükümet tüm ülkede sıkıyönetim ilan etti. Sıkıyönetim komutanlığının ilk işi de göstermelik Meclisin toplanması da dahil, tüm siyasal faaliyetleri yasaklamak oldu.

Sıkıyönetimin ilanı, ülke çapında protesto gösterileriyle karşılandı. Kvangju'da sıkıyönetimi protesto eden 200 bin kişi ordu birlikleriyle çatıştı. 50 kişinin öldüğü, 300 den fazla kişinin yaralandığı çatışmalar sonunda, kent, halkın denetimine geçti.

Kenti bir hafta süreyle elinde tutan halk, sıkıyönetimin kaldırılması, kukla hükümetin istifası, Güvenlik Kuvvetleri Şefi Choo Do Whan'ın hemen idam edilmesi tüm siyasal tutukluların serbest bırakılması, halka ateş açılması ve Kvangju'daki olayların basında çarpıtılmadan yansıtılması talepleriyle direnişi sürdürdü.

Kvangju direnişi, Amerikalılardan yardım gören ordu birliklerince bastırılmış bulunuyor. Büyük ölçüde kendiliğinden gelişen bir halk hareketinin doğal sonu bu. Ama bu direniş, Kore tarihinde yeni bir sayfa açtı ve gelecekteki daha güçlü, daha örgütlü direnişlerin de habercisidir.



Halkların gücü

HALİL FIRAT

Geçtiğimiz hafta ajans bültenlerinde Kore halkının büyük mücadelesine ilişkin haberler baş sırayı aldı. Silahların gölgesinde yolsuzluğun, kokuşmuşluğun, zulüm ve sömürünün kol gezdiği bu ülkede milyonlar bir kez daha ayağa kalkarak diktatörlüğün temellerini sarstılar. Büyük ölçüde kendiliğinden gelişen mücadeleye yüzbinlerce kişi katıldı. Ülkenin en büyük kentlerinden biri olan Kvangju bir hafta boyunca halkın denetiminde kaldı. Ajans haberleri şimdi bu büyük eylemin namluların zoruyla, kan ve ateş pahasına bastırıldığını bildiriyorlar.

Gelişmeler Kore halkı için zaferin çok yakın olmadığını gösterse bile, yeni ve daha büyük mücadele dalgasının, eninde sonunda zaferle bitecek yeni halk hareketlerinin kapıda olduğuna işaret etmektedir. Kore rejimi şimdilik yıkılmasa bile büyük bir sarsıntı yaşamaktadır.

Güney Kore gerçeği son yıllarda dünyamızın yaşadığı büyük halk hareketlerinin en son ve en çarpıcı örneklerinden biridir. Ezilen ve köleleştirilmiş halkları zincirler içinde tutmaya çalışan bütün gerici rejimler, faşist diktatörlükler, birbiri peşi sıra sonbahar yaprakları gibi dökülmekte ya da kendilerini ağaçlarından koparacak son fırtınayı beklemektedirler.

Önce ABD'nin Ortadoğu'daki kalesi Şah gitti. Ardından Nikaragua'yı kırk yıl boyunca çizmeleri altında inleten Somoza ailesinin son diktatörü Anastazio Somoza, tarihin çöplüğünde Şah'la buluştu.

Nikaragua devrimi tüm orta Amerika ülkelerindeki yangını tutuşturan bir kıvılcımdır. Salvador, Grenada, Guatemala ve Panama birbiri ardına büyük mücadelelere sahne oldu.

Yine Afrika, birçoğu hakların zaferleriyle taçlanan gelişmelere tanıklık etti. Derken, geçtiğimiz yılın başında Asya'da İran'da ortaya çıkan halkların büyük devrimci fırtınası yine aynı kıtaya sıçradı ve geçen yılın sonunda Kore gericiliğinin kendi arasındaki çelişkileri de büyük ölçüde derinleştiren ve Güney Kore'nin 18 yıllık diktatörü Park Chung Hi'nin garip bir biçimde ölümüyle noktalanan geniş yığınları içine alan halk hareketleri gelişti.

Bütün bu gelişmeler çeşitli yorumları da beraberinde getirdi. Amerikan emperyalizmi acaba neden kırk yıllık dostu Şah'ın elinden tutmamıştı? Carter, Latin Amerika'da reformcu çözümlerin peşinde miydi? Yoksa, Park Çung Hi, Güney Kore'de daha ılımlı bir çözüm yolu arayan Amerikan emperyalistleri tarafından mı öldürülmüştü? vb. vb...

Tahminler ve yorumlar giderek kesin yargılar biçiminde de ortaya çıktı. İşi İran devriminin Sovyetler Birliği ile ABD arasındaki bir hesaplaşmanın sonucu olarak göstermeye vardıranlar bile çıktı. Emperyalizmi, süper devletleri "kadir-i mutlak" görenler için bütün bu gelişmeleri açıklayacak başka bir yol yoktu. Bazıları, her diktatörün devrilmesinin ardında ABD'nin gerilemesi ve artık uşaklarının arkasından desteğini çekmesi gibi masalları anlatmaya çalıştılar.

Dünya gericiliğinin halkların devrimci dalgasının kabardığı her yerde çeşitli yöntemlerle başvurduğu, türlü yollar tuttuğu bir gerçektir. Emperyalistler, yeni gelişmeler karşısında hem kırbaç, hem de baklava politikasına sarılabilmektedir. Süper devletler, devrim ateşlerinin yandığı her ülkede kendi çıkarları doğrultusunda çözümler aramakta, kimi zaman çatışıp, kimi zaman uzlaşabilmektedir. Ama bu türden hiçbir gelişme çağımızın en büyük gerçeklerinden biri olan hakların emperyalizme ve gericiliğe karşı verdikleri büyük mücadeleleri karartamaz.

Halkların bu büyük gücünü görmeyen, halkların yarattığı bu büyük devrimci fırtınaya hakettiği yeri vermeyenler dünyamızdaki hiçbir gelişmeyi anlayamayacaklar ve açıklayamacaklardır.

Ve bütün gerici rejimler, bütün faşist diktatörlükler proletaryanın, halkların kabarın devrimci dalgası karşısında paramparça olup gidecektir. Çeşitli tedbirlerle bu diktatörlüklerin tahkim edilmeye çalışılması, onları bu akıbetten kurtaramayacaktır. Ne reformizmin koltuk değnekliği yapması, ne de Olağanüstü Hal Yasası vb. gibi tedbirlere başvurulması faşist diktatörlüklerin, devrimin alevleri karşısında yok olmasını önleyemeyecektir.

Tarih bunun sayısız örneklerini sunmaktadır bize.

Kore-Nasıl bir mucize?

Güney Kore son yıllarda emperyalist çevreler tarafından geri kalmış ülkelerin kalkınmasında örnek bir yol izleyen bir ülke olarak gösteriliyordu. Brezilya, Şili gibi Kore de tüm geri kalmış ülkeler için örnek bir model olarak sunuluyordu. Brezilya ve Şili efsanelerinin yıkılmasından sonra, bugün Güney Kore de artık sonun başlangıcına geldi.

Batı, bu ülkeleri, özellikle Güney Kore'yi niçin bir kalkınma mucizesi olarak gösteriyordu? Böyle bir mucize nasıl gerçekleşmişti?

Gerçekten de Kore, 1968—1978 yılları arasında % 10'luk bir kalkınma hızına erişmişti. Dış ticareti 5 misli artarak 27,7 milyar dolara ulaşmış ve gene bu yıllarda kişi başına düşen ulusal gelir 165 dolardan 1242 dolara yükselmişti. Ancak bütün bunlara nasıl ulaşılmıştı? Bu kalkınma kimin sırtından gerçekleşiyordu ve kaymağını kimler yiyordu?

Bütün bu sorunların yanıtını bulmak için Kore'nin yakın geçmişine bir dönüp bakmak yeterli olacaktır. Kore mucizesi propagandası özellikle, 1961 Mayısında Sigman Rhee'nin Park Çhung Hi tarafından bir askeri darbeyle devrilip, Park'ın başta Japonya ve Amerika'nın sunduğu ekonomik planı hayata geçirmeye başlamasıyla aynı zamana rastlar. O dönemden bu yana, son yirmi yıl içinde Güney Kore'ye yatırılan yabancı sermaye 1000 milyar dolardır. (yaklaşık 80 trilyon lira). Bu yatırımların % 50'si Japonya, % 20'si ABD, % 5'i Almanya, % 5'i Hollanda ve kalanı diğer kapitalist ülkeler tarafından yapılmıştır.

TEKELLER İÇİN BİR CENNET

Emperyalistlerin bu ülkeye büyük yatırımlara girişmesinin esas nedeni, Kore'nin onlara aşırı kârlar getirecek ucuz işgücünü garanti etmesidir. Bunu da Park Çhung Hi'nin ülkede estirdiği büyük terör sağladı. Kore öyle bir ülke olmuştu ki, burada her türlü grev ve örgütlenme yasaktı; emekçiler en düşük ücretlerle haftada 50 saat çalışmak zorunda olup, yılda ancak bir hafta tatil yapabiliyor, tüm işçilerin ancak büyük sanayide çalışan kesiminin 1/3'ü sigorta hakkından yararlanabiliyorlardı. Lokavt serbest olup, işletmeler işçileri serbetçe işten atabiliyorlardı. Koreli köylü, ürününü en düşük fiyatlarla elinden çıkarmak zorunda bırakılıyordu. Emperyalist sermayeyi bu ülkeye çeken nedenlerden biri de, tekellere büyük kârlar sağlayan, Masan kenti çevresini içine alan bir serbest pazarın, yani vergilerin ve gümrük duvarlarının olmadığı bir pazarın varlığıydı

Kısacası, Kore mucizesi Kore halkının azgınca sömürülmesi temelinde gerçekleşiyordu. Emperyalist tekeller, aşırı kârlarını gerçekleştirirken, bir yandan Kore komprador burjuvazisi semiriyor, diğer yanda ise Kore halkının boyunduruğu biraz daha sıkılıyordu.

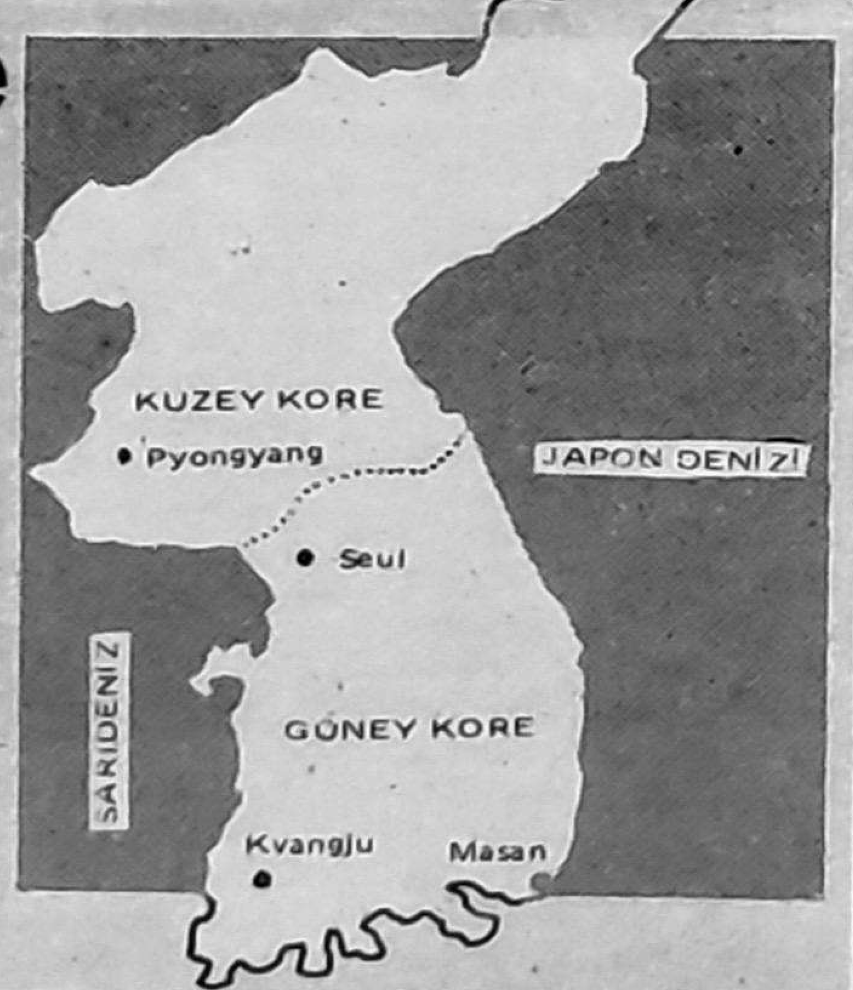
ABD'NİN KALESİ

Emperyalist tekeller bu durumlarını sağlama bağlamak ve sürdürmek için, ülke içinde dayanaklarını güçlendirmek zorundaydılar. Kore, 600 bin kişilik bir orduyu silah altında tutarak, ABD'nin Asya'daki en büyük ortak ordusunu oluşturuyordu. Bunun yanı sıra, ülkedeki Amerikan üslerinde 38.500 Amerikan askeri görev alıyor, ayrıca iki Amerikan hava filosu ve Yedinci Deniz Filosu Kore'de mevzileniyordu. Park Çhung Hi, rejimini korumak için ABD ordusundan ve Japon

kore

Güney Kore 93.600 km2 yüzölçümlü ve 38 milyon nufusu ile geri kalmış yarı-sömürge bir ülkedir. Uzak Doğuda emperyalistler için iyi bir pazar olmasının yanı sıra, coğrafi konumu açısından da askeri stratejik önemi olan bir ülkedir.

Kore, 1910'dan beri 40 yıllık bir Japon işgalinden sonra, 1950 yılında Amerika'kanın askeri saldırısıyla 3 yıllık bir savaşa sürüklendi. Bu dönemde haklı bir ulusal kurtuluş savaşı veren Kore halkının askeri saldırısıyla 3 yıllık bir savaşa sürüklendi. Bu dönemde haklı bir ulusal kurtuluş savaşı veren Kore halkı o zamanlar Stalinin önderliğindeki Sovyetler Birliği tarafından ve diğer demokratik ülkeler tarafından desteklenirken, Türkiye saldırgan "Birleşmiş Milletler Kuvvetleri"nin yanında yer aldı ve Güney Kore'ye asker yollayıp yüzlerce Türkiyeli emekçinin saldırgan bir savaşta ölmesine neden oldu. Savaşın bitiminde Kore, Güney ve Kuzey olmak üzere ikiye ayrıldı. Kuzeyde demokratik bir yönetim kurulurken, Güney tamamen ABD'nin kuklası bir iktidar tarafından yönetilmeye başlandı. Singman Rhee'nin 1961 de Park Chung Hi tarafından bir askeri darbeyle devrilmesinden sonra, ülkede kırıntı halinde kalan demokratik haklar da tasfiye edildi. Ülke tümüyle emperyalist tekellerin denetimine bırakılırken çalışan kesimlerin tepkisini bastırmak için güçlü bir ordu kuruldu, ABD ile askeri anlaşmalar pekiştirildi, üslerin sayısı artırıldı, askeri yardımın tutarı 2 milyar dolara çıkarıldı. Olağanüstü hal yasası çıkarıldı, askeri



mahkemeler kuruldu. Anti-komünizm yasası, her türlü muhalefeti yasaklayan yasa çıkarıldı. Basına sansür uygulandı ve 2000 basın ve yayın işletmesi kapatıldı. Milli İstihbarat örgütü KCIA'nın elemanları CIA da eğitim görmek üzere Amerikaya gönderildi.

Ancak gene de gelişen halk muhalefeti karşısında KCIA, Park Chung Hi'yi öldürerek, onu sahneden çekmek zorunda kaldı. Bu ay gelişen halk hareketi karşısında ise göstermelik parlamento da kapatıldı,muhalefet parti başkanı tutuklandı ve baskı dahada artırıldı. Seçimsiz yukardan atanan cumhurbaşkanı Cho Kyu Huh ise, bugün esas olarak sıkıyönetim komutanı Chung Sung Hwa'nın yönetiminin önünü perdeliyor.

Yine gidecek miyiz?

17 Ekim 1950. Kore'ye giden Türk tugayı "Hür dünya"ya yeni bir bayrak dikmeye gittiler. Çağın en zalim ve sömürücü rejiminin kökleşmesine yardımcı olduktan sonra döndüler.



Bugün artık orta yaşlı sayılabilecek olanların çocuklukları Kore Savaşı üzerine anlatılan masalları dinleyerek geçti. "Türk Ordusunun Kore savaşı", "Türk Tugayının kahramanlığı", "Kunuri'de kazanılan muhteşem zafer" hala belleklerimizde kalan teranelerden yalnızca birkaçıdır.

Neden 1950 Ekiminde 5 bin kişilik Türk Tugayı Kore'ye gönderildi? Niçin yüzlerce Türkiyeli gencin ülkemizden binlerce kilometre uzaklıkta adlarını bile telafuz edemediği insanlar için ölümün kucağına atıldı? "Küçüklere Kore masalları" anlatanlar hiçbir zaman bu soruların cevaplarını vermediler.

Oysa bütün bu masalların temelinde Menderesleri, Bayarların ABD'li efendilerine yaranmak amacıyla gerçekleştirdikleri bir uşaklık örneği yatıyordu. İşbirlikçi DP iktidarı binlerce Türkiyeli genci kurtuluş savaşı veren bir halka karşı sürmüş ve ABD emperyalizminin çıkarları uğruna kırdırmıştı.

"Hür dünyanın kalelerinden" birini kurtarmak yalanıyla gerçekleştirilen bu saldırgan kampanya ile çeyrek yüzyılı aşkın bir süredir hüküm süren ve dünyanın en zalim, en kanlı rejimine hayat verildi. İşte Türkiye'nin Kore macerasının altında böyle yüz kızartıcı bir gerçek yatmaktadır.

Her fırsatta Bayarların, Menderesleri takipçisi olduğunu söyleyenler acaba şimdi Koreli dostlarını içine düştükleri bataktan çıkarmak için yardımlarına koşmayı düşünüyorlar mı?

militaristlerinden başka 30 bin kişilik personeli bulunan ve CIA tarafından yönlendirilen "Korean Central Intelligence Agency" (KCIA) gizli servisinden yararlanmak zorundaydı. Ülkede her türlü muhalefet bastırılıyor, komünistler, yurtseverler, demokratlar katlediliyor, basına kesin sansür uygulanıyor, yurt dışında muhalefet yürütenler bile KCIA tarafından izleniyor ve yok ediliyordu. 1972'de çıkarılan bir yasa ile sıkıyönetim meşrulaştırılıyor, yargılamalar askeri mahkemeler tarafından yapılıyordu.

Bütün bunlara rağmen halkın muhalefetinin üzerine ne kadar terörle gidilirse gidilsin bu muhalefet susmuyordu. Son olarak 1979 Ekiminde, Pusan ve Masan kentlerinde halkın Park'a karşı isyanı, emperyalistlere artık at değiştirmenin gerekliliğini hatırlattı ve bu hareketin hemen ardından Park Çhung Hi bir saray darbesiyle ortadan kaldırılıp, halkın muhalefeti yatıştırılmaya çalışıldı. Ancak değişen bir şey yoktu ve emperyalistlerin hizmetindeki Kore ordusu faşist baskı yönetimini sürdürüyordu. Kore halkı faşist diktatörlüğü kabul etmiyor ve başkaldırmak için bir olanak arıyordu. Nitekim böyle bir patlama Mayısın son haftalarında gerçekleşti. Seul'de patlayan isyan daha sonra diğer kentlere de sıçradı ve halk, ordu birlikleriyle silahlı çatışmalardan sonra Kvangju kentini ele geçirip uzun süre korudu.

KORE EKONOMİSİNİN GERÇEK YÜZÜ

Halkın özellikle bu dönemde ayaklanmasına yol açan nedenler ne idi?

Bunu yalnızca Park'ın öldürülmesinden bu yana askeri yönetimin baskısını biraz azaltmasıyla olanaklı olduğunu söylemek, soruna yanlış bir bakış verecektir. Gerçekte ise, emperyalist sermayenin ülkeye yoğun bir şekilde pompalanması ve yatırımların planlı bir şekilde tekstil, ayakkabı, elektronik sanayi yan ürünleri, kimya sanayi gibi sanayilere yapılması, orta ve küçük işletmeleri iflasa sürüklemiş, tarımsal alanda köylülük kalkınma planı uyarınca yıkıma uğramış, son onbeş yıl içinde 3 milyondan fazla köylü kente göçmüş, büyük bir işsizlik başgöstermiştir. Emperyalist sermayenin metropollerden dışarıya akıtılması, bu ülke ekonomilerinde geçici bir duraklamaya yol açıp, Kore ekonomisini bir an için canlandırdıktan sonra, emperyalist sermayenin kâr olarak metropollere geri dönmesi Kore ekonomisini hızla bir yıkıma doğru getirmiştir. Öyle ki, 1978'de enflasyon % 40'a, dış borçlar 20,6 milyar dolara ulaşmış ve kalkınma hızı % 3'e düşürülmek zorunlu olmuştur. Artan enflasyonu karşılamak için işçi ücretleri daha da düşürülmüş sanayide rasyonalizasyon önlemleri alınarak artı-emeğin sömürüsü yoğun ucuz emek kullanımıyla gerçekleşmeden çok; az el emeğine gerek duyulan makinelerle sağlanmaya başlamış ve dolayısıyla işsizlik oranı artırılmıştır. Faşist iktidar bu önlemlerle enflasyon oranını 1979'da % 21'e düşürmüş ve bunalımın yükünü emekçi kitlelerin sırtına bindirmiştir.

Gün geçtikçe giderek yoksullaşan ve yaşamı çekilmez bir hal alan Kore halkını silahlı ayaklanmaya iten koşullar işte bunlardır.

Ancak kitleleri devrime yönlendirecek siyasal bir gücün eksikliği, Kore halkının bu kendiliğinden mücadelesinin faşist diktatörlük tarafından kırılmasında önemli bir etken olmuştur. Ne var ki son olaylar, Kore efsanesinin ardında nasıl bir baskı ve sömürünün yattığını en açık biçimiyle ortaya koymuştur.

BİRBİRLERİ HAKKINDA NELER DEDİLER?



Deng Siao-ping ve Enrico Berlinguer — Yeni dostlar

Hua Guo-feng— Enrico Berlinguer

Çin Komünist Partisi ile İtalya Komünist Partisi arasında ilişkiler yeni bir aşamaya girdi. İki parti de birbirlerini komünist gördüklerini ifade ederek "yoldaşça" ilişkilerini geliştireceklerini açıkladılar.

Okuyucularımızın bu iki partiyi birleştiren çizgiyi daha iyi anlamaları için ÇKP ve İKP yöneticilerinin bu görüşmeler sırasında yaptıkları konuşmalardan bazı bölümleri yorumsuz aktarıyoruz. (Alıntıların tümü Beijing Review, Sayı 17/Nisan 1980 ve Sayı 18/6 Mayıs 1980'den yapılmıştır.)

15 Nisan'da İKP onuruna verilen yemekte Hua Guo-feng, İtalya Komünist Partisi överek şunları söyledi:

"... İtalya KP şanlı, mücadeleci bir geçmişe, kitleler arasında büyük bir etkinliğe, zengin mücadele deneylerine ve uluslararası alanda etkin bir konuma sahiptir... İKP faşizme karşı mücadele ve ulusal çıkarların savunulması, İtalyan işçi sınıfının ve emekçilerin demokrasiye ve sosyalizme kavuşması için onyıllarca çalışmıştır. İKP bu uzun mücadele sırasında yalnızca İtalyan işçi sınıfı ve halk kitleleri ile derin ve yakın bağlar kurmakla, İtalya'nın siyasal yaşamında büyük bir etkinlik kazanmakla kalmamış, bağımsız bir siyasal çizgi izlemesi ve uzun yıllarca ulaslararası işçi sınıfının birliği için çalışması sonucu uluslararası komünist harekette önemli bir yere sahip olmuştur. İtalya Komünist Partisi'nin ve İtalyan halkının mücadelesine, İtalyan Komünist Partisi'nin bağımsızlığı koruma ve sosyalizm için bir yol arama anlayışına saygı ve hayranlığımızı ifade ediyoruz."

Deng Siao-ping 17 Nisan'da İtalyan gazetecilerle yaptığı basın toplantısında şöyle dedi:

"İtalya KP'nin yalnızca İtalya'da değil, Avrupa'da, uluslararası komünist hareket ve uluslararası siyasal arenada da önemli bir yeri vardır. İKP, insanlığın ilerlemesi ve dünyada barış, güvenlik ve istikrar için önemli bir güçtür. ÇKP'nin amacı da insanlığın ilerlemesidir. Dünyanın içinde bulunduğu bugünkü durumda partimiz de dünyada barış, güvenlik ve istikrar sağlanması göreviyle karşı karşıyadır. Bu yüzden partilerimiz arasında yakın dostluk bağlarının yeniden kurulması çok önemlidir. Yoldaş Enrico Berlinguer ve Yoldaş Giancarlo Jajetta başkanlığındaki heyetin ziyaretine çok önem veriyoruz. Bizim için önemli olan ortak yanlarımızın artmasıdır... Ayrılıkların olduğu yadsınamaz, ayrılıklar vardır ama eskisine oranla daha azdır... Eurokomünizm incelenmesi gereken bir sorundur. Biz Avrupa'dan çok uzakta, Asya'da yaşıyoruz. Avrupa komünizm hakkında bilgimiz sınırlı. Ama biz yeni şeylerin incelenmesinden yanayız ve her şey pratikte sınanmalıdır."

Enrico Berlinguer:

"İki parti arasındaki ilişkilerin yeniden kurulması ve geliştirilmesi üçüncü bir partiye karşı yönelik değildir. (SBKP kastediliyor—Özgürlük) Nasıl ki Çin'i düşman görmüyorsak Sovyetler Birliği'ni de düşman görmüyoruz... Eurokomünizm Avrupa kapitalizminin yarattığı özgül koşullarla uyum içinde sosyalizme gidiş yoludur... İKP, Çin ile Amerika arasında barış içinde bir arada yaşama temelinde ilişkiler kurulmasına ve geliştirilmesine karşı değildir... Çinli yoldaşlar ve biz Batı Avrupanın özellikle AET'nin birliği için sarfedilen çabaların aktif bir şekilde desteklenmesinden ve böylece uluslararası gerginliğin azaltılmasına katkıda bulunmaktan yanayız."

KÜLTÜR NEDİR?

Kültür ve Sanat adına çıkan hangi dergiyi elinize alsanız, ilk sayılarında defalarca işlenen, hakkında "teoriler" yaratılan bir konuyla karşılaşırsınız: Kültür ve Sanat. Tam da bu noktada emperyalist, revizyonist, burjuva, burjuva-feodal kültüre ve "kültürel faaliyete" karşı direnme, mücadele ve yaratma faaliyetinin *nasıl bir platformda* sürdürülmesi gerekliliği ortaya çıkar. Bunun içindir ki, bu alanda da sorumluluğumuzun bilincinde olarak, her türden revizyonist ve reformistin, gericinin ve yayın organlarının her zaman bulandırdıkları, ahkam kestikleri, yeni "teoriler" icat ettikleri; proletarya ve emekçiler için içinden çıkılmaz hale getirdikleri bir alana, kültür ve sanata ilişkin görüşlerimizi açıklayarak işe başlıyoruz.

Bu sayımızda kavram olarak kültürün ne olduğunu, sorunu nasıl kavradığımızı, nasıl bir platformda faaliyet göstereceğimizi; önümüzdeki sayılarımızda ise bunun bir parçası olarak "Parti ve Kültürel Faaliyet", "İçerik ve Biçim" konularına ilişkin düşüncelerimizi açıklayacağız. Şunu da hemen belirtelim ki biz yeni bir kültür teorisi icat etmiyoruz. Dört ustanın eserlerinin sistemli bir incelemeyle elde edilebilecek, ulaşılabilecek sonuçları (daha önce yerine getirilmiş bir görevi) yazımızın dar sınırları içinde özetlemeye çalışacağız.

Kültür, maddi hayatın üretimi ve yeniden üretimi sürecinde insanın doğayı ve bu arada kendini değiştirme faaliyetinin bir unsuru olarak doğar.

İnsanın doğa ile kendisi arasındaki çelişkileri kendisi lehine dönüştürmesi faaliyeti maddi hayatın üretimi faaliyetidir. Bu faaliyet insanın, doğal malzemeyi daha ileri duruma dönüştürmesi için gerekli deney birikimi ve bilgi düzeyine ulaşması durumunu, kendisiyle birlikte yeni tasarıları, yeni bilgileri, değişik bir bilinci ve fikirleri beraberinde getiren ilk tarihi olgudur, ki genel anlamıyla bu kültürün doğuşudur.

Böylece kültürün, genel insan etkinliğinin bir unsuru ve onu kapsayan bir alan olduğu ortaya çıkar. Bu da kültürün kategorik olarak insan toplumuna ilişkin bir kavram olduğunu beraberinde getirir. Maymunların da bir kültürü olduğu vb. savlarından yola çıkarak insan kültürünün biyolojik bir fonksiyon olduğu sonucuna varan teorilerle aramızda sınır çekebilmek bu önemli kıstasın kavranması ile mümkündür.

Diğer yandan kültürü, toplumsal bir olgu olarak kavramak, insanların yalnız belli bir ırkının kültürlü, "geri ırkların" ise kültürsüz olduğu yolundaki faşist anlayışların da karşısında olmak demektir. Ve yine bu kavrayış bizi, doğal güzelliklerin, iklimin, vb.nin de kültürün unsurları olduğu şeklindeki burjuva anlayışları redde götürür.

Kültürü, insan toplumunun bir unsuru, insanın maddi hayatın üretimi sürecinde geliştirdiği etkinliği olarak kavramak, bizi bunun hangi tarihsel toplum biçiminde, üretim ilişkilerinin hangi özgül biçiminde gerçekleştiği noktasına vardırır. Bu da kültürün bir sınıf muhtevasına sahip olduğu ve bir üstyapı kurumu olduğunun kavranmasına yol açar. Burjuva teorilerden farklı olarak bizim böyle bir kıstasa ihtiyacımız var. Kültür kavramının kapsamına giren bazı unsurları ve bilgi dallarını mutlak saf kategoriler olarak gösteren, kültürün sınıfsal bir silah, bir üstyapı ve mücadele alanı olarak kavranmasını engelleyen burjuva teorilerin etkisinin kırılması, yıkılması bir yerde buna da bağlıdır.

Kültürün yalnızca insan toplumunun kendi toplumsal varlığından doğduğuna işaret etmek yetmez. Kültürün bu toplumsal varlığı doğa ile mücadelesinden, karşılıklı etkisinden doğduğunu belirterek, temel bir önerme olarak diyebiliriz ki; kültür, maddi hayatın üretimi ve yeniden üretimi sürecinde insanın doğayı ve bu arada kendisini değiştirmesi faaliyetinin bir unsuru olarak doğar.

Kültürün tanımlanmasında, onu bir teorik mücadele alanı kavramanın ve bir sınıf etkinliği olarak kavramanın ve bir sınıf etkinliği olarak nitelemenin önüne dikilen engellerden başlıcasının, ülkemizde kültürün kaynağının maddi ürün olduğu ve maddi ürünün bizzat kendisinin kültür sayılabileceği şeklinde kavrayışlar olduğuna da değinelim. Doğal malzeme ve emek, biri olmadan diğerinin değer yaratması olanaksız iki unsurdur. Doğanın dönüştürülmesi yolunda kullanılan ve değiştirilen doğal malzemede (üründe) somutlanarak değer yaratan emek, aynı zamanda, bu süreç içinde kendisini de dönüştüren ve kendisini de yeniden üreten insan etkinliğidir. Kültür, bu süreçten, emek ve doğanın etkisinden doğar ve anlamını bu süreçte bulur; sonuç olan maddi üründen doğmaz. Maddi ürünün ya da üretim araçlarının kendilerini kültür olarak ele alan burjuva görüşler, gerçekte insan düşüncelerinin, toplumsal bilinç şekillerinin maddenin kendisinden çıktığını ileri süren idealist-materyalist felsefi görüşlerden kaynaklanmaktadır.

Kültürü, maddi ve manevi kültür olarak ayırmak, insanın bilinçli etkinliğini gerçeklik kazandığı üretim alanları bakımından sınıflandırmak demektir.

Gelinen bu noktada maddi kültür nedir? Manevi kültür nedir? sorularına cevap vermek gerekir.

Marksist literatürde, maddi üretim ve manevi üretim kavramlarıyla ifade edilen şeyler insan faaliyetinin iki farklı yönüdür. Bunlarla, birbirinden tümüyle kopuk, ilişkisiz iki kategori değil, maddi üretimle içeriği ve kapsamı belirlenmiş, ve onu etkileyen bir maddi ve manevi üretim kastedilir. Kısaca maddi üretim maddi hayatın üretimidir, manevi üretim ise en geniş anlamıyla ideoloji üretimidir, sanatsal, felsefi üretimdir.

Maddi kültür — manevi kültür kavramları Marksist klasiklerde kullanılan kavramlar değillerdir. Bununla birlikte —Jdanov'da olduğu gibi— bu kavramların kullanılabileceğine ilişkin olumlu bir kanıya sahibiz. Çünkü; birincisi, teorik mücadelenin kültür alanında yürütülmesi ile ilgili geniş kapsamının kavranılmasında kolaylıklar sağlayacağını düşünmemizdendir; ikincisi, kültür kavramının geniş kapsamını tam olarak belirleyebilmekte imkanlar yarattığındandır.

Maddi ve manevi kültür ayrımını, revizyonistlerin ve reformistlerin bulanıklıklar yaratma ve doğruları saptırmada kullanıyor olmalarından kalkarak kullanmamamız düşünülemez. Kültürü, maddi ve manevi kültür olarak ayırmak, insanın bilinçli etkinliğinin gerçeklik kazandığı üretim alanları bakımından sınıflandırmak demektir. Böylece doğrudan doğruya maddi üretime ilişkin bilgi, bilimsel faaliyet ve basit emeği vasıflı emek haline getiren diğer manevi unsurlar maddi kültür kavramının kapsamına; genel olarak ideoloji üretimi denilen alandaki zihinsel faaliyet ve sonuçları da manevi kültür kavramının kapsamına dahil edilmiş olurlar.

Kültürü, böylece maddi ve manevi üretimde gerçeklik kazanan insan etkinliğinin manevi cephesi ile ilgili bir alan olarak kavradığımızda, onu bir üstyapı olarak ele alan değerlendirmelere de yaklaşmış oluruz.

Genel olarak, insan emeği ile doğal malzeme arasındaki ilişki, yalın, tek yanlı, sonuçları bakımından otomatik vb. olmayan, aksine karmaşık, çok yanlı ve diyalektik bir süreçtir. Ve bu her zaman üretim ilişkilerinin biçimi tarafından üstyapıya da yansır.

Marksizm, üstyapı ile üretim arasında, doğrudan, dolaysız bir ilişki bulunmayıp, üretimin üstyapıya ancak ekonomi-üretim ilişkileri aracılığıyla yansıdığını öğretiyor. Gerek üretici güçlerin gelişmesi, üretim, teknik ve araçlarının üstyapıya yansıması, gerekse üstyapının üretime etkisi, üretim ilişkileri aracılığıyla sağlanır. Ve bu, üretim ilişkilerinin türü tarafından belirlenir.

Kültürü, yalnızca kaynakları ve oluşumu bakımından ele alıp bir üstyapı kurumu olup olmadığına karar vermek, eksik bir değerlendirme olacaktır; bu aynı zamanda onun pratik işlevi ve sınıf mücadelesindeki yeri bakımından hatalı kavrayışlara yol açar. Bir mücadele alanı olarak kavradığımızda kültür, asıl, "temelin (mevcut sosyo-ekonomik yapının) sağlamlaştırılıp billurlaştırılmasında bir alet rolü oynayışı" ile karşımıza çıkar. İşte bu işlevi dolayısıyladır ki kültür, bir üstyapı kurumudur.

Temel ve üretici güçlerle üstyapı arasındaki ilişkilerin çeşitli biçimlenişleri ile kültürün toplumsal konumunun bu ilişkiler içinde aldığı yer bakımından bir değerlendirmesini yaparak, kültürün bir üstyapı olup olmadığı meselesinin çözüme bağlanması mümkünken yazımızın dar sınırları içerisinde, yukarıdaki kısa açıklamamız ve bilim dahil kültürün bütün alanlarının, devrimci proletaryanın teorik mücadelesinin bir alanı olarak kavranılmasının önüne dikilen "kültürün üstyapı kurumu olmadığı" yolundaki iddiaların anti-Marksist olduğunu söylemekle yetinelim.

Uygarlık, kültürü de kapsayan bir kavramdır. İfade ettiği olgu, hem kültürün maddi temellerini hem de kültürün o uygarlığa özgü biçimlerini birlikte taşır. Kültür manevi bir alem olarak insanın bilinçli faaliyetine ilişkindir.

Kültür kavramının hem tanımlanmasını zorlaştıran, hem de yanlış "kültür" tanımlarını teorileştiren karmaşıklıklardan biri de, kültür ve uygarlık kavramlarının birbirine karıştırılmasıdır.

Uygarlık, kültürü de kapsayan bir kavramdır; ifade ettiği olgu, hem kültürün maddi temellerini, hem de kültürün o uygarlığa özgü biçimlerini birlikte taşır. Kültür, manevi bir alem olarak insanın bilinçli faaliyetine ilişkindir. Uygarlık, insan bilincinden bağımsız objektif ilişkilerin de içinde yer aldığı bir bütündür. Yine uygarlık, maddi ürünün, nesnenin kendisi olarak ifade edilebilir ve onu içerir; ama kültür belli bir toplumun, belirli bir çağdaki manevi hayatı olarak maddenin kendisini alanı dışına bırakır. Objektif ilişkileri doğrudan *içermez*, onları *yansıtır*.

Üretici güçlerin mevcut gelişmişlik düzeyi, üretim ilişkileri ve üstyapı birlikte bu toplumun, bir tarihi dönemin uygarlığını ifade ederler. Kültür ise o belli toplumun üretici güçlerinin gelişme düzeyini ve üretim ilişkilerini yansıtan üstyapıya ilişkindir. Onlardan bağımsız değildir. Onlar olmaksızın anlaşılamaz ama onları *içermez*, daha doğrusu onlara ilişkin yansımaları, onların bilgisini kendisinde özel bir tarzda yansıtılmış olarak *içerir*; kendilerini değil.

Kültür kavramı, ideolojiden daha geniş kapsamlıdır: İdeolojik kurumlar, kültür olarak ifade ettiğimiz yapı içinde belli bir yer tutarlar; fakat kültür bunlardan ibaret değildir.

Kültür kavramı, kapsamı, etkisi, varoluş tarzı vb. gibi özellikleri bakımından, daha çok da sınıfsal etkinlik aracı oluşu bakımından, ideoloji kavramıyla ifade edilen fikirler sistemini ifade etmek üzere, yanlış olarak kullanılır.

İdeoloji ve kültür kavramları, başlıca birkaç esas noktada birbirinden ayrı olarak belirginlik kazanırlar. Kültür kavramı, ideolojiden daha geniş kapsamlıdır: İdeolojik kurumlar, kültür olarak ifade ettiğimiz yapı içinde belli bir yer tutarlar; fakat kültür bunlardan ibaret değildir. Kültür, ideolojik kurumlardan başka, üretime ilişkin insan etkinliğini de içerir. Teknik, bilimsel bilgi; bilimi, doğal bilimleri içerir ki bunlar ideoloji kavramının dışında kalırlar; fakat ideoloji onların içinde mahiyetini etkileyen bir unsur bulunur.

Ayrıca ideoloji, kültürden farklı olarak, sınıf niteliği bakımından "som" bir karakter taşır. Bu bakımdan kültüre sınıf karakterini veren, dolayısıyla onu bir sınıf etkinliğinin aracı haline getiren şey, ideolojik içeriktir. İdeoloji, kültürün farklı kavramlarını bir sınıfın bakış açısıyla bir sistem dahilinde birbirine bağlayıp onu bir sınıfın kültürü kılar. Değişik sınıf kültürlerini birbirinden ayıran özelliği onlara ideoloji verir.

Sınıflı bir toplumda, her sınıfın ideolojisi diğerinden kesinlikle ayrılabilen nitelikleri taşırken, her sınıflı toplumda unsurlarını tamamlamış, kurumlaşmış olan ancak egemen kültürdür. Ara sınıfların yapılarına uygun biçimlenişleri bir yana, her çeşit sınıfın ideolojisi aynı ölçülerde berrak, belirgin unsurları tamamlamış, tavır olarak somutlanmıştır. Kültür ise egemen sınıfın kültürü olmadıkça, ancak unsurlar halinde bulunabilir.

Eğitim ve kültür en çok karıştırılan kavramlardandır. Kültürün en önemli unsuru eğitimdir. Fakat eğitim kavramı, kültürün bütün fonksiyonlarını, oluşumunu ve kapsamını açıklamak için yetersizdir.

Eğitim ve kültür en çok karıştırılan kavramlardandır. "Kültürlü insan", "kültürlü toplum", "sanat kültürü" gibi deyimler yaygın olarak eğitimi, eğitim görmüşlüğü anlatırlar. Bu kullanış, yanlış değildir, ancak kültür sözcüğünün *bu kullanış tarzı içinde tanımlanması*, kültürün eğitimden ibaret sayılması yanlıştır.

Kültrün en önemli unsuru eğitimdir. Hem edinilimesi ve kuşaktan kuşağa aktarılması eğitimle gerçekleşir hem de kültürün bütün alanlarının-kurumlarının özel sınıfsal etkinlik aracı olarak belirmesi eğitimde apaçık bir nitelik kazanan ideolojik doğrultu ile mümkündür. Fakat eğitim kavramı, kültürün bütün fonksiyonlarını, oluşumunu ve kapsamını açıklamak için yetersizdir.

Yaratma faaliyeti, proleteryanın ideolojik siyasi yönlendirme ve etkilenmesini zorunlu kılacak olan demokratik-sosyalist muhtevalı devrimci bir faaliyet olacaktır.

Öğretinin "mirastan yararlanma" ilkesine de ışık tutacak ve kültür olgusunun tam olarak kavranması için bilinen şu alıntıyı yapmadan geçemeyeceğiz:

> "*Her* ulusal kültür, gelişmiş olmasa bile, demokratik ve sosyalist bir kültürün *unsurlarını* içerir, çünkü her ulusta, yaşam koşulları zorunlu olarak demokratik ve sosyalist ideolojiyi doğuran, sömürülen bir emekçi yığını vardır. Ama *her* ulusta, aynı zamanda (çoğunlukla aşırı gerici ve yobaz nitelikte olan) bir burjuva kültürü de vardır; ve bu ulusal kültürün 'bir unsuru' olarak kalmaz, *egemen kültür biçimine* bürünür. Böylelikle 'ulusal kültür', genel olarak büyük toprak sahiplerinin, papazların ve burjuvazinin kültürüdür."

Hem sosyalizmde hem de henüz devrim sürecini yaşayan ülkelerde örneğin bizde, burjuva, burjuva-feodal ve emperyalist kültüre karşı mücadele sadece bir eleştirme ve direnmeden ibaret değildir. Aynı zamanda bir yaratma faaliyetidir de... Bu yaratma faaliyeti, proletaryanın ideolojik siyasi yönlendirme ve etkilemesini zorunlu kılacak olan, demorkratik-sosyalist muhtevalı devrimci bir faaliyet olacaktır. Ve böylece kültür, pratik faaliyet bakımından elverişli, sınıf mücadelesinin ihtiyaçlarına gerçekten cevap veren bir çercevede tanımlanabilir.

Sınıflı toplum bakımından ilke olarak, kültür denilince, egemen kültürün kavranılması ve bunun karşısında mücadelenin ve yaratıcı faaliyetin temel olarak da sömürülen emekçi yığınların gelecekteki kültürünün bugünden beliren unsurlarının alınması gerekmektedir.

Bir sınıfın kültürü, sınıfın kendisinin egemen sınıf olarak örgütlenmesiyle unsurlarını tamamlamış bir kültür haline gelebilir. Kültür, eğemen sınıfın kültürü olmadıkça, ancak unsurlar halinde bulunabilir. Kapitalizmde sosyalist kültürün durumu, gelişmesi tamamlanmamış, yapı olarak kristalize olmamış konumdadır. Sosyalist kültür, sosyalist devrimle, proletaryanın eğemen sınıf olmasıyla mümkündür. O zaman da -sosyalizmde- kapitalizmin kültürü parçalanmış, unsurlarına ayrılmış ve kültür olma özelliklerini yitirmiş olacaktır.

Biz, kültürel faaliyeti devrimci proletaryanın teorik mücadelesinin proleter devrimci eğitim, eleştiri ve yaratma faaliyetinin bir alanı olarak kavrıyoruz.

Burjuva, revizyonist "kültür teorileri" ile bizim kültür olgusunu kavrayışımız arasındaki fark proletaryanın devrimci mücadelesi kıstasında billurlaşmaktadır. Özetlersek; biz kültürel faaliyeti *ilk önce* çağımızın temel niteliği ve proletaryanın sınıf olarak bu çağın merkezinde bulunan konumu açısından, devrimin çözümün gündeme gelmiş bir mesele olduğu somut çerçevede, subjektif koşulların geliştirilmesinde yardımcı bir etken olarak ele alıyor ve devrimci proletaryanın teorik mücadelesinin proleter devrimci eğitim, eleştiri ve yaratma faaliyetinin *bir* alanı olarak kavrıyoruz.

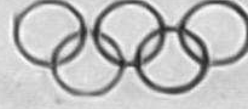
1980 Olimpiyatları: İki süper devlet arasındaki rekabette yeni bir adım

Spor, insanları sağlıklı, kişilikli, zihnen ve bedenen geliştiren bir faaliyettir. Özellikle genç kuşakların sağlıklı olarak yetişmesini yaşamdan zevk duymalarını sağlayan bir faaliyettir. Uluslararası spor karşılaşmaları da dünya halklarını birbirine yakınlaştıran, diğer halkları tanımasına yardımcı olan, kardeşlik, dostluk duygularını geliştiren, ulusların dar dünyasını kıran faaliyetlerdir.

Ancak yaşamın tüm alanları gibi spor da topluma egemen olan sınıfın çıkarları doğrultusunda yönlendirilir. Nasıl insan yaşantısı siyasetten bağımsız değil se, spor da siyasetten bağımsız değildir. Gerici, sömürücü sınıflar sporu halkın, gençliğin sağlıklı olarak yetişmesi açısından değil, sporun kendileri için bir kâr kaynağı olması açısından ele alırlar.

Gerici sınıfların spordan en temel yararlanma biçimlerinden biri de, sporun mevcut sömürüyü, çelişkileri unutturma aracı, bir uyutma aracı olarak kullanılmasıdır. Halkın çok az bir kesiminin spor yaptığı, çok büyük bir kesiminin ise spor seyircisi olarak eğitildiği bir düzende, milyonlarca insan düzene olan kinlerini unutup, spor tartışması yapmaları için şartlandırılır. Milyonlarca insanın işsiz..., yarı aç gezdiği, sokaklarında her gün onlarca insanın öldürüldüğü ülkemizde 20 milyon insan, televizyon ekranlarının karşısında saatlerce kimin küme düşüp, kimin şampiyon olacağını tartışacak biçimde şartlandırılır.

Uluslararası karşılaşmalar için de aynı şeyler geçerlidir. Emperyalistler spordan kendi düzenlerinin reklamını yapmak, kendilerini sempatik göstermek için yararlanırlar. Uluslararası karşılaşmalarda elde edilen başarılar bilinçsiz yığınların zihninde emperyalist devletlerin her şeyde ne kadar ilerlediği, bizim ise zavallı, işe yaramazlar olduğumuz yolunda düşüncelere yol açar.

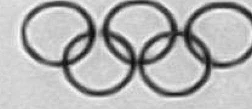


Olimpiyatlar

Olimpiyat oyunları da her uluslararası spor faaliyeti gibi halkları birbirine yakınlaştırır, birbirlerini daha yakından tanımalarını sağlar. Ama emperyalistler, sporu spor olmaktan çıkarır, korkunç bir rekabet, yarışma, şovenizm ortalığı kaplar. Kazanacak ve kaybedeceklerin çoktan belli olduğu yarışmalar sonunda emperyalistler büyük başarılar kazanırlar ve halklara sistemlerinin mükemmelliğini (!) kanıtlarlar.

Şimdiye kadar olimpiyatları düzenleyen her ülke, kendi sömürü düzenini şirin göstermek, egemen sınıfların sömürü ve zulmünü hem kendi halkının hem de dünya halklarının gözünden gizlemek için çok büyük miktarda paralar harcayarak süper tesisler kurmuş, korkunç denebilecek reklam kampanyalarıyla birlikte masallarda rastlanan organizasyonlar, oyunlar düzenlemiştir.

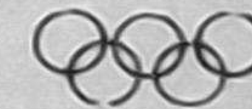
Hitler faşizmi katil yüzünü gizlemek, Alman ırkının üstünlüğünü kanıtlamak için 1936 Olimpiyatlarını düzenlemişti. Yapılan organizasyonla büyük bir reklam kampanyası sağlamıştı, ama Alman sporcuların, faşistlerin, aşağı ırk, aşağı insanlar olarak gördüğü zenciler karşısında başarısız olması faşist propagandayı rezil etti. Halkının yarı aç yaşadığı Arjantin'de faşist Videla katliamlarını gizlemek üzere 1978 Dünya futbol turnuvasını düzenlemeyi üzerine almıştı.



1980 Olimpiyatları

Günümüzde iki süper devlet arasındaki pazar kavgası kızışmaktadır. Hammadde alanları ve pazarlara sahip olma için süren rekabet keskinleşmektedir. Diğer emperyalistler de iki süper devletle aralarındaki çelişkiler sürmekle birlikte birinin yanında, özellikle de Amerikan emperyalizminin yanında bu rekabete katılmaktadır. Sovyet sosyal-emperyalizmi Afganistan'ı işgal seferini istediği gibi, planladığı gibi devam ettirememiş ve büyük bir direnişle karşılaşmıştır. İşgal, dünya halklarının nefretine yol açmış ve sosyal-emperyalizmin, işgali haklı gösterme doğrultusundaki "sol" maskeli, gerici, emperyalist propaganda yeteri kadar etkin olmamıştır. İşte sosyal-emperyalistler 1980 yaz olimpiyatlarına bu koşullar altında hazırlanmaktadır.

Sovyetler Birliği'nde iktidardaki revizyonist burjuvazi kendi emperyalist düzeninin mükemmelliğini, gücünü kanıtlamak için 80 milyar lira harcayarak dev bir gösteriye hazırlanıyor. Amacı hem ülke içinde hem de tüm dünyada sömürücü yüzünü gizlemek, kendi deyimleriyle "Sovyet insanının nelere muktedir olduğunu, Sovyet insanının ne kadar mutlu olduğunu" kanıtlamaktır.



Amerikan Boykotu

Ancak 1980 Moskova Olimpiyatlarına gölge düşmüştür. Sovyet Birliklerinin Afganistan'ı boşaltmaması üzerine, Amerika, olimpiyatları boykot etmiştir. Amerikan emperyalizmi bununla da kalmamakta, tüm batılı emperyalistleri boykota katılmak için zorlamakta, egemenliği altındaki ülkelere boykota katılması emrini vermektedir.

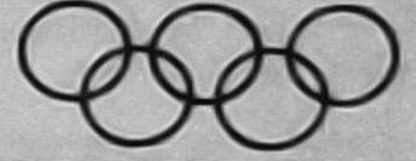
Amerikan emperyalizminin tüm demagojisine rağmen, boykot çağrısının nedeninin başka olduğu ortadadır. Amerikan boykotunun nedeni, Rusya ile rekabeti yaşamın her alanına yaymak, iki süper devletin hırsla keskinleştirdiği pazar kavgasında diğer ülkeleri de yanında sürükleyerek ilerlemektir.

Amerikan boykotunun Afgan halkının milli çıkarlarıyla hiçbir ilgisi yoktur. Amerikan boykot kampanyası ile birlikte Amerikan emperyalizminin safındaki kamplaşma, savaş histerisi yükselmektedir. Halklar iki süper devlet arasındaki haksız çatışmada birinin yanında yer almak üzere şartlandırılmakta, kendi ülkelerinin birer mezbahaya dönüşeceği bir haksız savaşa siyasal ve psikolojik olarak hazırlanmaktadır.

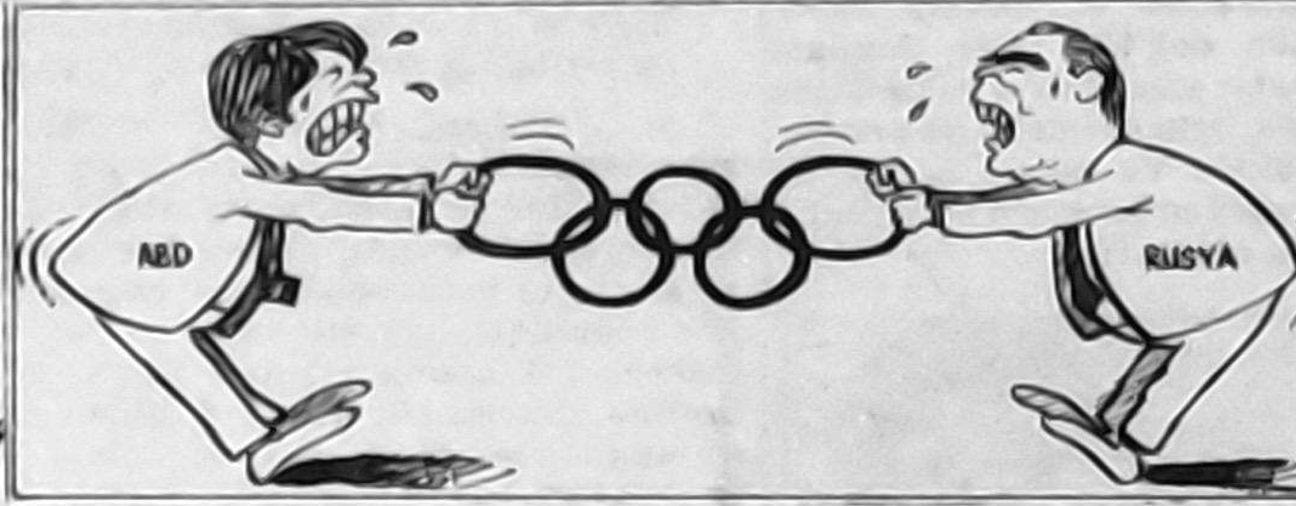
Tek saldırgan emperyalist Rusya değildir. Amerikan emperyalizmi aynı dönemde silahlanmayı korkunç derecede hızlandırmıştır. Ortadoğu halklarına boyun eğdirecek kiralık ordular kurmakta, İran halkına silahlı saldırı üstüne saldırılar düzenlemektedir, Kore halkının diktatörlüğe başkaldırması üzerine savaş gemilerini faşist diktatörlüğün yardımına göndermektedir. Amerikan boykotunun nedeni sosyal-emperyalist Rusya karşısında Amerikan emperyalizminin konumunu daha da güçlendirme isteğinden başka bir şey değildir.

Demirel'in de Amerikan boykotuna katılmasının Afgan halkının çıkarlarını savunmakla bir ilgisi yoktur. O, bu konuda aldığı tavırla bir kez daha ABD'nin düdüğünü öttürdüğünü göstermiştir. Egemen sınıfların Amerikan emperyalizminin vargücüyle kızıştırdığı haksız savaşta bu süper devletin yanında yer alacaklarını ilan etmekten başka bir amaçları yoktur. Başka bir ifadeyle halkların birbirine kırdırılacağı bir emperyalist savaşta Amerikan tüfeğinin namlusuna sürülecek mermilerden biri olmaya hazırlanmaktayız.

Sonuç olarak, 1980 Yaz Olimpiyatları da iki süper devlet arasında süren çatışma, rekabet ve mücadelede yeni bir arena haline getirilmiştir. Ne sosyal-emperyalistlerin yaygaralarında ne de Amerikan emperyalizminin tutumunda dünya halklarını birbirlerine yaklaştıracak barış, kardeşlik ve birlik ruhunu geliştirecek bir yan bulmak mümkün değildir.

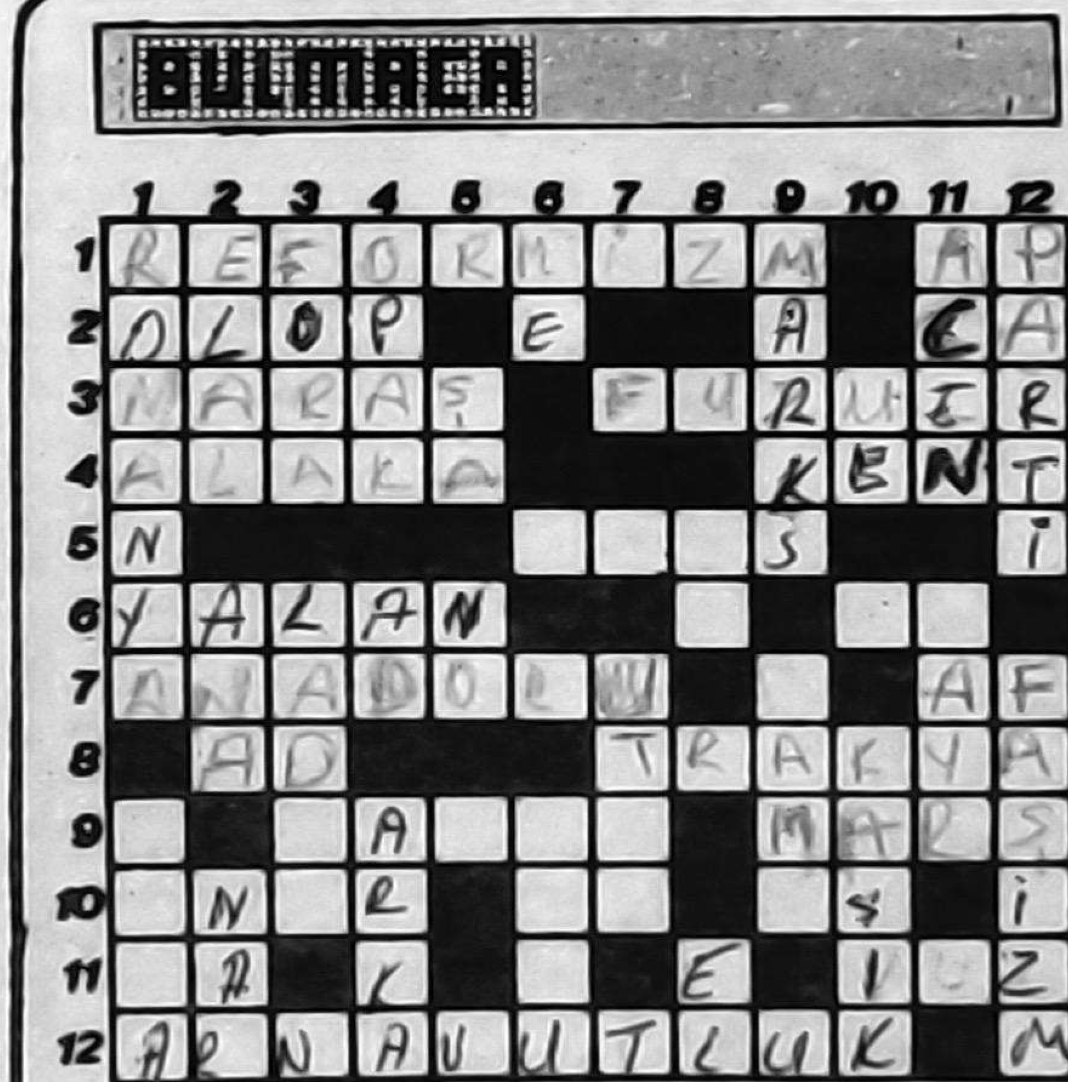


1980 OLIMPIYATLARI üzerine









SOLDAN SAĞA: 1) İşçi sınıfı ve halkın mücadelesinin karşısına dikilen siyasal bir akım — İktidardaki faşist partinin kısa adı 2) Tersi, at üzerinde yerdeki topu sopayla çelerek oynanan bir oyun — Kimyada kalsiyumun simgesi. 3) MHP, Kontr-gerilla tarafından 1978 yılında kana bulanan şehir — Boşu boşuna harcanan. 4) İlgi — Şehir 5) Sözünü geçirme, dediğini yaptırma gücü 6) Faşist ve gericilerin propagandada temel araçlarından biri — Bir ünlem edatı 7) Türkiye'nin Asya kıtasında kalan parçasına verilen ad — Cezaevindeki mahkumların temel talebi 8) İsim — Türkiye'nin Avrupa kıtasındaki bölümüne denir — 9) Sanatta bir çağ — Yürüyüş, gösteri ve gecelerde söylenir. 10) Tamir et anlamında bir emir — Bir takı — Çalışma, uğraşma, meşguliyet 11) Tersi cellada emir — Namus, iffet 12) Günümüzün tek sosyalist ülkesi

YUKARIDAN AŞAĞI: 1) Bir Balkan ülkesi — Spartakistlerin önderlerinden olan kadın devrimcinin ön adı 2) Tersi bir süs bitkisi — M.Gorki'nin ünlü eseri — Bir meyva 3) Denizcilikte yelken açılması — Tersi bir Türk boyu, Anadolu'daki bazı göçebelerin adı ve bunlardan olan kimse. 4) Tersi geçtiğimiz yıl ölen AEP MK üyesinin soyadı — İsim — Önün tersi 5) Tersi pişirilmiş yemek — Numaranın kısa yazılışı 6) Bir hayvan sesi — Yapılan veya olan iş 7) Zafer 8) Bir nota — Bir organımız 9) Bilimsel sosyalizmin yaratıcılarından biri — Bir erkek adı 10) Bir harfin okunuşu — Yemekte kullanılır 11) Kanat — Sonuna bir harf eklendiğinde bir erkek adı olur 12) Bir sınıfın siyasal örgütlenmesinin en üst biçimi — Emperyalizm çağında siyasi gericiliğin yoğunlaşmış ifadesi.

Çözümü gelecek sayıda

ÖZGÜRLÜK'ten okuyucularımıza

Özgürlük, halkın gözü, kulağı ve sesi olmak için çıkıyor

Her yeri karartmaya, gerçeği dile getiren her sesi kesmeye, devrimci şiarları haykıran her ağzı kapatmaya çalışıyorlar. Coşkun bir sel gibi akan halkın önüne her alanda bentler kurmaya çabalıyorlar. Onlar için halkın siyaset yapması yasaktır; işçinin, köylünün gerçekleri görmesi, göstermesi zararlıdır; emekçilerin zulmü ve sömürüyü açıklaması, isteklerini dile getirmesi sakıncalıdır.

Bütün bunlar onların istekleri, çabaları ve arzularıdır. Ama bu dünya yalnızca onlardan ibaret değil. Biz de varız; biz, işçiler, köylüler, kentin ve kırın emekçileri, bu ülkenin yiğit evlatları, yeni bir dünya için savaşan devrimci güçleri. İşte ÖZGÜRLÜK bu büyük gücün gözü, kulağı ve sesi olmak amacıyla yayınlanıyor, halkın devrimci sesine kürsü olmak için çıkıyor.

ÖZGÜRLÜK, fabrikada, grev çadırında mücadele eden işçinin, tarlada alınterini döken köylünün, sürülen, kıyılan memur ve öğretmenin, halk gençliğinin gazetesidir.

ÖZGÜRLÜK, Tariş'te direnen işçinin, Pazarcık'ta toprak ve özgürlük için savaşan köylünün, okulda mücadele eden öğrencinin gazetesidir. Bu nedenle her işçi, her köylü, her emekçi ÖZGÜRLÜK'ün doğal yazarı, doğal muhabiridir. Gazetemizin tüm sayfaları halkımızın bize ileteceği mektuplara, haberlere, yazı ve eleştirilere açıktır. Özel olarak bu sayfamız bütün okuyucularımız için bir kürsüdür.

Ülkenin dört bir yanından ÖZGÜRLÜK'e ulaşacak her haber, her mektup, resim ve röportaj, onbinlerce emekçinin ufkunu açacak, ülkenin en ücra köşesindeki bir mücadele deneyi binlerce işçi, köylü ve genç için derslerle dolu olacaktır.

Bütün okurlarımızı, gazetemizin yayınının güçlü, zengin ve gerçeklere dayalı bir yayın olması için haber ve döküman göndermeye çağırıyoruz.

Devrimci selamlarımızla.

ÖZGÜRLÜK
Sahibi : A. Saran * Sorumlu Yazışleri Müdürü : R. Yücetürk * Yönetim yeri ve yazışma adresi : Çatalçeşme Sok. Çatalçeşme Han No 25/14 Cağaloğlu — İSTANBUL * Abone Şartları : Yıllık 1000, 6 aylık : 500, 3 aylık 250 * Yurt dışı ik... katıdır. * Basıldığı yer: H... Ofset Tesisleri * Baskı tarihi : 31 Mayıs 1980



Herkesi işkenceyle ilgili bildiklerini açıklamaya çağırıyoruz

İşkencelere karşı mücadele etmek, işkencelerin önünü alabilmek ve engellemek için, yeni emekçilerin, ilericilerin işkencede katledilmesini, sakat bırakılmasını engelleyebilmek için işkence olaylarını açıklamak ve en geniş şekilde duyurmak zorundayız. Bu bizim için bir insanlık görevidir.

İşkenceye tabi tutulmuşsak, ya da çevremizde birisine işkence yapıldığını duymuşsak, bunu hemen tüm halka duyuralım, teşhir edelim. Tanık olduğumuz işkence olaylarını fotoğraf, doktor raporu vb. çeşitli şekillerde belgelemeye önem verelim. Bu belgeleri tüm kamuoyuna duyurmaya çalışalım. Bildiğimiz, duyduğumuz işkencecilerin isimlerini tüm halka açıklayalım. Yaptıkları insanlıkdışı şeyleri teşhir edelim. Yakalarına yapışalım, yaptıklarının hesabını soralım.

Gazetemiz ÖZGÜRLÜK Bu konuda üzerine düşeni yapmaya hazırdır.

İşkenceye uğrayanlar, ya da işkence yapıldığına tanık olanlar, tanık olduğunuz olayları gazetemize bildirin. Mümkünse gazetemizin bürosuna bizzat gelin. İşkence olayının belgelerini, raporlarını, fotoğraflarını, diğer kanıtlarını bize iletin. İşkencede neler yapıldığını anlatın. Bildiğiniz işkencecilerin isimlerini gazetemize de ulaştırın. Gazetemiz bu bilgileri en geniş şekilde duyurabilmek için elinden geleni yapmaya hazır ve kararlıdır.

İşkencelere karşı mücadele etmek insanlık görevidir

Tutuklanan ya da gözaltına alınan insanlara işkence yapılması korkunç boyutlara ulaşıyor. Son zamanlarda sık sık gazetelerde işkence haberleri yer alıyor; işkencede öldürülen körpecik gençlerin resimleri yayınlanıyor. Ve bunlardan kat kat fazlasını çevremizde duyuyor, görüyor ve yaşıyoruz.

Ülkenin dört bir yanında her gün yüzlerce kişi gözaltına alınıyor. Bunların büyük bir bölümüne insanlıkdışı işkenceler uygulanıyor. Gözaltına alınıp da işkence görmemiş olan neredeyse yok gibidir. Bugün ülkemizde binlerce insana işkence yapılmış bulunmaktadır. Ve bunların çoğunluğu, daha sonra mahkemeler tarafından tutuklanacak bir gerekçe bile bulunamadığından serbest bırakılmıştır. Ayrıca insanlara günlerce işkence yapıldıktan sonra, mahkemeye bile çıkartılmadan salıverilmeleri de oldukça yaygın bir uygulamadır.

Tutuklulara en vahşi işkence yöntemleri uygulanıyor

İşkenceye alınan tutuklulara akla hayale gelmeyecek insanlıkdışı işkence yöntemleriyle eziyet ediliyor. Her türlü maddi ve manevi işkence yöntemine başvuruluyor. Tutuklular falakaya yatırılıyor, saatlerce bayıltıncaya kadar dövülüyor. Sonra soğuk su dökülerek ayıltılıp tekrar falakaya devam ediliyor. Sigara söndürmek, iğne batırmak, jiletle vücudunu parçalamak, kediyle birlikte çuvala koymak, dil, kulak, ve cinsel organlara elektrik vermek en yaygın işkence yöntemleri olmuştur. Çırılçıplak soyduktan sonra üzerine soğuk su dökmek, sonra hava cereyanında tutmak, soğuk betonda yatmaya zorlamak gibi yöntemler uygulanmaktadır. İnsanların günlerce uyumasını engelleme, sürekli işkence yapılanların bağırtılarını dinletme, yakınlarına işkence yapmakla tehdit etme, istediklerini yapmazsa öldürüleceklerini söyleme şeklinde maddi ve manevi işkenceler de bunların arasındadır. Hatta bu işkenceler makada cop sokma ve tecavüze yeltenme gibi en vahşi, insanlıkdışı uygulamalara kadar varmaktadır. Tutuklular, eğer istedikleri ifadeyi savcılıkta reddederse tekrar işkenceye çekilmekle tehdit edilmektedir.

Tutukluların gözaltı süresinece avukatlarıyla ve aileleriyle görüşmelerine izin verilmemektedir. Hatta insanlar evlerinden geceyarısı, işyerlerinden sessizce alınıp götürülerek izleri kaybedilmeye, işkence sonu ortaya çıkacak ölüm olayları gizlenmeye çalışılmaktadır. Birçok kişi ansızın ortalıktan kaybolabilmektedir. Öldürülen insanların ya intihar ettiği öne sürülmekte, ya da cesedi sokağa, evinin yakınlarına bırakılarak işkenceyle işlenen cinayetlerin üzeri örtülmeye çalışılmaktadır. İşkencelerin açığa çıkması engellenmektedir. Her türlü baskı yöntemi uygulanarak, işkence olaylarının basında yayınlanması engellenmeye çalışılmaktadır.

İşkencede katledilenlerin sayısı artıyor

İşkence uygulamaların ölümle sonuçlanması olayı giderek artmıştır. Sıkıyönetimin ilanından bu yana işkencede katledilenlerin sayısı onu geçmiştir. Bu cinayetler özellikle son 4—5 aydır iyice artmıştır. Ankara'da Süleyman Aydın, Yaşar Gündoğdu, Hüseyin Karkaş, İstanbul'da Recep Estik, Kars'ta Oruç Korkmaz, İskenderun'da Necdet Bozkurt, Gaziantep'de Eyüp Akkurt ve Kava dergisi yazışleri müdürü Hüseyin Şen işkencede katledilmişlerdir.

Artan devlet terörü

İşkence uygulamalarının artması tek başına ele alınabilecek bir uygulama değildir. Genel olarak hayatın bütün alanlarında devlet terörü artırılmaktadır. Azgınlaşan işkence uygulamaları da buna paralel olarak gelişmekte ve artmaktadır. Polis, jandarma sokaklarda sorgusuz-sualsiz suçsuz insanları kurşunlamaktadır. Tarsus'ta görüldüğü gibi devlet güçleri yüzlerce kadın, ihtiyar ve çocuğun üzerine kurşun yağdırmaktan çekinmemektedir. Geceyarıları semtler evler basılmakta, insanlar topluca tutuklanmakta, stadlara doldurulmaktadır. Cezaevleri toplama kamplarına çevrilmiştir. Vur emirleri yayınlanmakta ve yeni baskı yasaları hazırlanmaktadır. Artan işkence olayları işte bunların tamamlayıcı bir parçasıdır. Bütün bunların üzerine bir de siyasiler kalkıp "hukuk devleti"nden bahsedebilmektedirler.

İşkenceye karşı mücadele insanlık görevidir

Azgınca sürdürülen ve giderek artırılan bu insanlıkdışı uygulamalara ve cinayetlere artık dur demeliyiz. Bütün gücümüzle bunların karşısına dikilmeliyiz. İşkence bir insanlık suçudur. O halde bu vahşete karşı mücadele etmek de bir insanlık görevidir.

Bu vahşetin önünü alabilmek, hesabını sorabilmek mücadele etmeksizin mümkün değildir. Eğer bunlara karşı mücadeleyi yükseltmezsek, işkence daha da artırılacaktır. Ve bunda bu ülkede yaşayan herkesin sorumluluğu olacaktır.



İşkence gören başka bir genç. Falaka sonucu ayakları patlamış, ellerinde sigara söndürülmüş. Falaka sonucu ayakları yarılmış, tuzlu suda yürütülmüş.

İşkencede katledilenlerden yalnızca biri. Adı Oruç Korkmaz. Bu yılın Ocak ayı başında polis tarafından Kars'ta gözaltına alındı. 9 Ocak günü evinin önüne ölü olarak bırakıldı. Ölüm raporunda işkence olayını ortaya koyan bütün gerçekler yazılıydı. Ama bir tek sorumlu hakkında bile soruşturma açılmadı. Olayın üzerinden beş ay geçti. Bütün gelişmeler işkenceler konusunda soruşturma açılmasını beklemenin bile boş bir çaba olduğunu gösteriyor.

Bir baba haykırıyor:

"Oğlum işkence masasında öldürülmüştür"

İşkence sonucu oğlu öldürülen bir baba daha haykırıyor. Adı Mesut Estik. 10 Nisan günü evinden sapasağlam alınan ve karakola gönderilen oğlu Recep üç gün sonra kendisine morgda, ölü olarak teslim ediliyor.

Bir baba daha acı içinde. Yeni acıları, yeni katliamları engellemek amacıyla, işkencecileri kulaklarından tutup toplumun önüne getirmek için Mesut Estik'in 17 Nisan günü İstanbul Barosu Başkanlığına verdiği açıklamayı tümüyle yayınlıyoruz.

1) 10.4.1980 Perşembe günü akşam yemeğini oğlum ile birlikte yedikten sonra oğlum evden ayrıldı, kahveye gitmiş ve kahveden çıkarken güvenlik kuvvetlerinin (askerlerin) arama yapması üzerine kendisinde tabanca bulunması nedeniyle gözleri bağlanarak Küçükköy Karakoluna götürülmüş, bu sırada saat 23'de ben de evde iken ekip gelip evde arama yaptı, benim asılı ceketimin cebinde de bir tabanca bulmuşlar. Beni de gözaltına aldılar; Sıkıyönetim Bayrampaşa Karargahına götürdüler, orada Recep'i gözleri bağlı, ayakkabısı çıkarılmış ve ayakları şiş olduğu halde bana gösterdiler; orada Recep'ten başka adının İsmet Koç olduğunu sonradan öğrendiğim bir başka şahıs da vardı, onun da gözleri bağlı ve ayakkabıları çıkarılmıştı. Beni dışarı çıkardılar, içerden dayak ve bağırtı sesleri geliyordu.

Gece saat iki sıralarında oğlum Recep'i sürükleyerek tuvalete götürdüler, bana hitaben "bu komüniste yedirdiğin ekmek haram olsun, senin de yediğin ekmek haram olsun" dedi. Tuvaletten sonra sürükleyerek tekrar içeri aldılar. Akşam yemeğinde sıhhatli ve neşeli olan oğlum gördüğü işkence sonunda yürüyemeyecek durumda idi.

Aynı gece saat 3.30 sıralarında Recep ve İsmet'i sürükleyerek götürdüler. Beni 11.4.1980 günü saat 11'e kadar tuttular, bu saatten sonra Küçükköy Karakoluna götürdüler. Orada saat 16'ya kadar bekledikten sonra evde bulunan tabanca ve Recep ile ilgili ifademi aldılar ve sonra serbest bıraktılar.

2) 12.4.1980 Cumartesi günü ikâmetgah ve nüfus suretlerini alarak saat 9'da karakola gittim, oğlum Recep'in ihtiyaçlarını sordum, içerden sesini duydum, sigara, ekmek istedi; istediklerini aldım getirdim, bir ara başka bir sanığı nezarete atarlarken Recep'i ayakta gördüm, kendisine 1000 lira verdim, başka para istiyor musun diye sordum başı ile hayır dedi. Ben karakoldan ayrıldım.

3) 13.4.1980 Pazar günü tekrar karakola gittiğimde, şişman bir komser Recep'i merkeze yolladık dedi. Karakoldan ayrılınca rastladığım akrabalarım bana Recep ölmüş dediler. Ben de inanmadım. Adliyede savcıyı aradım bulamadım; tekrar karakola döndüm, komsere sordum, başkomser: "Recep içerde bulduğu bir naylon çuvalın ipliklerini sökerek kendini pencere parmaklıklarına asmış, intihar etmiş, başın sağolsun" dedi. Otopsiyi Cerrahpaşa Hastanesinde yapmışlar, sonra Morga götürmüşler, ben cenazeyi Morgdan aldım.

4) Ben Tahtakale Uzunçarşı'da esnafım, oğlum müteveffa Recep ise işçidir. Kendisi hayata bağlı, gerek vücut, gerek kafa sağlığı bakımından sağlıklı bir insandı. İntihar etmesi düşünülemez. Hele benim karakolda ve sıkıyönetim merkezinde gördüğüm işkence görmüş hali bende kesin olarak öldürüldüğü kanısını yaratmıştır.